

felbír

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

NR: 3701. -

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1916. év.

I—XXIV. FÜZET.

LV-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ara egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évi díj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek téra stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25

TARTALOM.

I. Czikkek.

	Oldal
<i>Fekete Zoltán</i> : Fatermesi tábláink	I—II. 1
<i>Hajdu János</i> : Cserkéregbecslés	V—VI. 178
<i>Karsai Károly</i> : A Karsai-Pfister-Balassa-féle erdei függő- pálya	XIII—XIV. 399
<i>Kőfalusy Győző</i> : Az ártéri erdősitések két veszedelmes ellensége	III—IV. 115
— Az ártéri szigeterdők fejujtásáról	IX—X. 300
<i>Kövesi Antal</i> : A fűrészpor értékesítése	XIX—XX. 489
<i>Lippóczy Béla</i> : Új gyomláló szerszám	XXIII—XXIV. 574
<i>Majerszky István</i> : Az ártéri szigeterdők felujtásáról	III—IV. 133
<i>Roth Gyula</i> : A gyantatermelésről	VII—VIII. 219
— A hegyvidéki erdők természetes felujtásáról XV—XVI. 417,	XVII—XVIII. 455
<i>Szlegho Gyula</i> : A keskenyvágányu erdei vasutak fel- építményéről	III—IV. 96, V—VI. 168, VII—VIII. 259
<i>Wellibil Károly</i> : A cserkéreg termeléséről és értékesi- téséről	III—IV. 91
<i>Zimann Ede</i> : A tátrai szeldöntvényekről	IX—X. 295
A tűzifa árusításának szabályozása	V—VI. 157
Az adótörvényjavaslatok	XIII—XIV. 391
Az új adótörvények	XVII—XVIII. 476
Hozzászólások Roth Gyula felolvasásához	XVII—XVIII. 472
† Kolozsvári Nagy Károly	III—IV. 133
† Nagyajtai Fekete Lajos	XIII—XIV. 381
Napi kérdések	VII—VIII. 212
† Szalai Ernő	IX—X. 313

† Téglás Károly	XIII—XIV.	384
Törökország erdészeti viszonyai	V—VI.	178
† I. Ferencz József	XXIII—XXIV.	567
Budapesti tutajkikötő	XXIII—XXIV.	572

II. Egyesületi közlemények.

Titkári jelentés (<i>Bund Károly</i>)	I—II.	42
Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányá- nak üléseiről felvett jegyzőkönyvek :		
az 1915. évi december hó 11-én tartott rendes ülésről	I—II.	49
az 1916. évi május hó 25-én tartott rendes ülésről	XI—XII.	347
az 1916. évi október hó 12-én tartott rendes ülésről	XXI—XII.	530
az 1916. évi november hó 24-én tartott rendkívüli ülésről	XXIII—XXIV.	570
Az Országos Erdészeti Egyesület 1915. évi december hó 12-én Budapesten tartott rendes közgyűlésének jegyzőkönyve	I—II.	66
Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület helyiségében 1916. február 18-án „A természetes erdőfelújításról“ tartott (<i>Roth Gyula</i>) felolvasásra	I—II.	76
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített be- fizetések :		
I—II. 88, III—IV. 153, V—VI. 203, VII—VIII. 293, IX—X. 345, XI—XII. 379, XIII—XIV. 415, XV—XVI. 451, XVII—XVIII. 487, XIX—XX. 529, XXI—XXII. 565,	XXIII—XXIV.	595
Felhívás olvasóinkhoz és munkatársainkhoz az Erdészeti Lapoknak korlátolt terjedelemben való megjelenése tárgyában	VII—VIII.	211
Az Országos Erdészeti Egyesület újabb felterjesztése a vagyonadó tárgyában a pénzügyminiszter urhoz...	XV—XVI.	432
Felhívás az Országos Erdészeti Egyesület jótékony alapít- ványából kiosztandó segélyek ügyében XVII— XVIII. 479,	XIX—XX.	515
Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére	XXI—XXII.	525
Kérelem Magyarország erdőbirtokosaihoz	XXI—XII.	526
A háboruban rokkanttá lett erdészeti alkalmazottak segé- lyezésére szolgáló alapra befolyt adományok	XXIII—XXIV.	579
Ujévi üdvözetek megváltása czimén a Wagner-Károly- alap javára befolyt adományok	XXIII—XXIV.	581

III. Irodalom.

Könyvismertetés.

	Oldal
Táblák állófák és faállományok fatömegének meghatározására (ism. <i>Fekete Zoltán</i>)	XXI—XXII. 552

IV. Fakereskedelem.

A puhafaárak alakulása (<i>Fr. L.</i>)	III—IV. 120
A talpfapiacz (<i>Fr. L.</i>)	III—IV. 122
A tűzifaüzlet (<i>Fr. L.</i>)	III—IV. 124
Faszén (<i>Fr. L.</i>)	III—IV. 125
Uj vállalatok (<i>Fr. L.</i>)	III—IV. 125
A tátrai széldöntvények eladása.....	III—IV. 125
Faarverések eredményei III—IV. 125, V—VI. 184, IX—X. 306, XI—XII. 361, XIX—XX. 509	XXIII—XXIV. 577
Rövid hírek a fakereskedelem köréből (<i>Fr. L.</i>)	V—VI. 183
Az erdélyi fenyőfűrészáru újabb áremelkedése	VII—VIII. 273
A főváros tűzifaszükségletének biztosítása	IX—X. 312
A Carpathia felsőmagyarországi fatermelők érdekképviseletének árjegyzése.....	IX—X. 312
A fatermelő vállalatok köréből.....	IX—X. 312
Kedvezmények a Máv. tűzifa- és talpfaszállítóinak	IX—X. 313
A máramarososi és lipői tavaszi fenyőfaárverések	XI—XII. 359
A fapiacz helyzete (<i>Fodor Lipót</i>)	XIX—XX. 506

V. Hivatalos közlemények.

Felhívás a tavaszi erdészeti államvizsga tárgyában I—II. 76	III—IV. 132
Felhívás elvesztett erdőőri szakvizsgabizonyítvány tárgyában	III—IV. 132
Hirdetmény a tavaszi erdészeti államvizsgálat tárgyában	VII—VIII. 275
Felhívás az őszi erdészeti államvizsga tárgyában.....	XV—XVI. 443
Hirdetmény az erdőőri és vadőri vizsgák tárgyában.....	XV—XVI. 444
Hirdetmény az őszi erdészeti államvizsgálat tárgyában.....	XIX—XX. 516
Az erdőőri és vadőri szakvizsgák megtartására vonatkozó hirdetmény kiegészítése tárgyában	XIX—XX. 516

VI. Különfélék.

Üdvözlét hadifogságban levő szaktársainktól	I—II. 77
Katonai kitüntetések	I—II. 77
Rövid hírek a hadbavonult kincstári erdőtisztekről	I—II. 77
Halálozások I—II. 78, III—IV. 136, V—VI. 191, VII—VIII. 276, IX—X. 315, XI—XII. 368, XIII—XIV. 409, XV—XVI. 444, XIX—XX. 517, XXI—XXII. 554	XXIII—XXIV. 583

	Oldal
Ujévi üdvözlések megváltása I—II. 78, III—IV. 139	VII—VIII. 279
A régi nyugdíjasok segélyezése	I—II. 80
Hadiévek beszámítása az állami erdészeti személyzetnél I—II. 81	III—IV. 140
A fatermeléshez szükséges munka- és fuvarerő biztosítása	I—II. 81
A fűrészáru újabb áremelkedése	I—II. 85
Lovak mérgezése az akáczfa kérge által (<i>Lenhard A.</i>)	I—I'. 85
Kérelem a „Népszerű Erdészeti Növénytan“ I. füzetének beküldése iránt	I—II. 85
Köztelek Zsebnaptára az 1916. évre	I—II. 86
Az 1916. évi Gyermeknaptár	I—II. 86
Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv az 1916. évre	I—II. 86
Kitüntetések III—IV. 134, VII—VIII. 277	XXIII—XXIV. 583
Téglás Gábor	III—IV. 135
Hósi halál. III—IV. 136, V—VI. 190, XV—XVI. 444, XVII—XVIII. 482, XIX—XX. 517	XXIII—XXIV. 582
Harcztéri hírek.	III—IV. 136
A Karszterdősítés mai helyén 1562-ben létezett erdőség igazolása. (<i>Téglás Gábor</i>)	III—IV. 140
Az üregi nyulak pusztításának kérdéséhez (—s —a)	III—IV. 141
Öntözéseink sikertelensége	III—IV. 143
Szerkesztői üzenet	III—IV. 143
Személyi hírek	V—VI. 189
Rövid hírek a hadbavonult erdőtisztekről V—VI. 192, VII—VIII. 277, IX—X. 316, XI—XII. 368, XIII—XIV. 409, XV—XVI. 446, XVII—XVIII. 482, XIX—XX. 517, XXI—XXII. 554	XXIII—XXIV. 583
Előadás az Országos Erdészeti Egyesületben	V—VI. 192
Panaszok	V—VI. 192
Az „Erdészeti Rendeleték Tára“ (1912—1915.) megjelent	V—VI. 195
A magyar erdőgazdaság tiszta jövedelme	V—VI. 195
Uj szabályzat a hadifogoly munkásokról	V—VI. 196
Csodabogarak	V—VI. 200
Háborus gazdálkodás	V—VI. 200
Műszaki Naptár 1916. évre	V—VI. 201
Országos Méhész Zsebnaptár. 1916.	V—VI. 201
Elszámolás a „Mensa Academica Egyesület“ céljaira befolyt adományokról V—VI. 201	XI—XII. 375
† Szentimrey Dániel	VII—VIII. 275
A német erdészet halottai	VII—VIII. 276
Borsod-Gömör-Heves megyék erdészeti egyesületének köz- gyűlése	VII—VIII. 278
Az eisenachi erdészeti tanintézet	VII—VIII. 279

	Oldal
Kérelem az Erdészeti Lapok olvasóihoz	VII—VIII. 279
Magyar Hubertus-vadászjelvény.....	IX—X. 316
Házilagos termelés (<i>Craus G. A.</i>).....	IX—X. 317
Gubacszedés (<i>Craus G. A.</i>)	IX—X. 317
A gyantatermelés kérdéséhez (<i>Roth Gy.</i>).....	IX—X. 317
Erdővétel	IX—X. 320
A tavaszi erdészeti államvizsga.....	IX—X. 321
Helyreigazítás	IX—X. 322
Az Országos Erdészeti Egyesület elnökének kitüntetése	XI—XII. 368
Háborus kormányrendeletek.....	XI—XII. 369
Még néhány megjegyzés a fatermelés és fuvarozás kérdé- séhez (<i>Fogassy Gy.</i>).....	XI—XII. 372
A felmentések meghosszabbítása és a talpfa- és bányafa- készletek zár alá helyezése	XIII—XIV. 409
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1914. évi Hollán- pályadíjának nyertese	XIII—XIV. 410
Az ártéri erdők kérdéséhez (Helyreigazítás)	XIII—XIV. 411
Az állami erdei facseteték adományozása	XIII—XIV. 411
Budapest főváros élelmiszerárúsító üzeme.....	XIII—XIV. 412
Az adójavaslatok	XV—XVI. 445
Rektorválasztás Selmeczbányán.....	XV—XVI. 446
Cziklonpusztítás Gömör vármegyében (<i>Pöschl F.</i>)	XV—XVI. 447
Csalánkórgyűjtés polgári lakosság által	XV—XVI. 448
Erdély	XVII—XVIII. 480
Változás a kincstári erdészet vezetésében.....	XVII—XVIII. 481
Uj miniszteri tanácsosok	XVII—XVIII. 482
A közalapítványi erdők új főnöke.....	XVII—XVIII. 482
A hadifoglyok visszairányítása	XVII—XVIII. 483
Szedessük a bükkmakkot	XVII—XVIII. 483
A gyantaforgalom újabb szabályozása.....	XVII—XVIII. 483
Az „Országos Erdészeti Egyesület“ elnökének újabb kitüntetése.....	XIX—XX. 517
Magyar erdőtisztek Szerbia erdészeti kormányzatában	XIX—XX. 517
A tölgy- és bükkmakk gyűjtése	XIX—XX. 518
Az erdőlyrészi erdőfelügyelőségek és állami erdőhivatalok ideiglenes székhelyei	XIX—XX. 522
Az Erdészeti Zsebnaptár árának változása	XIX—XX. 522
Kérelem az újévi üdvözlések megváltása ügyében	XXI—XXII. 554
A tölgymakktermés lefoglalása	XXI—XXII. 555
A bükkmakk gyűjtésének költségei	XXI—XXII. 556
Állami erdőhivatalok ideiglenes székhelyei	XXI—XXII. 556
A lótartrasi átalányok kiegészítése	XXI—XXII. 556
Szer a juhok és szarvasmarhák májmétye ellen	XXI—XXII. 556

A Földhitelbank újabb birtokvásárlása	XXI—XXII.	557
A lőtt vad részleges lefoglalása Ausztriában	XXI—XXII.	557
Az 1917. évi Erdészeti Zsebnaptár XXI—XXII. 557	XXIII—XXIV.	590
Gyászünnepély a bányászati és erdészeti főiskolán	XXIII—XXIV.	581
Az erdómérnökök és a vasuti ezred (<i>Pető János</i>)	XXIII—XXIV.	584
Az 1916. évi őszi erdészeti államvizsga (<i>Krippel Mór</i>)	XXIII—XXIV.	587
Uj tagfelvételi okmányok	XXIII—XXIV.	587
Bythinus Gurányii	XXIII—XXIV.	589
A rovarok zsirtartalma (<i>P. A.</i>)	XXIII—XXIV.	589

VII. Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből.

I—II. 87, III—IV. 144, V—VI. 202, VII—VIII. 280, IX—X. 322, XI—XII. 376, XIII—XIV. 412, XV—XVI. 449, XVII—XVIII. 484, XIX—XX. 523, XXI—XXII. 558, XXIII—XXIV.	591
---	-----

VIII. Erdészeti Rendeletek Tára.

142788/1915/I/A/2. F. M. Rendelet a cserkéregtermelés elő- mozdítása tárgyában	III—IV.	145
81507/1915/Abt./12. Cs. és kir. hadügymin. Rendelet a hadifogyoknak tengeri halakkal való ételmezése tárgyában	III—IV.	149
194/1916. M. E. Rendelet a vasuti talpfának vasuton, hajón és gépkocsin történő szállításához szükséges igazol- ványok tárgyában	III—IV.	149
92690/1915. F. M. Értesítés munkáscsoportok átengedése tárgyában	III—IV.	152
40524/1916/I/B/1. Körrrendelet az államerdészeti nyug- díjasok és illetve nyugbérések részére árjegyzéki áron engedélyezett tűzifamennyiség kiszolgáltatása tárgyában	V—VI.	206
90555/1915. F. M. Körrrendelet a katonai szolgálat közben hadifogságba jutott tisztviselők polgári illetményei- nek folyósítása tárgyában	V—VI.	206
6540/1916/20/b. H. M. Körrrendelet a lovak behívás alóli mentesítése tárgyában	V—VI.	207
23824/1915/I/B/1. F. M. Szabályrendelet a bérleti és adás- vételi szerződéseknek irástudatlan felekkel leendő kézjegyztetése tárgyában	V—VI.	209
4600/1916. H. M. Körrrendelet a felmentésekről tölgy- és és fenyőkéreg, valamint cserzőanyag kitermelése céljából	VII—VIII.	281
5298/1916/III. K. M. Körrrendelet az erdei vasutak építési engedélyének kiadása tárgyában	VII—VIII.	287

46125/1916/I/A/4. F. M. Rendelet a fatermelés és kifuvarozás határidejének kitolása tárgyában	VII—VIII.	291
860/1916. M. E. Rendelet az osztatlan közös használatu erdők fatermékei értékesítésének megkönnyítéséről	VII—VIII.	292
922/1916. M. E. Rendelet a tölgy- és fenyőkéreg- (cser-) készletek forgalombahozatala tárgyában	IX—X.	323
923/1916. M. E. Rendelet a gubacs forgalombahozatala tárgyában	IX—X.	329
924/1916. M. E. Rendelet a tölgy- és fenyőkéregért (cseréért), a gubacsért, a tölgyfakivonatért, a gesztenyefakivonatért és a fenyőcserkivonatért követelhető legmagasabb árak megállapításáról	IX—X.	334
981/1916. M. E. Rendelet az állami alkalmazottak által hivatalos kiküldetések alkalmával a szabályszerű utilletményeken felül napidíjpótléknak és fuvarpénz pótléknak felszámíthatása tárgyában	IX—X.	337
43439/1916/I/B/1. F. M. Körendelet a biztosítéku elfogadandó állami értékpapírok árfolyamértékének az értéktőzsde forgalmának szünetelése alatt leendő megállapítása tárgyában	IX—X	339
45411/1916. F. M. Körendelet a katonai szolgálat közben hadifogságba jutott tisztviselők polgári illetményeinek folyósítása tárgyában	IX—X.	340
49717/1916/I/A/4. F. M. Körendelet a tűzifaszükséglet biztosítása tárgyában	IX—X.	341
139518/1916/I/A/2. F. M. Körendelet a bükkmakk gyűjtése tárgyában	XXI—XXII.	559
3486/1916. M. E. Rendelet az 1916. évi tölgymakktermés zár alá vételéről és a tölgymakk szállításához szükséges igazolványokról	XXI—XXII.	560
Az államerészeti tisztviselők gyekmekeinek nevelését segélyező alaphól az 1916/1917. tanévben kiosztott segélyek	XXI—XXII	563
3698/1916. M. E. sz. Rendelet a katonai munkásosztagok tagjainak a munkaadótól járó díjazás iránt támasztott követelése tárgyában	XXIII—XXIV.	592

IX. Közigazgatást bírósági döntvények és elvi jelentőségű határozatok.

1043/1916. P. sz. Az urbéri közösség tagjait a közösség tulajdonában lévő ingatlanokon megillető jogosítványok hasznóértéke a közösség jövedelméhez számítandó	XXIII—XXIV.	593
--	-------------	-----

1916. JANUÁR 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LV. ÉVF.

KÖZLÖNYE

1-2. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

☛ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek. ☛

(Telefon: 37-22.)

Fatermési tábláink.

Irta: *Fekete Zoltán* főiskolai tanár.

Az erdőbecslésnek s így közvetve az erdőrendezésnek és a hozadékszabályozásnak igen fontos segédeszközét képezik a *fatermési táblák*. Alkalmazásuk annyira általános és sokoldalú, hogy jelentőségüket különösen hangsúlyozni ezen a helyen szinte fölöslegesnek látszik. Tudományos és gyakorlati hasznukat Baur Ferencz, kit ezen a téren méltán számíthatunk az uttörők közé, a következőkben vázolta¹⁾: „Szemléltető alakban tárják eléink a szabályos faállomány növekvési törvényeit a magasság, a körlap-összeg és a fatömeg gyarapodását illetőleg; felvilágosítanak a szabályos és a valóságos fakészlet, valamint a használati és a növekvési százalék nagysága, továbbá a magasság és a fatömeg folyó- és átlagnövedékének delelési ideje felől; ezenkívül alapul szolgálnak a különféle gazdasági rendszerek jövedelmezési viszonyainak újabban annyira jelentőssé vált számszerű megállapításához; végül alkalmazást nyernek egész faállományok növedékének és fatömegé-

1) Die Fichte in Bezug auf Ertrag. Zuwachs und Form. Berlin, 1877., 1. oldal.

nek kiszámításánál, az erdőnek az adókiivetés szempontjából szükséges jövedelmi osztályozásánál, az egész erdő értékének és a szolgalmak megváltási tőkeértékének meghatározásánál is stb.“

Ha meggondoljuk, hogy a fatermési táblákat a fennebbieken kívül közvetve felhasználhatjuk a termőhelyi osztály, a sűrűség és elegyarány meghatározására is, hogy továbbá az újabbakban a szabályos előhasználati fatömegeket is megtalálhatjuk, a fatermési táblák gyakorlati fontossága tisztán áll előttünk.

Természetes azonban, hogy a fatermési táblák is csak úgy felelhetnek meg rendeltetésüknek s csak úgy elégíthetik ki a hozzájuk fűzött igényeket, ha az alkalmazott gazdasági rendszer színvonalának megfelelnek, s ha összeállításuk módja, berendezésük alakja és adataik részletessége kellő biztosítékát nyújtja az általuk eszközölt számítások pontosságának és megbízhatóságának.

Jelen értekezésem célja megállapítani azt, hogyan áll a mi hazai erdőgazdaságunk fatermési táblák dolgában, s milyen intézkedések volnának szükségesek az e téren fennálló hiányok pótlására.

Általánosan ismert tény az, hogy legjobban a megbízható helyi fatermési táblák felelnek meg a követelményeknek. Hogy ilyen táblák készítéséhez elegendő adatot gyűjthessünk, szükséges, hogy az erdők kezelésének, felújításának, ápolásának rendszere az illető gazdaságban már hosszabb ideje kiforrott és kellőképpen megállapodott legyen, s hogy a legfiatalabb korfokoktól a legidősebbekig a kellő számban álljanak rendelkezésünkre olyan faállományok, amelyek a fatermési táblák alapelveül elfogadott „szabályosság” követelményeinek teljes mértékben megfelelnek.

Aki fatermési táblák felállít sával foglalkozott, ismeri azokat a nagy, s a legtöbb esetben legyőzhetetlen akadályokat, amelyek az ilyen „helyi” fatermési táblák készítésének útját állják. Nemcsak a kisebb, néhány ezer holdas erdőbirtokon, hanem nagyobb erdőkomplexumok keretein belül is igen nehéz elegendő anyagot gyűjteni ahhoz, hogy a felállítandó táblázat adatait az önkényesség kizárásával, tisztán az alapanyagban megnyilvánuló törvényszerűségek alapján vezessük le s ne legyünk kényszerülve az *egyéni véleményen* nyugvó megfontolás útján pótolni a tényleges felvételek fogyatékoságában és hézagosságában rejlő hiányokat.

Ha pedig a szükséges adatmennyiség megszerzése céljából igen nagy területekre terjeszkedünk ki, megszűnik a fatermési táblák „helyi“ jellege s többé-kevésbé tág körű, *általános fatermési táblákhoz* jutunk, melyek az illető vidék, esetleg országrész vagy éppen ország határain belül *általánosságban* megfelelnek ugyan a kívánalmaknak, az egyes erdőgazdaságok kezelési rendszerének sajátosságaihoz azonban a dolog természeténél fogva nem simulhatnak hozzá annyira, mint a szoros értelemben vett helyi fatermési táblák.

Helyi fatermési táblák nálunk Magyarországon, *eredeti felvételek alapján*, alig készültek, s egyes kivételtől eltekintve, csaknem mindenütt az általános fatermési táblák adatait használták fel a helyi fatermési táblák felállításához. Ebből a célból igyekeztek lehetőleg a termőhelyi viszonyok szélsőségeire is kiterjeszkedve, mennél több, idősebb, teljes sűrűségű és egykoru faállományt találni; azokban próbateret tűztek ki s a fatömeg pontos megbecslése alapján megállapították, hogy az illető erdőbirtok területén belül az általános fatermési táblázatnak milyen termőhelyi osztályai vannak képviselve. Azoknak az adatait azután egyszerűen átvették vagy esetleg közbesítéssel módosították. Ez ellen elvileg nem is lehet kifogásunk. Ha az általános fatermési tábla jó és olyan alapon épült fel, amely az illető erdőgazdaság kezelési rendszerének megfelel, akkor valóban nincs semmi ok ennek az egyszerű és gyors eljárásnak a mellőzésére, sőt tekintettel a helyi fatermési táblák szerkesztésének nehézségeire, a legtöbb esetben nem is volna észszerű a körülmenyesebb és költségesebb eredeti módszert alkalmazni. Ha elegendő és teljes sűrűségű faállományaink egyáltalában nincsenek, akkor természetesen csak közvetett uton számíthatjuk ki azoknak a képzelt szabályos faállományoknak a fatömegét, amelyeket az általános fatermési táblázatokkal való összehasonlítás alapjául kívánunk felhasználni.

A hazánkban itt-ott önállóan szerkesztett helyi fatermési táblákból igen kevés jutott a nyilvánosságra. Szakirodalmunk általában meglehetősen mostohán bánik ezzel a tárggyal s az önálló tan- és kézikönyveken kívül kevés nyomára akadunk olyan közléseknek, amelyek a fatermési táblák készítésének kérdését tisztázní igyekeztek volna, vagy épenséggel ilyen természetű munkálatok

kész eredményeivel számoltak volna be. Az egész országra vonatkozó általános fatermési táblánk pedig csak egy van, az is 1854-ből való (Feistmantel Rudolf: Allgemeine Waldbestandestafeln oder übersichtliche Darstellung der vorzüglichsten Wachstums- und Holzertrags-Verhältnisse der Forste. Wien, 1854.). Ennek a métermértékre átszámított adatait találjuk meg a földmivelésügyi miniszter által kiadott „Erdészeti Segéd táblák“-ban, valamint az „Erdészeti Zsebnaptár“-ban is s ezt használjuk hat évtized óta országszerte, sőt még Ausztriában sem ment ki a divatból. Önálló, nyomtatott munka alakjában jelentek meg ezenkívül a coburgi uradalom jolsvai erdőigazgatósága által kiadott fatermési táblák is, amelyeket a Gömör, Szepes, Hont, Nógrád, Borsod, Heves, Pest-Pilis-Solt-Kiskun s részben Zólyom és Liptó megyékben gyűjtött eredeti adatok alapján állítottak össze.¹⁾ Az ákáczsarjerdőre vonatkozó táblákat erdészeti zsebnaptárunkban is megtaláljuk.

Az „Erdészeti Lapok“-ban, illetőleg a régi „Erdőszeti Lapok“-ban és az „Erdészeti és Gazdászati Lapok“-ban megjelent s a fatermési táblákkal foglalkozó jelentősebb közlemények²⁾ alatt vannak felsorolva.

1) 1. Termési táblák. 1886.

2. Ákáczfatermési táblák sarjerdőre. 1887.

2) 1862. évf. 99., 131., 163., 212. oldal. Erdődi Adolf: A fatermési és növekvési táblákról, azok összeállítása és használata módjáról.

1866. évf. Erdődi Adolf: A bródi határezred erdőségeinek leírása. (A 215—217. oldalon szlavóniai tölgy- és bükkfatermési táblák vannak közölve.)

1876. évf. Belházy Emil: Az államerdőkben alkalmazandó erdőrendezési eljárás alapelveiről. (A 421—423. oldalon a helyi fatermési tábláról szól.)

1876. évf. A jelenlegi földadó-szabályozásnál teljesítendő erdőbecsléseknél a kataszteri becslők által követendő eljárás. (A 320. oldalon a becslésnél használandó fatermési táblát közli.)

1878. évf. 351., 415., 464., 525. oldal. Schemmel Samu: Fatermési és növekvési táblák felállítása törzselemzések és közvetlenül kipuhított fatömegek alapján.

1884. évf. (H.): Ujabb termési táblák az erdeifenyő számára. (Kunze tábláit ismerteti.)

1886. évf. 648. oldal. Illés Nándor: Könyvismertetés. (A coburgi „termési táblákról“ szól.)

1887. évf. 550. oldal. Ákáczfatermési táblák. (A coburgi táblákat ismerteti.)

1887. évf. 482. oldal. (Sz. H.): Ujabb termési táblák. (Danckelmann erdeifenyő-, luczfenyő- és bükkfatermési tábláit ismerteti.)

1890. évf. 268. oldal. Taví Gusztáv: Néhány szó a fatermési táblákról.

Meg kell itt még említenem *Bartha* Abelnek az „Erdészeti Kísérletek“-ben (1909. évf.) megjelent „A luczfenyőről“ című tanulmányát is, mely a besztérczei m. kir. erdőigazgatóság ös-luczosainak növekvési viszonyaival foglalkozik s azokra fatermési táblát is állít fel. Végül utalunk *Rónai* Györgynek „A likavai erdőlési kísérletek eddigi eredményei (Selmezbánya, 1914.)“ című munkájára, mely sok, a tárgygyal rokontermészetű fejtegetést tartalmaz.

Ezekután lássuk most már, vajjon az általánosan használt Feistmantel-féle fatermési táblák megfelelnek-e a mai kor igényeinek vagy nem? Ha nem, akkor nyilvánvaló, hogy azok a helyi fatermési táblák is, melyeket a szóban forgó általános fatermési táblák alapján állítottak fel, nélkülözik a korszerűség kellékeit, s ennél fogva nem elégíthetik ki azokat az igényeket sem, amelyeket ezzel a fontos erdőbecslési segédeszközzel szemben az erdőgazdaság, az erdőrendezés és különösen a hozadékszabályozási rendszerek mai fejlettsége mellett joggal támaszthatunk.

Már magában véve az a körülmény, hogy a Feistmantel-féle táblázatok a mult század 50-es éveiből valók, sejtetni engedi azok elavultságát. S még inkább meggyőzhet minket erről az újabb német fatermési táblák tanulmányozása. Az az élénk irodalmi mozgalom, amely a 70-es években a faállomány növekvési viszonyainak tisztázása terén a német szaklapokban megindult, oly nagy arányu eszmecserének bevezetését képezte, melynek termékei összefoglalva vaskos köteteket töltenének ki. S bár ez az eszmecsere még ma sem nyert befejezést — mert hiszen a fejlődést feltartóztatnunk nem lehet és nem is szabad —, az eddig leszűrt tapasztalatok és elméleti tanulságok máris igen sok olyan kész ered-

1898. évf. 121. oldal. Fekete Lajos: A dobrócsi és karámi erdőgondnok-ságok luczfenyveseinek növekvési viszonyai a Veporhegység északnyugati lejtőin. (Ebben a szerző helyi fatermési táblákat közöl s azoknak felállítása módját ismerteti.)

1898. évf. 797. oldal. Bund Károly: Luczfenyőre vonatkozó fatermési tábláink összehasonlítása.

1898. évf. 1014. oldal. Fekete Lajos: A dobrócsi luczfenyőfatermési táblák ügyében.

1898. évf. 1149. oldal. Bund Károly: Még néhány szó a luczfenyőfatermési táblákról.

ménnyel járultak ismereteink gyarapításához, amelyeket a régi rendszer fejlesztése érdekében fel nem használni, határozott mulasztás-számba menne.

Hogy Feistmantel fatermési tábláinak kezdetleges voltát megítélhessük, ismerkedjünk meg az újabb fatermési táblák berendezésével és szerkesztésük módjával; annak alapján könnyű lesz az összehasonlítást megtenni. Itt egyszersmind helyénvalónak találok a német könyvpiacra önálló könyv alakjában megjelent ilyen irányú fontosabb műveknek a jegyzékét is közölni. Ezekben azután az érdeklődők számos hivatkozást találhatnak a folyóiratokban megjelent közleményekre is, amelyekkel ennek a rövidre szabott cikknek a keretében még csak futólagosan sem foglalkozhatunk. A nyilvánosságnak átadott fontosabb német fatermési táblák a következők:

A luczfenyőre :

a) Dr. Franz Baur: Die Fichte in Bezug auf Ertrag, Zuwachs und Form. Stuttgart, 1876.

b) Dr. Tuisko Lorey: Ertragstafeln für die Fichte. Frankfurt, 1889.

c) Dr. Adam Schwappach: Wachstum und Ertrag normaler Fichtenbestände in Preussen. Neudamm, 1902. (Ezt megelőzőleg ugyanezen cím alatt 1890-ben is megjelent egy műve Berlinben.)

d) Adalbert Schiffel: Wuchsgesetze normaler Fichtenbestände. Wien, 1904. (Mitteilungen aus dem forstlichen Versuchswesen Österreichs.)

e) Philipp Flury: Ertragstafeln für die Fichte und Buche der Schweiz. Zürich, 1907.

f) Normalertragstafel für Fichtenbestände (Bearbeitet von der Herzoglich Braunschweigischen forstlichen Versuchsanstalt). Berlin, 1913.

g) Dr. Adolf Ritter von Guttenberg: Wachstum und Ertrag der Fichte im Hochgebirge. Wien, 1915.

A jegenyefenyőre :

a) K. Schubert: Aus deutschen Forsten. I. Die Weisstanne bei der Erziehung in geschlossenen Beständen. Tübingen, 1888.

b) Dr. Tuisko Lorey: Ertragstafeln für die Weisstanne. Frankfurt a. M. 1897. (Az első kiadás 1884-ból való.)

c) Dr. Fritz Eichhorn: Ertragstafeln für die Weisstanne. Berlin, 1902.

Az erdeifenyőre:

a) Wilhelm Weise: Ertragstafeln für die Kiefer. Berlin, 1880.

b) Dr. Adam Schwappach: Neuere Untersuchungen über Wachstum und Ertrag normaler Kieferbestände in der norddeutschen Tiefebene. Berlin, 1896.

c) Dr. Vorkampff-Laue: Versuch einer Aufstellung von Kiefern-ertragstafeln für das Grossherzogtum Hessen. (Dissertation.) Giessen, 1904.

d) Dr. Adam Schwappach: Die Kiefer. Neudamm, 1908.

A bükkre:

a) Dr. Franz Baur: Die Rothbuche in Bezug auf Ertrag, Zuwachs und Form. Berlin, 1881.

b) Dr. K. Wimmenauer: Wachstum und Ertrag der Rothbuche in Oberhessen. Grünberg, 1893.

c) K. Schubert: Aus deutschen Forsten II. Die Rothbuche. Tübingen, 1894.

d) Dr. Schütz: Wachstum und Ertrag der Rothbuche in Hessen. Giessen, 1897.

e) Dr. F. Grundner: Untersuchungen im Buchenhochwalde über Wachstumsgang und Massenertrag. Berlin, 1904.

f) Philipp Flury: Ertragstafeln für die Fichte und Buche der Schweiz.

g) Dr. Adam Schwappach: Die Rothbuche. Neudamm, 1911. (1893-ban is jelent meg egy hasonló tárgyú műve Berlinben.)

A tölgyre:

Dr. Adam Schwappach: Untersuchungen über die Zuwachseleistungen von Eichen-Hochwaldbeständen in Preussen. Neudamm, 1905.

A mezgés égerre:

Dr. Adam Schwappach: Untersuchungen über Zuwachs und Form der Schwarzerle. Neudamm, 1902.

Különféle fafajokra:

a) Dr. Adam Schwappach: Ertragstafeln der wichtigeren Holzarten in tabellarischer und graphischer Form. Neudamm, 1912. (Nyir-, bükk-, tölgy-, éger-, luczfenyő-, erdeifenyő- és jegenyefenyő-szálerdőre.)

b) Ertragstafeln zum Gebrauche bei der Forsteinrichtung. Giessen, 1913.

(A hesszeni nagyhercegség pénzügyminisztériumának kiadványa. Használható tölgy-, bükk-, erdeifenyő-, luczfenyő-, jegenyefenyő-szálerdőre és a bükkaljára a vigályos tölgy- és erdeifenyő-szálerdőkben.)

Kunze Miksa luczfenyő- és erdeifenyőfatermési táblái a Tharandter Forstliches Jahrbuchban jelentek meg. Megemlítendők még dr. Wimmenauer: Ertragsuntersuchungen im Eichenhochwald című közlése,¹⁾ továbbá Speidelnak és Philippnek a luczfenyőről irt tanulmányai is.²⁾ Ezenkívül sok hasonló természetű anyagot közöltek egyes szerzők a német szaklapokban. Ezek a közlések részben önálló, befejezett tanulmányok jellegével bírnak, részben azonban csak adalékokat szolgáltatnak a fatermési táblák felállításához s ebbe a tárgyba vágó gyakorlati és elméleti utmutatásokat és fejtegetéseket tartalmaznak.

A német erdészeti kísérleti állomások 1874. évi eisenachi gyűlésén nagy horderejű határozatokat hoztak számos szakbavágó kérdés tisztázása tárgyában. Itt határozták el többek közt az általános német fatermési táblák felállítását is és a munkálatok egyöntetűségének biztosítása végett rendszeres tervezetet irtak elő, amelyet későbbi gyűléseiken az időközben szerzett tapasztalatok alapján többször módosítottak. A tervezetről Ganghofer idevágó közlései nyújtanak bővebb felvilágosítást az érdeklődőknek.³⁾

¹⁾ Allgemeine Forst- und Jagdzeitung 1900. évf. 2 oldal.

²⁾ Allg. F. u. Jagdz. XIII. pótkötete (49. o.), illetőleg 1893. évf. 37. oldal.

³⁾ Das forstliche Versuchswesen. Augsburg, 1881. I. kötet, 385. oldal.

Bár az egyöntetűsége való törekvést a kísérleti állomások mindennemű közös ténykedésükben vezérlő elvnek tekintették, lehetetlen volt kikerülni azt, hogy a fatermési táblák szerkesztésénél ne érvényesüljön a szerzők egyéni felfogása is, úgy hogy nemcsak az alapanyag megválasztásában, hanem a feldolgozás módjában is lényeges eltéréseket találunk. Az alapanyag tárgyát képező próbaállományok minősége — a származási módtól eltekintve — különben azonos viszonyok közt elsősorban a gyéritésnél követett rendszertől függ. Ebben a tekintetben az idők folyamán a régi felfogástól többé-kevésbé eltérő nézetek alakultak ki,¹⁾ általános és végleges megállapodásról beszélni azonban még most sem lehet. Nincs tehát mit csodálni azon, hogy az újabb fatermési táblák az alapulvett erdőápolási rendszerek eltérő befolyása szerint a régiektől, sőt egymástól is gyakran lényegesen különböznek. Más a fatömeg, a magasság, a körlapösszeg és a törzszám görbéjének a futása ott, ahol erős, más ott, ahol gyengébb-foku gyéritést alkalmaznak. Más a növekvés menete, ahol a gyérités különféle fokait, ahol a felső és az alsó gyéritést (Hoch- és Niederdurchforstung) a faállomány más-más életkorszakaiban és különféle elvek szerint juttatják érvényre. S ha ehhez még meggondoljuk, hogy a fatermési táblák felállításának módszerei még ma sem forrottak ki teljesen, be kell látnunk, hogy a részletek gyakorlati kivitelében nem is uralkodhatik teljes egyöntetűség. A főczélt azonban, amelyet az eredeti munkaterv kijelölt, ha különböző uton is, valamennyi szerző igyekezett megközelíteni s ezáltal az érdekelt szakközönségnek olyan eszközt nyújtott, amelyet adott körülmények közt a megkívánt eredménnyel alkalmazhat.

A fatermési táblák legfőbb feltétele a *fatömeg* felől tájékozást nyújtani a különböző korban és termőhelyen. Ebből kifolyólag a termőhelyi osztályok elkülönítésénél többen egyenesen a fatömegeből indultak ki,²⁾ mások azonban a faállomány átlagos *magas-*

¹⁾ Lásd Róth Gyula: Az erdőlések gyakorlati keresztülviteléről. (Erdészeti Lapok 1907. évf. 371. oldal.)

²⁾ Így Baur a bükknél, Lorey a luczfenyőnél, Kunze a luczfenyőnél és az erdeifenyőnél, Schwappach a luczfenyőnél (1890.), Schuberg a jegenyefenyőnél, Eichhorn a jegenyefenyőnél, Fekete Lajos a luczfenyőnél.

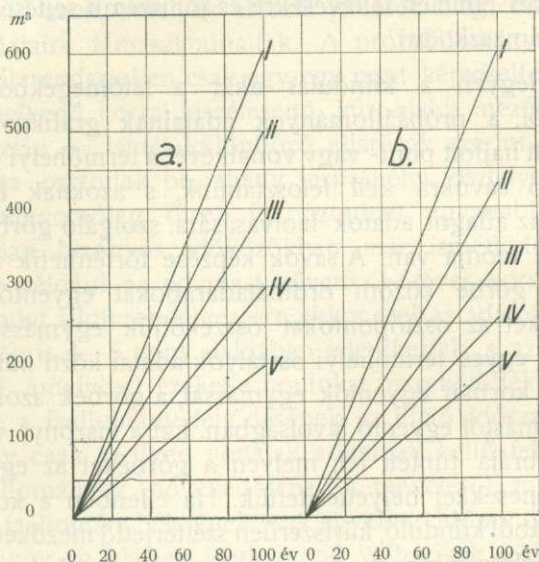
ságát választották erre a célra,¹⁾ mert az utóbbinak viszonya a korhoz állandóbb jellegű, mint a fatömegé, amely több tényezőtől függően, inkább ki van téve az ingadozásoknak. De a fatömegekből kiindulók sem követtek egyöntetű eljárást, mert egyesek az összes fát (törzsfa és ágfa együtt), mások a vastag fát (vagy tömör fát, azaz a 7 cm-nél vastagabb farészek köbtartalmát) vették alapul a termőhelyi besorozásnál. Módosul továbbá az eljárás aszerint, amint a próbaállományok legelső, vagy pedig már többször ismételt felvétele alapján szerkesztjük a görbéket. Az újabb fatermési táblák közül azok, amelyek először jelentek meg, csak az egyszeri felvétel adataira támaszkodhattak. A próbaállományok fatömegét a koordináta-rendszerben csak egy-egy pont képviselte. Ezek a pontok az emelkedő korról kiszélesedő, kürt-alaku mezőt foglaltak el, amelyet aztán — ismét különböző eljárások szerint — hosszában annyi sávra osztottak be, ahány termőhelyi osztályt kívántak felállítani (tulnyomólag ötre). Ha azonban ugyanabban a próbaállományban bizonyos időközökben már ismétlődött a becslés, úgy hogy például az egymást követő öt-öt éves korszakok végéről már 4—5 adat állott rendelkezésre, akkor ezek az adatok a koordináta-rendszerben is 4—5 pont alakjában jelentkeztek, s az a görbe vagy tört vonal, amelylyel ezeket a pontokat összekötötték, világos képét nyújthatta a faállomány fejlődésének az illető időszakról. Nyilvánvaló, hogy csak az ilyen vonalak adhatnak kellő felvilágosítást az egyes faállományok növekedésének a menetéről, míg az egyszeri felvétel a faállomány életének csak egyetlen időpontját rögzíti meg anélkül, hogy az időben végbemenő változások felől tájékoztatna. Ha az egyes próbaállományok fejlődését ismerjük s ha pontok helyett 1—2, sőt több évtizedes szakaszon végigvonuló *vonalak* állanak rendelkezésünkre az átlagos görbék meghúzásához, akkor természetesen megbízhatóbb fatermési táblákat is szerkeszthetünk. A vonalrészek irányító hatása nagy segítségünkre van annak a bizonytalanságnak a kiküszöbölésében, amelynek az egyszerű fatömegeket jelölő pontok egyenlőtlen eloszlása, vagy az anyag hiányossága esetén ki vagyunk téve. Az újabb fatermési táblák

1) Így Baur a luczfenyőnél, Weise az erdeifenyőnél, Schwappach a luczfenyőnél (1902.), az erdeifenyőnél és a bükknél, Flury a luczfenyőnél, Grundner a bükknél, Guttenberg a luczfenyőnél.

legnagyobb része ilyen fejlettebb alapon készült. A kísérleti állomások évtizedek előtt kitzüött próbaállományainak gondos szemmeltartása, a korszerű elvek szerint történt kezelése, s a fatömegnek és tényezőinek (magasság, körlapösszeg, törzsszám stb.) ismételt felvétele utján igen becses megfigyelési anyag halmozódott össze, mely a faállomány fejlődésében megnyilvánuló törvényszerűségek megállapítását mód fölött megkönnyíti. A mai kor szakembere a mult század uttörőivel szemben sokkal előnyösebb helyzetben van, mert hiszen a régiek az ő vizsgálódásaiknál a konkrét adatok utmutatása helyett sok esetben pusztán elméleti feltevésekre és jóhiszemű sejtésekre voltak kénytelenek támaszkodni.

Történt légyen a kiindulás akár a fatömegekből, akár a magasságokból, a próbaállományok adatainak grafikus felrakása által keletkezett hajlott pont- vagy vonalkévé a termőhelyi osztályoknak megfelelő sávokra kell felosztanunk, s azoknak belsejében meghuznunk az átlagos adatok leolvasására szolgáló görbét. Ennek ismét többféle módja van. A sávok képzése történhetik úgy, hogy a két szélső görbe közötti ordinátdarabokat egyenlő részekre osztjuk, s ezeket az osztópontokat összekötjük egymással. Ebben az esetben az egyes termőhelyi osztályok adatai közti különbségek ugyanabban a korban egyenlők egymással, a görbék azonban nem fekszenek egymástól egyenlő távolságban. Ezt a viszonyt vázlatosan az 1. rajz *a* ábrája tünteti fel, melyen a görbéket az egyszerűség kedvéért egyenesekkel helyettesítettük. Ha ellenben a koordináta-rendszer pontjából kiinduló, kúrtszerűen szétterjedő mezőket egymással egyenlő szélességűeknek, azaz a határvonalaik közé zárt szöget mindenik termőhelyen azonosnak veszszük, a lemetszett ordinátdarabok nem lehetnek egyenlők (vázlatosan a *b* ábrán). Ebben az esetben például nagyobb volna a 100 éves korban a különbség az I. és II. termőhely, mint a II. és III. s ezé ismét nagyobb, mint a III. és IV. stb. termőhely fatömege közt. Gyakorlati szempontból talán inkább az előbbi eljárás látszik jogosultnak, de azért az utóbbi megoldás mellett is lehet támogató érveket felhozni. Így többek közt azt, hogy a jobb termőhelyi osztályok nagyobb fatömegeivel szemben, az *arányos* különbségek elvének szemmeltartása mellett, nagyobb tényleges eltéréseket kell megengednünk, mint a rosszabb termőhelyek kisebb fatömegeinél. Ebből a szempont-

ből ítélve meg a dolgot, a második eljárás a helyesebb. Általában természetesebb a sávokat egyenlő szélességűeknek kiszabnunk. Ennek az a (nálunk Fekete Lajos által ajánlott) legészszerűbb módja, hogy a pontkéve futására merőlegesen húzott, nagy sugarú köríveken (tehát nem az ordinátákon) határozzuk meg az osztópontok helyét, amelyeknek összekötése adja azután az egyes termőhelyek sávjainak határvonalait. Megjegyzendő, hogy a két eljárás a valóságban korántsem eredményez olyan szembetűnő eltéréseket a vágáskori fatömegek különbségeiben, mint azt az 1. rajz ábráinak

1. rajz.

összehasonlítása alapján gondolnók. A fatömeg görbéi a magasabb korban már csak gyengén emelkednek, s az abszcisszatengelyvel igen kis szöget zárnak be úgy, hogy akár az erre merőleges ordinátán, akár a görbékre merőleges köríven történik a beosztás, az osztásrészek nem térhetnek el egymástól igen feltűnően.

A német kísérleti állomások 1888. évi ulmi gyűlésén felmerült az az eszme, hogy a németországi általános fatermési táblák szerkesztésénél a termőhelyi osztályozás bizonyos határozott, a 100 éves korra vonatkozó, egyszer s mindenkorra mértékül szolgáló

fatömegek alapján történjék.¹⁾ Az indítványt a gyűlés határozatilag el is fogadta, s úgy látszott, hogy ezzel a termőhelyi osztályok képzésének sokat vitatott kérdése végleg dűlőre jut. Az összes fatömeget (a vastag és rőzsefát együtt) a lucz- és jegenyefenyőnél például így szabták elő;

Termőhely	---	---	---	---	I.	II.	III.	IV.	V.
Fatömeg 1 hektáron (m^3)	1100	900	720	550	440				

Ebből kiindulva nem kellett egyebet tenni, mint a 100 éves ordinátára a fent megjelölt értékeket felrakni, s az így nyert pontokból hátra- és előremenőleg, a pont- vagy vonalkéve vonulása irányában meghuzni az egyes termőhelyi osztályok átlagos fatömeggörbéit. Irányító vonalakul szolgálhatnak ennél a szélsőségek görbéi, vagy az összes adatokból levezetett *vezérgörbe*,²⁾ vagy pedig, ha többszöri felvétel történt, a jellemző futású görberészletekből összeállított több vezetőgörbe. (Lorey a jegenyefenyőnél a *legerősebb 500 törzs* vastagfatömegéből indul ki az ő első átlagos vezetőgörbéinek a meghuzásánál, melyeknek alapján aztán az összes vastagfatömeg vezetőgörbéit szerkesztette meg.)

Az említett ulmi megállapodást a fatermési táblák szerzői eleinte figyelemben részesítették ugyan, de később eltértek tőle, még pedig nyilván azért, mert a merev sablon bizonyos mértékig zavarta őket a szabad mozgásban. Az az előnye az ulmi eljárásnak mindenestre elvitathatatlan, hogy az emlékezetben könnyen megtartható kerekszámokkal fejezi ki a termőhelyi minőséget, s így a különböző vidékek termőhelyi viszonyainak az összehasonlításánál is megkönnyíti a gyors átnézetet. Természetes azonban, hogy az ilyen alaki előnyökről inkább le kell mondani ott, ahol azok esetleg más, lényegi szempontokkal volnának nehezen összeegyeztethetők. (Például valamely tartományon vagy országrészen belül kívánatosnak látszik a szélső határokat szűkebbre venni, miáltal a közbeeső termőhelyek határvonalai is eltolódnak; vagy kevesebb termőhelyi osztály képzése van helyén stb.)

¹⁾ Allgemeine Forst- und Jagdzeitung 1889. évf. 74. oldal.

²⁾ Fekete Lajos: A dobrócsi és karámi erdőgondnokság luczfenyveseinek növekvési viszonyai a Veporhegység észak-nyugati lejtőin. Erdészeti Lapok 1898. évf. 132—135. oldal.

Az is vita tárgyát képezheti, hogy az összes fatömeg, vagy a vastag fa köbtartalma szolgáljon-e a kiindulás alapjául? Az előbbi mellett szól az, hogy az összesfa növekvése a természeti törvényszerűséget tökéletesebben tükrözi vissza, mint a vastagíáé. Hiszen a 7 cm-es vastagsági határ kiszabása tisztán gyakorlati mérlegelések folyománya, anélkül, hogy ez a természetes fejlődés törvényeivel összefüggésben állana. Továbbá megvan ennek az eljárásnak az az előnye is a másik felett, hogy a görbék kiindulási pontja a koordinátarendszer pontjában adva lévén, biztosabb alapon huzhatjuk meg a görbéknek a fiatal korokra eső részleteit, mint a vastag fánál, amelynél a kezdőpont megállapítása többé-kevésbé problematikus. Minthogy azonban a fatermési táblákkal is elsősorban a gyakorlat igényeihez kell alkalmazkodnunk, nem lehet elvitatni annak a felfogásnak a jogosultságát sem, amely a termőhelyi osztályozást a vastag fa szerint kívánja végrehajtani. Ezt az eljárást támogatja még a vastag fa helyszini felvételénél elérhető nagyobb pontosság is, a rőzsét magában foglaló összes fával szemben. A valóságban a legtöbb szerző az összes fatömegeből indult ki. A fennebb említett ulmi határozat is ezt veszi irányadónak. Emellett azonban fontos kelléke a fatermési táblának a vastag fa tömegének kimutatása is, mert a gyakorlatban sok helyütt csak az utóbbi képezi az értékesítés tárgyát, míg a 7 cm-en aluli rőzse nagyobbrészt hasznosíthatatlan erdei hulladékot képez. A vastag fa számsorainak adatait többféleképpen határozhatjuk meg. Eljárhatunk úgy, hogy az összesfa alapján történt besorozás szerint összefoglaljuk az egy-egy termőhelyi osztályba tartozó próbaállományokat, s azoknak a helyszinén becsült adataiból megszerkesztjük az egyes termőhelyek átlagos vastagfagörbéit, amelyeknek futása azután még egymással is összhangzásba hozandó s a különbozeti sorok segélyével helyesbitendő. De megtehetjük azt is, hogy a helyszinén meghatározott *rőzsaszázalékokat* egyenlitjük ki grafikus uton, s ezek szerint, tehát közvetett uton számítjuk ki az összes fából a vastagfa tömegét. Leghelyesebb azonban mind a kétféle módot alkalmazni s a kapott eredményeket egymás által ellenőrizni. Ha a görbék összeesnek vagy közel egyenlő futást mutatnak, a kellő megfontolások alapján nem nehéz a szükséges simításokat megtenni. Ha azonban az eltérések lényegesek vol-

nának, a hiba forrása feltétlenül kipuhatólandó s a helytelen számsorok kiigazítandók, vagy ha ez nem volna lehetséges, figyelmen kívül helyezendők.

Fekete Lajos a vastagfa kiszámítására különleges módszert ajánlott,¹⁾ mely a veporhegységi luczfenyőfatermési táblák szerkesztésénél igen jól bevált s a becslési adatokból közvetlenül levezetett számsorok ellenőrző összehasonlításánál teljesen megbízhatónak bizonyult. Ő az összesfa- és a körlapösszeg számsoraiból mindenekelőtt az egyes koroknak megfelelő átlagos átmérőket határozta meg, azután a mellmagassági átmérőre vonatkoztatva megszerkesztette (a tényleges felvételek adatai alapján) a vastagfaszázalékok görbéjét s az erről leolvasott adatok százzal képezett hányadosával szorozta meg termőhelyi osztályonként az összes fa tételeit. Az ezek alapján szerkesztett görbéknek a különbözeti sorok segítségével való kiigazítására alig volt szükség.

Ha nem az összesfa, hanem a vastagfa képezi a termőhelyi osztályozás alapját, akkor ugyancsak a fent leírt módzatok alkalmazhatók, azzal a különbséggel, hogy ebben az esetben rőzsaszázalékok, illetőleg (Fekete Lajos eljárása esetén) az átmérő szerint rendezett összesfaszázalékok is a vastagfára vonatkoztatandók.²⁾

A magasság és körlapösszeg s esetleg még más tényezők görbéit ezután úgy szerkesztjük meg, hogy a fatömeg szerint egy termőhelyi osztályba sorozott próbaállományoknak a helyszínén becsült adatait külön-külön felrakva, a belőlük képzett kisebb pontcsoportok átlagpontjainak rendszárait kiszámítjuk, s az általuk a koordinátarendszerben felkeresett pontokat összekötjük, illetőleg a mutatkozó egyenetlenségeket grafikusan kiegyengetjük. A fatömeg-tényezők egy részét azonban a többi tényező segítségével mindig számítás útján határozhatjuk meg. Erre egyébiránt az alábbiakban még visszatérünk.

Sok vita folyt arról, hogy a termőhelyi osztályozásnál magából a fatömegeből, vagy annak valamely olyan tényezőjéből helyesebb-e kiindulni, amelyik a termőhelyi jószág közvetlen függvényének tekinthető? A gyakorlat céljaival nyilván a fatömeg függ össze

1) Erdészeti Lapok 1898. évf. 139—142. oldal.

2) L. Lorey: Ertragstafeln für die Fichte 1899. és Ertragstafeln für die Tanne 1897.

a legközvetlenebbül. A termőhelyi minőség fogalmát elsősorban a fatermés nagyságához kötjük. Ebből a szempontból tehát leghelyesebb a termőhelyi osztályozást is a fatömeg alapján hajtani végre, vételessék bár irányadónak akár az összesfa, akár a vastagfa tömege.

Ezzel szemben azonban megállapítható az, hogy a fatömeg nem tisztán a termőhelyi jóságtól függ, hanem azoknak a tényezőknek egymáshoz való viszonyától is, amelyek a fatömeg nagyságát külön-külön is befolyásolhatják. Ezek a tényezők: az átlagos állománymagasság, a mellmagassági körlapösszeg (illetőleg ennek összetevő tényezői: a törzsszám és az átlagos körlap) és a mellmagassági faállományalakszám.

$$K = A \cdot M \cdot F,$$

ahol K a faállomány köbtartalmát, A a körlapösszeget, M a magasságot és F az alakszámot jelenti. Ugyanazon a termőhelyen különböző lehet a fatömeg, ha ezeknek a tényezőknek az egymáshoz való viszonya megváltozik. Ilyen változások pedig könnyen előfordulhatnak, ha a kezelési módban vannak kisebb-nagyobb eltérések, úgy hogy ilyenformán *a fatömeg nem minden esetben adja teljesen megbízható mértékét a termőhelyi jósnak*. Ha helyesnek fogadjuk is el azt az érvet, hogy a fatermés nagyságában nyilvánul meg az összes fatömegtényezők együttes hatása, s így a termőképesség feltétlen kifejezőjének csakis a fatömeg tekinthető, akkor is meg kell gondolnunk, hogy a jelenlegi főállomány, melyet az osztályozás alapjául szokás venni, nem tartalmazza az *összes fatermést*, mert hiszen az előhasználati fatömegek nincsenek meg benne. A gyérités különféle alakja szerint ezek az időközben kihasznált fatömegek igen különbözők lehetnek, s a főállomány jelenlegi fatömegét igen különbözőképpen módosíthatják, úgy hogy az utóbbit bizonyos határok közt inkább lehet a kezelési mód, mint a termőhelyi jószág közvetlen függvényének tekinteni. Ezért a fatömeget a termőhelyi jószág megbízható mértékének csak akkor vehetnők, ha az osztályozást a főállomány és a multban történt gyéritések fatömegeinek összege, azaz a helyesen értelmezett *összes fatermés* alapján eszközöl-
nők.¹⁾ Hogy pedig ez ezidőszerint még a kísérleti állomások részé-

¹⁾ L. Schwappach, Grundner és Flury idézett munkáit.

ről is sulyos technikai nehézségekbe ütközik, azt magyarázni főlöszleges.

Ezért megfontolás tárgyává teendő, nem volna-e a fatömeg-tényezők közt olyan, amely a kezelési módtól függetlenebb, mint a főállomány fatömege, amely tehát a termőhelyi minőség kifejezésére gyakorlati szempontból alkalmasabb mint az? Erre nézve az idevágó nagy terjedelmű kísérleti anyag feldolgozása folyamán a következő tapasztalatok voltak megállapíthatók:

Olyan fatermési tényező, mely csakis a termőhelyi jószágtól függene, s a többi tényező, illetőleg a kezelési mód befolyásától mentes volna, nincsen. Legkevésbbé állandó jellegű a körlopösszeg. Ugyanazon a termőhelyen és ugyanabban a korban igen változó lehet ez a tényező, s a kezelési mód hatásával szemben annyira érzékeny, hogy a termőhelyi jószág megítélésére egyáltalában nem alkalmas. Még kevésbbé válik be a törzsszám és az átlagos átmérő. Sokkal állandóbb jellegű az alakszám, mely azonban elvont természeténél fogva szintén nem felel meg a gyakorlat követelményeinek. A kezelési móddal, valamint a többi tényezővel szemben legfüggetlenebbnek bizonyult az *átlagos magasság*, melyet ennél a tulajdonságánál fogva csaknem minden szerző igen alkalmasnak minősített a termőhelyi jószág kifejezésére. Azok is, akik máskülönbén a fatömeg szerint osztályozták a termőhelyeket, a magasságot jelölték meg mint olyan tényezőt, amely a termőhelyi minőség gyors felismerésére a legcélszerűbben használható fel s így a gyakorlat szempontjából (például az erdőrendezési munkáknál) kiváló figyelmet érdemel. A magasságot könnyen meghatározhatjuk a helyszínén, míg a fatömeg felvétele hosszú időt kíván.

Ha a fatömeg szerint ugyanabba a termőhelyi osztályba tartozó faállományok átlagos magasságait egy koordinátarendszerben felrakjuk s a pontokból nyert, kúrtalakuan kiszélesedő pásztákat termőhelyi osztályonként különböző színekkel jelöljük, azt fogjuk tapasztalni, hogy ezek a sávok ugyanabban a sorrendben feküsznek egymás fölött, mint a fatömegek hasonló színű pásztái, s hogy a magassági rajzban körülbelül ugyanazoknak a próbaállományoknak az adatai esnek az egyes termőhelyi osztályok pásztáiba, amelyek a fatömeg grafikonja szerint is az illető termőhelyi osztályba tartoznak. A pászták határaihoz közel előfordul

ugyan, hogy a fatömegeiknél fogva egy termőhelyhez tartozó állományok közül a magasság szerint egyik-másik a szomszédos termőhely sávjába tolódik át, egészben véve azonban megállapítható, hogy a fatömeg és a magasság közt határozott összefüggés van, s hogy a kettőnek a változásai egymással közel arányosak. Ebből pedig önként következik, hogy a magasság a termőhelyi jóság megítélésére akkor is alkalmas, ha az osztályozás egyenesen a fatömeg szerint történt.

Egyesek mellesleg olyan fatermési táblákat is szerkesztettek, amelyekben a fatömeg tisztán a magasság függvényének van feltüntetve (a korra való tekintet nélkül). Ilyent találunk például Flury svájci lucz- és bükkfatermési tábláiban is. Ezekben a luczfenyőre nézve az I. és V. termőhely fatömegei közt ugyanazon magasság mellett mintegy 28⁰/₀-ig, a bükknél mintegy 23⁰/₀-ig menő különbségeket találunk (az I. termőhelyi osztály fatömegéhez viszonyítva). Eichhorn a jegenyefenyőnél mintegy 20⁰/₀-ra, Grundner a bükknél 20—30⁰/₀-ra teszi a magasság szerinti fatömegbecslésnél elkövethető hibák *határát*. Weise az erdeifenyőnél a legkisebb és a legnagyobb fatömeg közt ugyanazon magasság mellett átlag 42⁰/₀ eltérést talált, a közepes fatömeghez viszonyítva tehát itt is 20⁰/₀ körül járó \pm különbségekről van szó.¹⁾

Bár, amint ezekből a megfigyelésekből kitűnik, a magasság és a fatömeg egymáshoz való viszonya az egyes esetekben jelentékeny eltéréseket mutat, az *átlagos* adatok közti arány nagyjából mégis állandónak tekinthető. Flury fennebb idézett művében olvassuk (53. oldal), hogy a fatömeg és magasság *viszonyszámai* a szomszédos termőhelyeken ugyanabban a korban, vagy ugyanazon a termőhelyen, de 10 évvel különböző korokban ugy aránylanak egymáshoz, mint 1·0—1·1—1·15. Weise ilyen viszonzyszámoknak az alapulvételét ajánlotta a termőhelyi osztályozásnál.²⁾

A magasság szerinti osztályozás egyébiránt ugyanugy történhetik, mint azt a fatömegnél láttuk. A helyszini felvételek alapján

¹⁾ L. még Eberhardt: „Tafeln zur Bonitierung und Ertragsbestimmung nach Mittelhöhen für Fichte, Tanne, Föhre, Buche und Eiche. Tübingen, 1902.“ czimű művét is.

²⁾ Eine einfache Methode zur Aufstellung von Ertragstafeln für die Kiefer. Mündener forstliche Hefte 1896. 22. és 30. oldal.

kiszámítjuk az átlagos állománymagasságokat, s azokat milliméter-papírosra (a kor szerint) felrakjuk. Az így nyert pont- vagy vonal-kévéit ezután annyi pásztára osztjuk fel, ahány termőhelyi osztályt kívánunk képezni, s végre minden sávon belül megszerkesztjük (egyszerű felezéssel vagy számítással) az átlagos magasság görbéjét, melyet még a különbözőzeti sorok segítségével is kisímitva, felhasználhatunk a felállítandó fatermési tábla számsorainak leolvasására. Egyes szerzők azonban nem a közvetlenül becsült, hanem a számítás útján nyert magasságokat használták fel erre a célra. Így például Weise az ő erdeifenyőfatermési tábláinak a felállításánál a következőképen járt el. Abból indulva ki, hogy a jelenlegi faállomány legerősebb törzsei a multban is mindig az uralkodó törzsek közé tartoztak, törzselemzés útján megállapította és grafikusan ábrázolta az ilyen erős törzsek magasságának (a faállomány *felső magasságának* = Oberhöhe) a növekvési menetét. Azután igyekezett a felső magasság és az állomány középmagassága közötti viszonyt felderíteni, hogy abból az utóbbinak adatait származtathassa le.¹⁾ A próbaállományok adatainak számításbavételével kimutatja, hogy a felső- és a középmagasság közötti *különbség* a kortól független s (valamely adott középmagasságra vonatkoztatva) csaknem állandó mennyiség, úgy hogy ennek az ismerete egyiknek a másiktól való kiszámítását bármely esetre lehetővé teszi. Ő tehát a rendelkezésre álló alapanyagból először levezette az említett különbségek számsorát, azután azoknak figyelembevételével s a felső magasságok görbéinek vezetése mellett hozta meg a középmagasságok görbéit, úgy hogy azok az utolsó ordinátán bizonyos termőhelyi osztályonként előre kiszabott magassági pontokba fussanak ki. Ezeknek a görbéknek a közeit felezve, megkapta a termőhelyi osztályok határvonalait, miáltal a próba-

¹⁾ Megjegyzendő, hogy Weise az átlagos magasságot még egyszerűen a döntött átlagtörzsek magasságainak arithmetikai középarányosa szerint számította volt ki, holott elméletileg a következő, jelenleg általánosan elfogadott képlet áll helyesebb alapon:
$$M = \frac{A_1 M_1 + A_2 M_2 + \dots + A_n M_n}{A_1 + A_2 + \dots + A_n}$$
 ahol M a faállomány, $M_1, M_2 \dots M_n$ az egyes vastagsági fokok vagy osztályok átlagtörzseinek a közepes magasságát, s $A_1, A_2 \dots A_n$ a vastagsági fokok, illetőleg osztályok körlepuszágát jelenti. Az így kiszámított átlagos magasság mindig valamivel nagyobb, mint az egyszerű számtani középszám.

állományok besorozása is lehetővé volt téve. Az átlagos magasságaik szerint egy-egy sávba eső faállományok becslési adatai ezután termőhelyi osztályonként összefoglaltattak s belőlük az átlagos fatömeg és körlapösszeg görbéinek a futása grafikus uton határozott meg.

A felső magasságot, illetőleg a törzselemzések eredményeit a közép magasság görbéjének szerkesztéséhez vagy ellenőrzéséhez mások is felhasználták (a fatömeg szerinti osztályozás esetén is), így Schuberg, Schwappach, Lorey, Grundner, Guttentberg. Schwappach (bükk, 1893.) a felső magasság görbéjének szerkesztésénél a leg-erősebb fák bizonyos csoportját vette irányadónak, t. i. azt, mely a vastagság sorrendje szerint a 101—200 törzset foglalta magában.

A fentebbiekben láttuk, hogy a termőhelyi osztályozás dolgában a szerzők két főcsoportra oszlottak: egyik részük a fatömegből, másik részük a magasságból indult ki. Akár az első, akár a második módszert választjuk, a továbbiakra nézve úgy kell eljárunk, hogy az egy termőhelyi osztályba sorozott próbaállományokat jegyzékbe foglaljuk s becslési adataik alapján termőhelyenként megszerkesztjük mindazon tényezők görbéit, amelyeket nem akarunk közvetve, mennyiségtani uton meghatározni. A részleteket illetőleg ebben sem jártak el az egyes szerzők egyöntetűen.

Ebből a képletből: $K = A \cdot M \cdot F$ három tagot többnyire a tényleges adatok alapján, szerkesztéssel határoztak meg, a negyediket ellenben számítás útján nyerték. Természetes, hogyha a fatermési táblák számára levezetett értékeket a képletbe helyezzük, az egyenletben kifejezett viszonyoknak fenn kell állnia legalább is olyan mértékig, amint azt a kikerekítésekből származó kisebb ugrások, valamint a grafikus kisimitásoknál többnyire fennmaradó lényegtelen egyenetlenségek megengedik.

Az *alakszámot* Weise (1881.)¹⁾ Schuberg (1888. és 1894.), Lorey (1897. és 1899.) és Eichorn (1902.) mennyiségtani uton határozza meg; az utóbbi két szerző azonban az így levezetett adatok görbéjének helyességét még más uton is ellenőrizte (Lorey a tényleges adatokból a kor függvényeképen szerkesztett görbé-

¹⁾ Az itt megadott évszámokból az illető irodalmi forrásmunka a 6—7. lapon közölt jegyzék alapján megállapítható.

vel, Eichorn pedig a magasság abszcisszái szerint megszerkesztett alakszámgörbével, melynek leolvasásai a fentemlített képletbe téve, szintén helyes eredményt kellett, hogy adjanak). Flury (1907.), Schwappach (1890., 1902., 1908. 1911.) és Grundner (1904.) a becslési adatokból próbaállományonként kiszámított alakszámokat közvetlenül használta fel az átlagos görbék szerkesztéséhez, mindannyian azonban az ellenőrzésnek valamely módját is igénybe vették. Messzire vezetne ezekkel az ellenőrző eljárásokkal itt részletesen foglalkozni, csak általánosságban említjük meg, hogy minden a képletben szereplő érték, amelyet számítás útján nyertünk, az eredeti adatok grafikonjával ellenőrizhető és viszont. Az alakszámnál (és a körlapösszeznél is) kívánatosnak látszik ezenkívül az is, hogy a görbét ne csak a kor, hanem a magasság függvényeképpen is megszerkeszszük s a leolvasott adatokat a képletbe téve, a szükséges helyesbítéseket megállapítsuk, azok szerint a görbékét újra szerkeszszük s ezt az eljárást addig folytassuk, amíg a fatermési táblákba beírandó végleges adatok közt teljes összhangot teremtünk. Guttenberg (luczfenyő, 1915.) az alakszámok levezetésénél az átlagtörzsek elemzése útján kapott adatoknak juttatott vezető szerepet.

A *körlapösszeget* szintén részben számítás, részben szerkesztés útján határozták meg, illetőleg az összehasonlítás és kiegyengetés céljából többen egyidejűleg mind a kétféle módon levezették a számsorokat, itt-ott spekulatív természetű eltolásokat is alkalmazva (Schwappach: Die Kiefer, 1902.).

A körlapösszeg két tényezőnek a sorzatát képezi. Ezek: a *törzsszám* és az *átlagos körlap* (vagyis az állományátlagtörzs mellmagassági körlapja). Ha tehát a körlapösszeg már meg van határozva, az említett két tényezőnek azzal a fentebbi értelemben összhangzásban kell állania. Ezért, ha a törzsszámot közvetlen úton vezetjük le a becslési adatokból, az átlagos körlap *átmérőjét* számításal határozhatjuk meg és viszont. Az első utat választotta Baur (1881. és 1887.), Schuberg (1894.), Lorey (1897. és 1899.), Flury (1907.), Schwappach (1890., 1902., 1911.), a másodikat Weise (1880.), Eichhorn (1902.), Grundner (1904.) és Guttenberg (1915.). A legtöbb szerző azonban itt is mind a két eljárást felhasználta a kölcsönös ellenőrzésre. Az átlagos átmérő görbéjének a szerkesztésénél Guttenberg a tözselemzések eredményeire szintén nagy súlyt helyezett.

Ami magának a *fatömegnek* a megállapítását illeti, erre, mint a fennebbiekből is kitűnik, a legtöbbben az eredeti becslési adatokat használták fel. Egyes szerzők azonban ennél is a közvetett utat választották (Schwappach 1902., 1911. és Guttenberg 1915.). A $K = A \cdot M \cdot F$ képletből először a jobboldali tényezőket határozták meg grafikus uton, s magát a fatömeget számítás útján nyerték. Ebben az esetben is elengedhetetlen azonban a közvetlen grafikus eljárás alkalmazása az ellenőrzésre. Általában az újabb fatermési táblák szerkesztésénél az a vezető elv alakult ki, hogy minden számsor legalább kétféle uton vezetessék le, hogy az így kapott eredmények egymással összehasonlíthatók legyenek. Ez az ellenőrzés az alapanyag észszerű megválasztásának, a számítás és szerkesztés helyességének, szóval a fatermési táblák megbízhatóságának mellözhetetlen próbaköve.

A legtöbb nehézséget okozza a főállományból kiváló s a *gyérités tárgyát képező faanyag* mennyiségének, illetőleg fatömeg-tényezőinek a meghatározása. Olyan adatok, amelyek bizonyos szigoruan körvonalazott és be is tartott gyéritési rendszer alkalmazása mellett, a keletkezés időpontjától kezdve tájékoztatnának vágható koru faállományok összes gyéritési fatömegeiről, a kihasznált törzsek vastagsági, magassági és alakviszonyairól, még a kísérleti állomásoknak sem állanak rendelkezésére. Sőt még a több évtizedre terjedő tényleges megfigyelések sem tekinthetők teljes értékűeknek, mert hiszen a gyérités rendszere az újabb időkben is többféle változáson ment keresztül, úgy hogy a szerzett adatok régebbi részét a feldolgozásnál figyelmen kívül kellett hagyni. Különösen mióta a felső gyérités (Hochdurchforstung) alkalmazása s az uralkodó fák csoportjainak megbontása által mesterségesen megzavarjuk a szabadon nőtt erdő képét, s így többé nem támaszkodhatunk annak a törvényszerűségnek az utmutatására, mely a természetes kiválogatódás alapján a teljes sűrűségben tartott erdő *mellékállományának* megbízható meghatározásával kecsgetett:¹⁾ a fatermési táblák ezen részének a kifogástalan összeállítása olyan akadályok elé került, amelyek csak a jövőben, hosszas és kiterjedt megfigyelések útján lesznek elháríthatók. Ezidőszert nem igen kerülhetjük el,

¹⁾ L. Fekete Lajos: „Szabályos egykoru erdőkben keletkező mellékállomány meghatározásának egy módja“ (Erdészeti Kísérletek, 1903. évf. 43. old.).

hogy a gyéritési fatömeg meghatározásánál a tényleges becslések eredményein kívül az elméleti eszközöknek is ne juttassunk szerepet. A megfigyelési anyag önmagában többnyire sokkal hiányosabb, mintsem hogy annak alapján egészen biztos következtetéseket vonhatnánk le.

A mellékállományba¹⁾ kiváló törzsek számát meghatározni könnyű dolog, ha a főállomány törzsszámát már ismerjük. (Ennek a meghatározásáról fennebb volt szó.) Az 5—5 vagy 10—10 éves korszakok végére kimutatott törzsszámok különbségei mutatják, hány törzset használhatunk ki időközben előhasználatképen. Ha már most ezeknek az egy törzsre eső átlagos köbtartalmát ismerjük, egyszerű szorzás útján kaphatjuk a mellékállomány keresett fatömegét. Nem könnyű dolog azonban a mellékállomány átlagtörzsének a fatömegét megbízható módon meghatározni. Az eredeti felvételek anyaga ebben a tekintetben többnyire annyira hiányos, hogy szabályos futású görbék szerkesztésére egyáltalában nem alkalmas, s ezért a legtöbb szerző csak közvetett uton, részben elméleti fogásokkal igyekezett a kívánt adatok ismeretéhez jutni. Ezért nem is csodálkozhatunk azon, hogy bár az előhasználatok jelentősége a főállományé mögött jelentékenyen visszamarad, meghatározása körül jóval több és körülményesebb módszer nyert alkalmazást, mint az utóbbinál. Ennek a rövidre fogott értekezésnek a keretein belül nem foglalkozhatunk ezzel a tárggyal bővebben s ezért be kell érünk a fennebb közölt irodalmi forrásokra való hivatkozással. Csak röviden emlékezhetünk meg arról, hogy Schuberg a bükknél (1894.) és Lorey a jegenye- és a luczfenyőnél (1897. és 1899.) a közvetlenül nyert adatokból indult ki, a többi szerző ellenben tulnyomólag a közvetett utat választotta, melynek lényegéről fennebb már volt szó. Flury (1907.) mind a kétféleképen megoldotta a kérdést, s a többi szerző is többnyire gondoskodott ellenőrző sorokról. A régiek közül Weise érdekes módszerét²⁾ (erdeifenyő, 1880.), az újabbak

1) Itt a mellékállomány és gyérités tárgyát képező faállomány közt — az egyszerűség kedvéért — nem teszünk különbséget.

2) Weise az előhasználati fatömegek kiszámításánál a fák köbtartalmának százalékos megoszlásából indult ki, tehát olyan eljárást vett igénybe, amelynek elmélete csak jóval később tisztázódott (Fekete L. és Schiffl kutatásai útján).

közül pedig a Schwappach (1902.), Grundner (1904.) és Flury (1907.) eljárását tartom kiemelendőnek. Ezek az újabb szerzők sulyt helyeztek arra, hogy ne csak a főállomány, hanem a mellékállomány fatömege és növedéke is pontosan, *közvetlen becsléssel* határozottassék meg a próbaállományokban. Rendes körülmények közt a fatermési táblák csak a főállomány folyónövedékének adatait tartalmazzák, amelyeket tisztán mennyiségteni uton szoktak megállapítani (a korszakvégi fatömegek különbségeinek 5-tel vagy 10-zel való osztása útján). Az újabb fatermési táblák egy része azonban az *összes fatermés növedékét* (Zuwachs der Gesamtmasse) is magában foglalja. Ez a főállomány növedékén kívül a mellékállományét is felöleli. Ennek ismeretéhez csakis a kísérleti faállományok növedékének gyakori és a legszélső pontosságot megkövetelő becslése útján juthatunk. Ha már most tudjuk, mennyi fatömeg jött létre a faállomány keletkezésétől kezdve annak bizonyos életkoráig, s ebből az összes fatermésből levonjuk az illető kornak megfelelő főállomány fatömegét, a különbség adja az addig kiválott mellékállomány összes fatömegét. Ha ezeket az egyes 5—5 vagy 10—10 éves korszakok végére ilyen módon megállapított köbtartalmakat egymásból levonjuk, az illető korszakra eső előhasználati fatömegeket nyerjük.

Az összes fatömegnövedék meghatározásánál legbiztosabb a körlapösszegeből kiindulni, mert ez a legpontosabban mérhető mennyiség. (Az átmérőt a fémátlalóról milliméternyi pontossáig olvashatjuk le.) Ha a korszakonként kiváló mellékállomány körlapját a fent leirthez hasonló módon már meghatároztuk s ezt az átlagtörzs magasságával és alakszámával megszorozzuk, a gyéritési fatömeget kapjuk. Nyilvánvaló, hogy ezt a megoldást csak ott alkalmazhatjuk, ahol évtizedekre visszaterjedő, pontos növedékfelvételek állanak rendelkezésünkre. Ellenkező esetben nem igen nélkülözhetjük az elméleti fontolgatások belevonását az előhasználatok számsorainak kiszámításába.

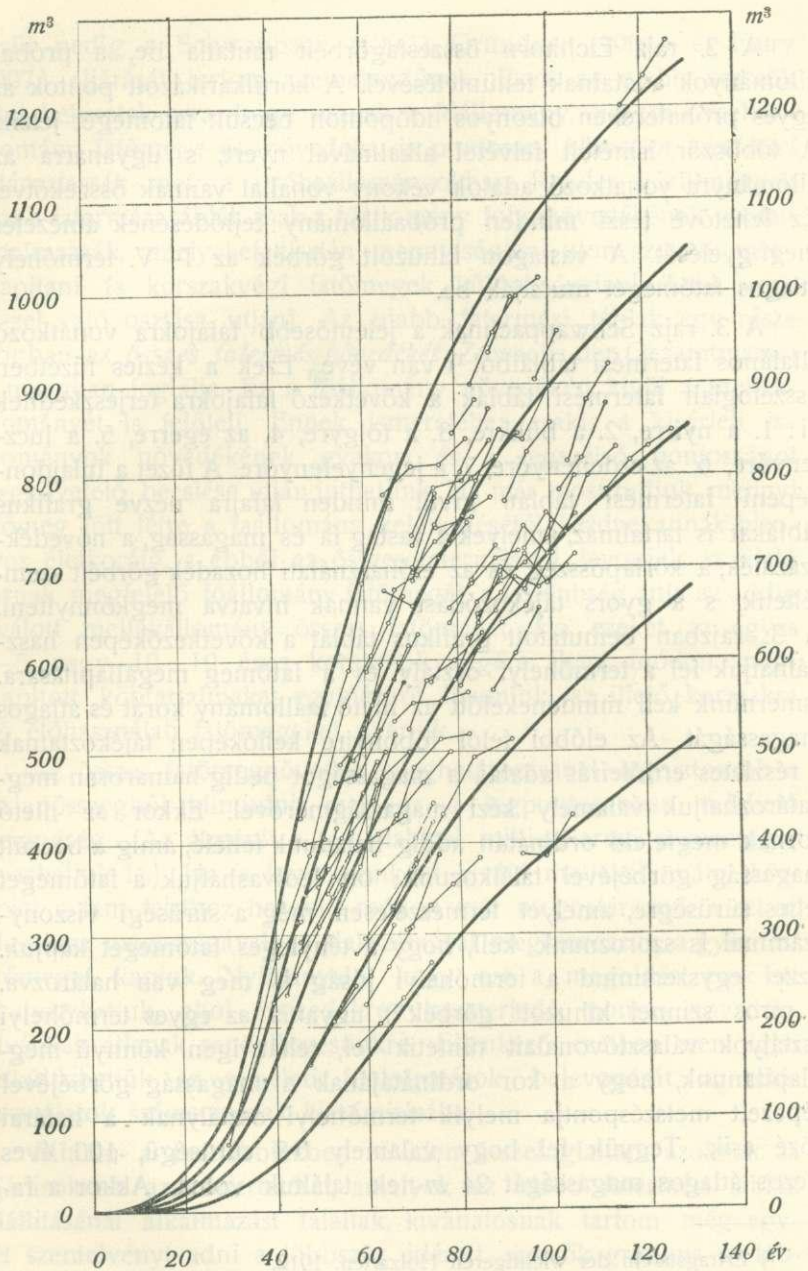
Miután a fennebbieken röviden összefoglaltam azoknak az eljárásoknak az ismertetését, amelyek az újabb fatermési táblák felállításánál alkalmazást találtak, kívánatosnak tartom még egy-két szemelvényt adni a többször idézett szerzők grafikus és táblázatos közléseiből is.

A 2. rajz Eichhorn összesfagörbéit mutatja be, a próbaállományok adatainak feltüntetésével. A körülkarikázott pontok az egyes próbatereken bizonyos időponton becsült fatömeget jelzik. A többször ismételt felvétel alkalmával nyert, s ugyanarra az állományra vonatkozó adatok vékony vonallal vannak összekötve. Ez lehetővé teszi minden próbaállomány fejlődésének átnézetes megfigyelését. A vastagon kihuzott görbék az I—V. termőhely átlagos fatömegét mutatják be.

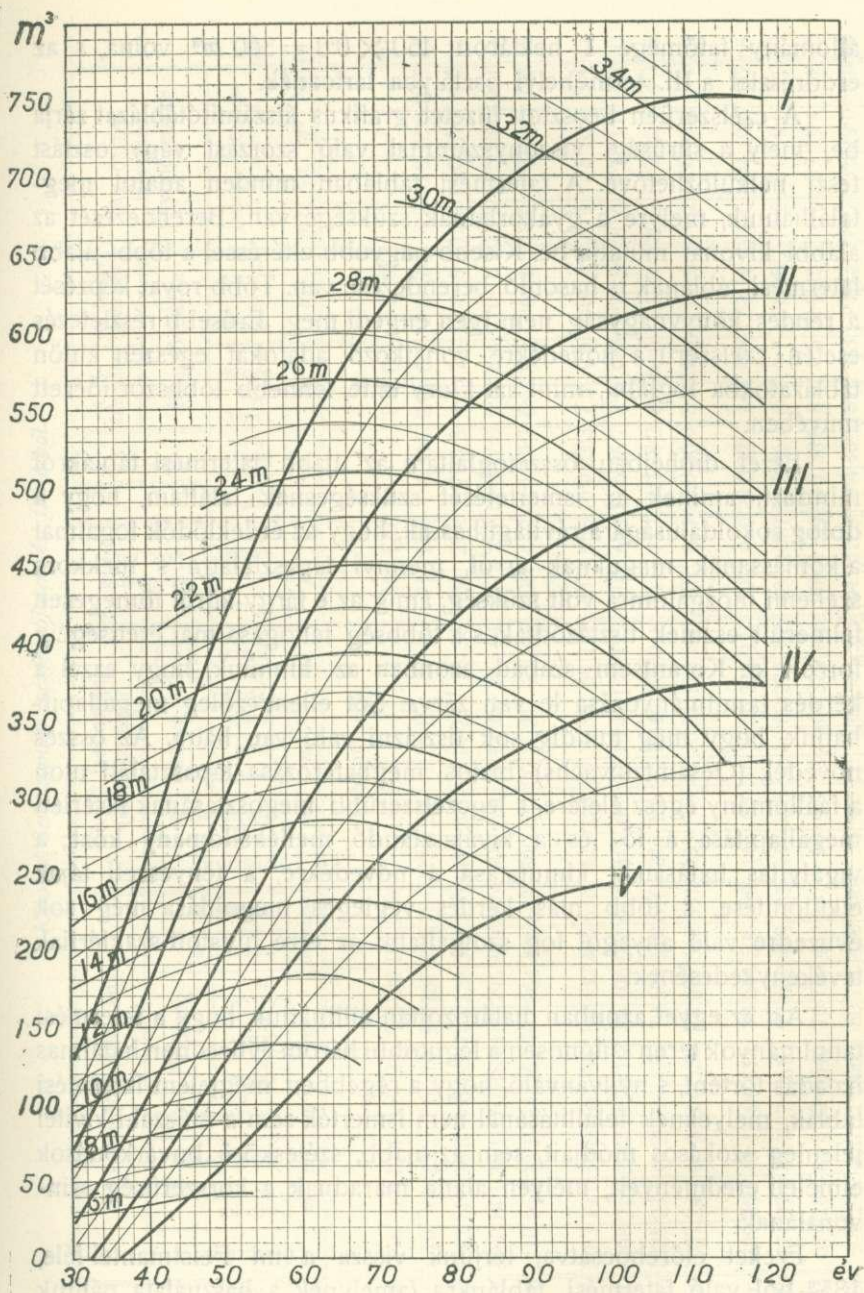
A 3. rajz Schwappachnak a jelentősebb fafajokra vonatkozó általános fatermési tábláiból¹⁾ van véve. Ezek a kézies füzetben összefoglalt fatermési táblák a következő fafajokra terjeszkednek ki: 1. a nyirre, 2. a bükkre, 3. a tölgyre, 4. az égerre, 5. a luczfenyőre, 6. az erdeifenyőre, 7. a jegenyefenyőre. A füzet a tulajdonképeni fatermési táblán kívül minden fafajra nézve grafikus táblákat is tartalmaz, amelyek a vastag fa és magasság, a növedékszázalék, a körlepősszeg és az előhasználati hozadék görbéit szemléltetik, s a gyors tájékozódást vannak hivatva megkönnyíteni. A 3. rajzban bemutatott grafikus táblát a következőképen használhatjuk fel a termőhelyi osztály és a fatömeg megállapítására. Ismernünk kell mindenekelőtt az illető faállomány korát és átlagos magasságát. Az előbbi felől többnyire kellőképen tájékoztatnak a részletes erdőleírás adatai, a magasságot pedig hamarosan meghatározhatjuk valamely kézi magasságmérővel. Ekkor az illető kornak megfelelő ordinátán addig haladunk felfelé, amíg a becsült magasság görbéjével találkozunk; ott leolvashatjuk a fatömeget teljes sűrűségre, amelyet természetesen még a sűrűségi viszony számmal is szoroznunk kell, hogy a tényleges fatömeget kapjuk. Ezzel egyszersmind a termőhelyi jóság is meg van határozva. A piros színnel kihuzott görbék²⁾ ugyanis az egyes termőhelyi osztályok választóvonalait tüntetik fel, tehát igen könnyű megállapítanunk, hogy a kor ordinátájának a magasság görbéjével képezett metszéspontja melyik termőhelyi osztálynak a határai közé esik. Tegyük fel, hogy valamely 0·8 sűrűségű, 100 éves luczos átlagos magasságát 24 *m*-nek találtuk volna. Akkor a fa-

¹⁾ Ertragstafeln der wichtigeren Holzarten. 1912.

²⁾ Rajzunkban vékonyabb vonallal jelölve.

2. rajz. A főfaállomány fatömegének növekedése Eichorn jegenyefenyő fatermési táblái szerint.

3. rajz. Schwappachnak a lucsfenyőre vonatkozó grafikus termési táblája.

állomány fatömege 1 hektáron $450 \times 0.8 = 360 m^3$ volna, s az erdőrészlet a III. termőhelyi osztályba tartoznék.

A czélszerűen beosztott füzetet grafikus átszámítótáblázat zárja be, mely a sűrűségi viszonyzámmal való szorzást vagy osztást teszi nélkülözhetővé. A fatermési táblában minden adatot megtalálhatunk, melyre a gyakorlatnak szüksége van. Berendezését az alábbi kivonat mutatja be. Kisebb-nagyobb eltéréssel a többi újabb fatermési táblának is hasonló berendezése van. Több rovat képzését a rendes könyv nagyság nem igen engedi meg. Erősebb részletezés esetén czélszerű a növedékre vonatkozó adatokat egészen külön táblázatokba foglalni, mint azt Flury tette, fennebb többször idézett művében.

Ezzel dióhéjban összefoglaltam az újabb fatermési táblákról mindazt, aminek az ismertetését szükségesnek találtam, hogy a dolog sokoldalúságára rávilágíthassak, hogy az érdeklődők fogalmat alkothassanak maguknak arról, mennyi tapasztalatra s mekkora szellemi mozgalomra volt szükség, amíg az e tárgy körül tömegesen felmerült eszmék tisztázódtak, s a többség felfogása mai érettségéig forrott ki. Korántsem szabad azonban azt hinnünk, hogy ezzel a kérdés tanulmányozása le van zárva. Sőt ellenkezőleg megállapíthatjuk, hogy még mindig sok tisztázni való van hátra. Az összes növedék (Gesamtzuwachs) biztos meghatározása tapasztalati uton a faállomány egész életére, s legczélszerűbb megosztásának kísérleti megállapítása a fő- és a kiválasztandó mellékállomány közt; a vigályítás hatásának kimutatása a növedékre, a tenyészeti tájak elkülönítése, s több más kérdés végleges megoldása még sok évtizedre való anyagot fog szolgáltatni az erre hivatott szakferfiak tevékenységének.

Azt az egyet azonban határozottan állíthatjuk, hogy a fatermési tanulmányok terén különösen a legutóbbi három évtizedben hatalmas haladás történt, s nyilvánvaló, hogy a régebben megjelent fatermési táblák, melyeknek felállításánál nem ismerték sem a műszaki kivétel jelenleg szokásos módjait, sem az újabb, széleskörű buvárkodások elméleti eredményeit, mélyen alatta maradnak a korszerűség színvonalának.

Ezeket előrebocsátva, térjünk vissza a mi Feistmantel-féle, 1854-ből való fatermési táblánkra (amelynek a használata nálunk

Kor év	Törzsszám		Állagos magasság				Körilapössze		Állagos átm.		vástagfa		Összesfa		Törzsszám	Körilapössze		vástagfa		Összesfa		vástagfa		Összesfa		Kor év			
	m	m ²	cm	m ³		alakszám		m ²	m ³	m ³	m ³	0/0	m ³	m ³		m ³	0/0	m ³	0/0	m ³	0/0	m ³	0/0	m ³	0/0				
	I. termőhely																												
20	7348	6·8	19·4	5·8	25	95	120	192	910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20		
25	5110	9·2	23·2	7·6	70	97	167	330	784	2238	2·7	1	15	16	1	16	71	183	1·4	8·7	2·8	6·7	2·8	7·3	9·2	36·8	12·6	10·5	25
30	3702	11·6	26·8	9·6	125	103	228	399	736	1408	5·4	8	14	22	9	38	134	266	6·7	14·3	4·2	7·6	4·4	8·9	12·6	18·0	16·6	9·9	30
35	2800	14·1	30·1	11·7	189	106	295	443	696	902	6·9	14	12	26	23	64	212	359	10·8	17·8	5·4	8·4	6·0	10·2	15·6	12·5	18·6	8·1	35
40	2210	16·6	33·1	13·8	262	102	364	475	663	590	7·2	20	11	31	43	95	305	459	14·1	20·7	6·5	9·1	7·6	11·5	18·6	9·8	20·0	6·8	40
45	1783	19·0	35·8	16·0	338	94	432	495	636	427	6·8	26	10	36	69	131	407	565	16·9	23·3	7·5	9·6	9·0	11·9	20·4	7·8	20·8	5·7	45
50	1468	21·2	38·2	18·2	410	86	496	505	614	315	6·2	31	10	41	100	172	510	668	19·6	25·7	8·2	9·9	10·2	13·4	20·6	6·7	21·0	4·2	50
55	1225	23·1	40·2	20·4	475	79	554	512	596	243	5·6	36	10	46	136	218	611	772	22·2	28·2	8·6	10·0	11·1	14·0	20·2	4·7	20·8	4·2	55
60	1037	24·7	41·9	22·6	530	72	602	512	581	188	5·0	41	10	51	177	269	707	871	25·0	30·9	8·8	10·0	11·8	14·5	19·2	4·0	19·8	3·6	60
65	889	26·1	43·4	24·9	574	70	644	506	568	148	4·7	46	10	56	223	325	797	969	28·0	33·5	8·8	9·9	12·3	14·9	18·0	3·4	19·6	3·2	65
70	771	27·4	44·7	27·2	610	72	682	498	557	118	4·6	50	10	60	273	385	883	1067	30·9	36·1	8·7	9·7	12·6	15·2	17·2	3·0	19·6	3·0	70
75	676	28·6	45·8	29·4	640	76	716	488	547	95	4·4	53	10	63	326	448	966	1164	33·7	38·5	8·5	9·5	12·9	15·5	16·6	2·7	19·4	2·8	75
80	598	29·7	46·7	31·5	666	80	746	480	538	78	4·3	55	10	65	381	513	1047	1259	36·4	40·7	8·3	9·3	13·1	15·7	16·2	2·5	19·0	2·6	80

már annyira gyökeret vert, hogy szinte örökéletűnek látszik lenni), s összehasonlítást téve e közt és az újabb művek közt, állapítsuk meg a hiányait s ítéljük meg, beérhetjük-e még hosszabb ideig a régi táblákkal, vagy pedig ideje volna-e már ujakról gondoskodni. Megjegyzem, hogy ennek a kérdésnek a felvetésével nem én jelenek meg elsőnek szakirodalmunk mezején; többször érintve volt ez már a jelen folyóirat hasábjain¹⁾ s egyebütt is,²⁾ és ha most mégis szőnyegre hozom ezt a tárgyat, teszem azt éppen azért, mert a régebbi felszólalások eredménye mindezideig nem mutatkozik, már pedig szükségesnek tartom a kérdést felszinen tartani s feledésbe menni nem engedni mindaddig, amíg a figyelem kellőképen feléje fordul, s a hazai fatermési táblák megreformálására irányadó óhajok egyszer végre valóra válhatnak.

Hogy a fatermési tábla szerkesztésénél követett eljárást bíráló tárgyává telessük, mindenekelőtt a helyszini felvételek alkalmával gyűjtött alapanyagot kell ismernünk, továbbá pedig tisztában kell lennünk a feldolgozás részleteivel is. Ezért olyan tekintélyes terjedelműek az efajta munkák. A fatermési táblák maguk néhány lapon elférnek, a könyv többi részét az alapanyag ismertetése és a feldolgozás leírása tölti ki, kiegészítve a táblázatok használatára vonatkozó utasítással. Feistmantel az ő tábláinak alapanyaga felől az érdeklődőt csaknem egészen tájékozatlanul hagyja. Konkrét adatokat egyáltalában nem közöl, csak annyit említ, hogy a fatermés és a növedék meghatározásánál minden tudomására jutott adatot fölhasznált, miután azoknak erre a célra való alkalmasságát a kellő körültekintéssel mérlegelte. Munkájánál nemcsak egész Németország erdészeti szaktekintélyeinek idevágó közléseit vette tekintetbe, hanem a monarchiában végzett észleleteket is lehetőleg teljes figyelemre méltatta. A legmagasabb és legkisebb átlagnövedékek határértékeit s ezzel kapcsolatban a termőhelyi szélsőségeket

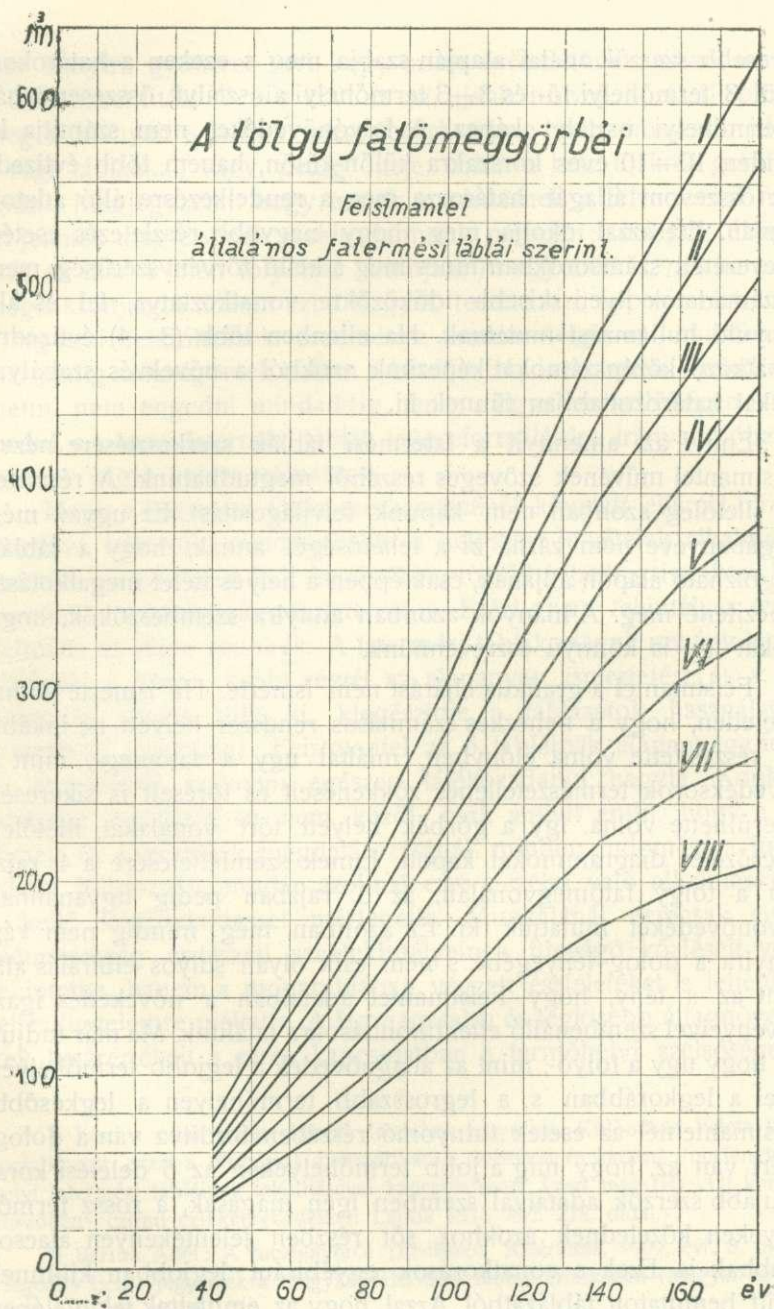
¹⁾ Lásd a cikk elején közölt irodalmi jegyzéket. Különösen Fetete Lajos foglalkozott ezzel a tárggyal behatóbban a dobrócsi és karámi luczfenyvesek helyi fatermési tábláinak felállításával kapcsolatosan. Lásd még (R) „Uj korszak küszöbén“ című cikkét. (Erdészeti Lapok 1915. évf. 218. oldal.)

²⁾ Bartha Ábel: A luczfenyőről (Erdészeti Kísérletek, 1909. évf. 8. oldal.) Hegedüs Béla: Jegyzetek a magyar fatermési táblák érdekében (Magyar Erdész 1908. évf. 225. oldal.)

nevesebb szerzők adatai alapján szabja meg s ezeken a határokon belül 3 termőhelyi fő- és 3—3 termőhelyi alosztályt, összesen tehát 9 termőhelyi osztályt képez. A folyónövedéket nem számítja ki minden 10—10 éves korszakra külön-külön, hanem több évtizednek összevont átlagát határozza meg a rendelkezésre álló adatok alapján. Ezt azzal okolja meg, hogy nagyobb részletezés esetén a levezetett számsorokban nincs meg a kellő törvényszerűség, mert a számadatok ilyen kisebb időközökre vonatkoztatva, fel és alá irányuló hullámzást mutatnak. Ha ellenben több (3—4) évtizedre vonatkozó középszámokat képezünk, azokból a növekvés szabályai sokkal határozottabban tűnnek ki.

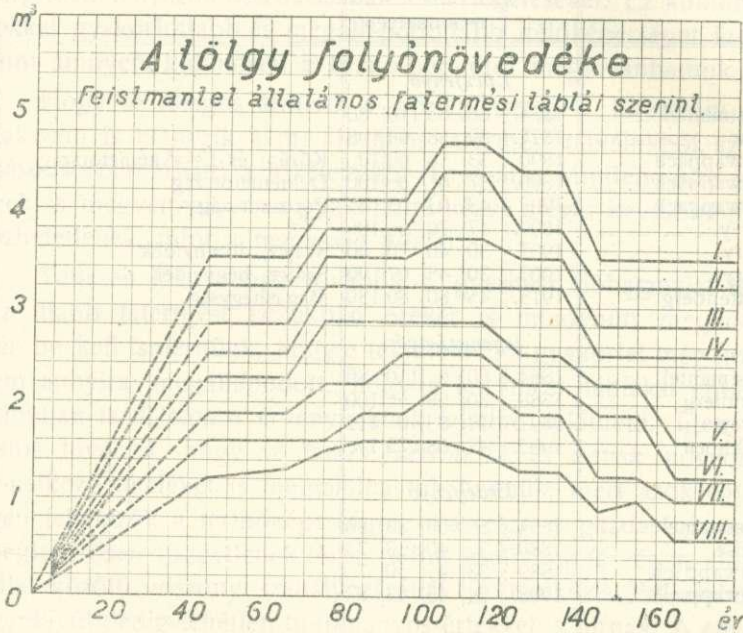
Ennyi az, amennyit a fatermési táblák szerkesztésére nézve Feistmantel művének szöveges részéből megtudhatunk. A részleteket illetőleg azonban nem kapunk felvilágosítást. Ez ugyan még magábanvéve nem zárná ki a lehetőségét annak, hogy a táblák megbízható alapon álljanak, csak éppen a helyes ítélet megalkotását nehezítené meg. A hiányok azonban annyira szembeszökők, hogy azokat így is könnyű észrevennünk.

Feistmantel a grafikus eljárást nem ismerte. Ha ismerte volna, lehetetlen, hogy a nehézkes számításhoz helyett ne inkább ezt részesítette volna előnyben, miáltal úgy a fatömeg-, mint a növedéksorok természetellenes zökkenéseit és töréseit is sikeresen elkerülhette volna. Így a görbék helyett tört vonalakat, illetőleg lépcsőzetes diagrammokat kapott. Ennek szemléltetésére a 4. rajzban a tölgy fatömegvonalait, az 5. rajzban pedig ugyanannak folyónövedékét mutatjuk ki. Ez azonban még mindig nem vág annyira a dolog lényegébe s nem esik olyan súlyos elbírálás alá, mint az a tény, hogy Feistmantel adataiban a növekedés igazi törvényeivel szembenálló ellentmondásokra találunk. Ma már tudjuk azt, hogy úgy a folyó-, mint az átlagnövedék a legjobb termőhelyen delel a legkorábban s a legrosszabb termőhelyen a legkésőbb. Feistmantelnél az esetek tulnyomó részében fordítva van a dolog. Ezért van az, hogy míg a jobb termőhelyeken az ő delelési korai az újabb szerzők adataival szemben igen magasak, a rossz termőhelyeken közelednek azokhoz, sőt részben jelentékenyen alacsonyabbak is. Ezek a vonatkozások egyébiránt legjobban kitűnnek az itt bemutatott táblázatból. Azzal, hogy az említettek tekintetében

4. rajz.

az újabb szerzők adatai csaknem kivétel nélkül összhangban állanak egymással,¹⁾ bebizonyítva kell látnunk Feistmantel fatermési tábláinak hibás voltát. Azt is hibának kell minősíteni, hogy Feistmantel folyónövedékeinek a delelés előtti és utáni futása nem felel meg annak az általános törvényszerűségnek, mely szerint a felmenő ág általában *jóval* meredekebben szokott emelkedni, mint a lemenő ág esni. Az ő görbéinél ez csak kevéssé, vagy nem is

jut érvényre. Az is igen megnehezíti ezeknek a táblázatoknak a használatát, hogy nem tartalmazzák a faállomány átlagos magasságát, amely pedig, mint fentebb kifejtettem, a termőhelyi jóságnak a legtöbb esetben igen megbízható mutatójául szolgálhat. Már pedig a fatermési tábla sikeres használata okvetetlenül a termő-

¹⁾ Kivételt csak Schwappach 1893. évi bükkfatermési táblái képeznek, amelyek szerint a növedékek a jobb termőhelyeken későbbben kulminálnak, mint a rosszabbakon. Az 1911. évi munkában a viszony már fordított.

A növedék delelési idejének összehasonlítása*)
(különbféle szerzők munkái szerint).

A szerző neve	Év- szám	A folyó		Az átlag	Megjegyzés	
		növedék delelési ideje				
		a leg- jobb	a leg- rossz.	a leg- jobb		a leg- rossz.
<i>Luczfenyő</i>						
Feistmantel	1854.	65	65	110	80	
Baur	1877.	39	58	64	108	
Schwappach	1890.	33	58	60	100.	Közép- és Északnémetország
Schwappach	1890.	37	6.	55	100	Délnémetország
Schwappach	1902	43	63	63	85	Poroszország
Lorey	1899.	47	70	65	100	
Flury	1907.	30	40	50	60	Svájc, dombvidék
Flury	1907.	30	45	67	90	Svájc, hegyvidék
Guttenberg	1915.	45	80	80	130	Magashegység
<i>Jegenyefenyő</i>						
Feistmantel	1854.	60	6	110	80	
Schuberg	1888.	30	58	55	100	
Lorey	1897.	77	83	10	112	
Eichhorn	1902.	47	68	75	112	
<i>Erdeifenyő</i>						
Feistmantel	1854.	55	50	80	80	
Weise	1880.	3	40	53	7	
Schwappach	1889	33	4	50	7	
Schwappach	1908.	2	43	43	83	
<i>Bükk</i>						
Feistmantel	1854.	80	75	125	115	
Baur	1881.	43	83	83	113	
Schuberg	1894.	38	53	73	10	
Schwappach	1893.	47	43	100	8	Mérsékelt gyérités
Schwappach	1911.	33	47	68	103	Közönséges záródás
Grundner	1904.	40	45	80	82	
Flury	1907.	37	57	68	92	
<i>Tölgy</i>						
Feistmantel	1854.	115	8	160	120	
Schwappach	1905.	50	73	88	108	

*) A tűlevelűeknél az összehasonlítás a tömör fára, a lomblevelűeknél az összes fára vonatkozik. (Csakis a főállomány vététt figyelembe.)

helyi jóság ismeretét tételezi fel. Ha Feistmantel szerint kívánunk becsülni, a termőhelyi osztályt a talaj minősége, a fekvés, az éghajlat és a faállomány szemléletkor nyert általános benyomás szerint kell meghatározni, ha csak nem vesszük fel a fatömeget is közvetlen becsléssel, ami viszont a fatermési táblák használatát teszi fölöslegessé. Nyilvánvaló, hogy a könnyen megmérhető átlagos magassággal gyorsabban és biztosabban célt érünk, mint a tenyészeti tényezők összehatásának a mérlegelésével. Ez különben is sokkal gyakorlottabb és megállapodottabb ítélőképességet igényel, mint amilyent különösen a kezdő becslőtől megkívánhatunk.

Hogy az átlagos átmérő, a körlapösszeg, a törzsszám és az alakszám is hiányzik a mi általános fatermési tábláinkból, az csak másodsorban írható a tökéletesség rovására. Mindenesetre jó, ha ezek is megvannak, de a gyakorlatra nézve mégis kevésbé nélkülözhetetlenek, mint a magasság adatai.

Teljesen hiányoznak továbbá a gyéritési előhasználat tételei. Az újabb fatermési táblákban ezeket is mindenütt megtaláljuk, bár be kell ismernünk, hogy e tekintetben a gyakorlat még korántsem annyira megállapodott, hogy a fatermési táblákat ebben az irányban is *általános* érvényűeknek lehetne tekinteni. Igen kívánatos továbbá, hogy az *összes fatermésre* és annak növedékére vonatkozó tételeket is megtalálhassuk bennük, mert azok egyrészt igen jellemzők a termőképességre, másrészt a gazdasági módtól meglehetősen függetlenek lévén, adott esetben a fő- és az előhasználat közötti viszony szabályozásánál jó tájékoztatóink lehetnek, ezenkívül pedig feltétlen tudományos értékkel is bírnak. A *növedékszázalékok* is azok közé az adatok közé tartoznak, amelyeknek a gyakorlat igen jó hasznát veheti. Végre nagyon czélszerű kiegészítésül szolgálhatnak a számszerű kimutatásoknak a grafikus táblázatok, amelyeknek használata mindinkább tért kezd hódítani. Hogy mindezek hiányoznak a mi Feistmantelünkől, azzal szemben édeskevés kárpótlást nyújtanak az ő átlagos szabályos fakészletei és hozadékszázalékai, amelyeket mint ritkán szükségeseket és különben ugyis könnyen kiszámíthatókat az újabb táblázatok egészen mellőzni szoktak.

Feistmantel fatermési táblái többféle kiadásban jelentek meg. Nálunk először a Divald Adolf és Wagner Károly 1871-ből származó

Erdészeti Segédtabláiban találjuk meg őket a régi ölmértékben kifejezett adatokkal, majd métermértékre átszámítva 1875-ben jelentek meg a pénzügyminisztérium és 1883-ban a földmivelésügyi minisztérium Erdészeti Segédtabláiban. Ezenkívül az Erdészeti Zsebnaptár is mindig hozta őket kivonatosan (a szabályos készlet átlaga és a hozalékszázalék nélkül). Ausztriában Rokitzky Antal számította át hektárokra 1877-ben, majd a Weiss József átdolgozásában 1909-ben jelent meg ismét. Ebben a kiadásban az adatok 5—5 évi különbségekkel, 0·1-től 1·0-ig a sűrűségnek minden átmeneti fokára ki vannak mutatva, anélkül azonban, hogy a számok egyenetlenségei ki volnának simítva. Lényegében tehát ez sem jobb, mint a régi kiadás.

Mindezek után be kell látnunk, hogy *Feistmantel fatermési táblái teljesen elavultak, s a korszerűség követelményeinek ma már nem felelnek meg.* Amikor ezt hangsúlyozzuk, korántsem akarjuk Feistmantelnek, erdészeti főiskolánk egykori buzgó tanárának érdemeit kisebbiteni. Az ő korában ez a mű figyelemreméltó lépést jelentett a haladás terén, s az a nagy szorgalom és gondos utánjárás, mely a munka megírását lehetővé tette, ma is teljes elismerést érdemel. Hogy a múlt század közepén, amely az erdészet terén még sok tekintetben csak a tapogatódzás korát jelentette, nem alkothatott Feistmantel tökéleteset, azon nincs mit csodálnunk. De igenis, joggal kívánhatjuk azt, hogy a korról haladjunk, s ne dolgozzunk a végletekig ezzel az elavult eszközzel, hanem, ha bizonyos kegyelettel is, tegyük azt már egyszer a múlt emlékei közé s teremtsünk helyette újat, amely a mai kor igényeit kielégítheti, s a gazdaság fejlődéséhez kellőképpen alkalmazkodik.

Hogy eddig ebben a tekintetben semmi érdemleges nem történt, azt nem lehet az érdeklődés hiányának betudni. Tudományos erdészetünktől mindeztideig nem igen várhattunk olyan nagy arányú munkakifejtést, amilyennel egy egész ország általános fatermési tábláinak felállítása jár. Hiszen ez a kísérletűgy erős fejlettségét, szervezettségét és személyzeti viszonyainak rendezettségét kívánja meg, holott nálunk az erdészeti kísérleti állomás mindössze másfél évtizede áll fenn, s munkaerő dolgában eleinte olyan kedvezőtlen helyzetben volt, hogy szélesebb körű, nagyobb személyzetet igénylő munkákra nem igen vállalkozhatott. Ebben a tekintetben még ma is

sok a kívánni való, mindazonáltal a viszonyok már annyira javultak, hogy — a további javulás kilátásba helyezése mellett — a fatermési táblák felállításának előmunkálatait, szerény véleményem szerint, már meg lehetne, sőt *meg kellene kezdeni*.

Hogy a munkálatok milyen sorrendben, milyen terv szerint végeztessenek, ahhoz még korai volna ezen a helyen hozzászólni. Bizonyos az, hogy évtizedeknek kell majd eltelniök, amíg a következetesen, hosszabb időn át szakszerűen kezelt erdőkből annyi adatot nyerhetünk, amennyi a megbízható fatermési táblák szerkesztéséhez szükséges. Gondoljuk meg, hogy több száz állandó próba-teret kell majd kitűzni, nyilvántartani, s a növekedés fontosabb tényezőit rövid időközökben újra és újra a legpontosabban felvenni. Gondoljuk meg, hogy a gyéritések kijelölése, a méretezési és számítási munkák ilyen nagyszámu kísérleti területen rengeteg terjedelmet öltenek, ami annál súlyosabban esik latba, mert ezeket a munkálatokat kizárólag csak szakképzett, kellőképen begyakorolt tisztviselők végezhetik, kiknek tudása és egyéni megbízhatósága teljes garanciáját nyújthatja a munka tökéletességének. Aki a kész fatermési táblákat kezében tartja, ritkán gondol arra, mennyi munka, fáradság, kitartás és szaktudás eredménye van arra a néhány lapra letéve, s mennyi idő és pénzbeli áldozattal volt azoknak a számsoroknak a végleges papirosravezése egybekötve.

De a munka nagysága nem szabad hogy visszariasszon annak megkezdésétől. Elérkezett az ideje annak, hogy amit a németek évtizedek óta folytatnak s amiben olyan messzire haladtak, ahhoz egyszer már mi is hozzáálljunk. Egy előnye elvitathatatlanul van a mi eddigi késedelmeskedésünknek: rendelkezésünkre állnak azok a gazdag tapasztalatok, amelyeket a németek szereztek ezen a téren az ő hosszás, kitartó munkálkodásuk folyamán s nekünk immár nem kell annyira a sötétben tapogatóznunk, mint ha mi magunk volnánk az uttörők. Reméljük, hogy ezt a nagy előnyünket okszerűen ki is fogjuk tudni használni.

Az Erdészeti Lapok legutóbbi füzeteiben többször esett szó arról, hogy a most dúló világháboru után minden téren új életnek kell fakadnia s a béke megtisztult légkörében úgy a gazdaságnak, mint a tudománynak is fokozott lendülettel kell felvirágoznia. Új célok merülnek fel előttünk, új feladatok várnak ránk

erdésekre is, melyeknek megoldásához mindnyájunknak lelkesedéssel és önbizalommal kell majd hozzáfognunk. *A mi kísérleti állomásunk részére alig tudnék szebb és jelentősebb feladatot elképzelni, mint a hazai fatermési táblák munkálatainak megindítását.*¹⁾ Bizom abban, hogy ez az eszme az idők folyamán kellőképpen megérett arra, hogy az intéző körök a megvalósításra alkalmasnak találják s a kezdés lehetőségét a szükséges szellemi és anyagi erők rendelkezésére bocsátásával megadják.

Önként felmerül a kérdés, hogy mit tegyünk addig, amíg az új fatermési táblák elkészülnek? Használjuk-e tovább is Feistmantelt, amelyikről biztosan tudjuk, hogy lényegi hibákkal van terhelve, vagy forduljunk a tökéletesebb német fatermési táblák valamelyikéhez? Erre valóban nem könnyű a választ megadni. Először is nem tudjuk, mikor veszik majd kezdetüket a kísérleti állomás munkálatai s mikorra reméljük az első hazai táblák megjelenését. Feltéve azt a legkedvezőbb esetet, hogy a háboru lezajlása után a munkálatok nemsokára megkezdődhetnek, néhány év múlva a próbaterületek ki volnának tűzhetőek s a helyszíni felvételek el volnának végezhetőek, úgy hogy 10—12 éven belül a fontosabb fajokra talán már össze lehetne állítani olyan fatermési táblákat, amelyek a faállományok *egyszeri* felvételére támaszkodnak. Tekintve azt, hogy nálunk rendszeresen gyéritett faállomány kevés van s a gyérités mértékét illetőleg sem követünk egyöntetű eljárást, nyilvánvaló, hogy az első fatermési táblák alapanyaga sem lehet majd kifogástalan s így az eredmények sem lehetnek tökéletesek. De azért bizonyynyal jobbak lesznek ezek is a régieknél s éppen ezért nem volna észszerű addig várni velük, amíg a próbaállományok rendszeres kezelése és többszöri felvétele alapján megbízhatóbb adatokhoz lehet jutni. A helyesbítések a későbbi kiadásokban lesznek majd keresztyülvihetőek.

Minthogy azonban a munkálatok gyors megindításának kilátásai nem biztosak, könnyen megeshetik, hogy az új fatermési táblák elkészítése még jóval tovább elhúzódik. Ebben az esetben pedig még inkább érezhető volna az elmaradásnak minden hátránya.

¹⁾ Ezzel kapcsolatban természetesen a hazai fatömegtáblák (törzstömegtáblák) felállításához szükséges anyag egy része is össze volna gyűjthető.

Kívánatosnak látszik tehát, hogy addig is inkább a német műveket vegyük igénybe a közelítőleges fatömeg- és növedékszámításnál. Ez azonban korántsem olyan egyszerű dolog, amilyennek az első pillantásra látszik. Tudjuk, hogy minden fatermési tábla csak olyan viszonyok közt szolgáltat megbízható adatokat, amilyeneket azok felállításánál feltételeztünk, illetőleg amilyenek közt az alapanyag tárgyát képező próbaállományokat kezeltük. Különösen a gyérités az, amelynek különféle alakja a növekedés egyes tényezőire s főleg a maradandó és a mellékállományba kiváló fatömeg egymáshoz való viszonyára lényeges befolyást gyakorol. Ha tehát az idegen fatermési táblák közül kívánunk választani, feltétlenül ismernünk kell a gyérités ott alkalmazott módját s azt a nálunk szokásossal összehasonlítva kell a kérdést eldöntenünk. A német munkák szöveges része többnyire behatóan ismerteti a kísérleti területeken alkalmazott kezelési módot s a gyéritések mértéke felől is kellőképpen tájékoztat. De felvilágosítással szolgálnak ebben a tekintetben maguknak a fatermési tábláknak az előhasználati fatömegekre vonatkozó adatai is, amelyeket a nálunk szokásos használatokkal hasonlíthatunk össze. Igen érdekes fejtegetéseket tartalmaz erre vonatkozólag Grundner idézett munkája (97. és köv. l.), melyben utasításokat ad arra nézve, hogyan kell az általános fatermési táblákból levezetni a helyi fatermési táblákat s hogyan lehet sikeresen megoldani a tényleges kezelési módokhoz való alkalmazkodás nehéz kérdését. Abból a tapasztalati tényből indul ki, hogy a gyérités különféle módja az *összes körlapnövedéket* (tehát a fő- és a mellékállományon együttesen létrejövő körlapnövedéket) különösen a magasabb korokban nem befolyásolja lényegesen. Hasonlóképpen nincs olyan jelentékeny változás a tömegmagasságokban sem, hogy azokat a gyakorlati érdekek nagyobb hátránya nélkül figyelmen kívül ne hagyhatnók. Ezekből a feltételekből indulva ki, módunkban áll az összes körlapnövedéket a gyérités foka szerint megosztani a fő- és a mellékállomány között, csak arra kell ügyelnünk, hogy a kettőnek az összege egyenlő legyen a fatermési táblában kimutatott össznövedékkel. Ha most a fő- és a mellékállomány közt ilyenképpen megosztott körlapösszeget a megfelelő tömegmagasságokkal szorozzuk, kapjuk a fatömeget a helyi viszonyokhoz alkalmazott fatermési tábla részére.

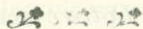
Magától értetődik, hogy a termőhelyi szélsőségek megállapítása s ezzel kapcsolatban a kellő gonddal végrehajtott fatermési elővizsgálatok mindenképen nélkülözhetetlenek, ha megbízható tájékozódást kívánunk szerezni afelől, mely általános fatermési táblákat és milyen feltételek mellett használhatunk legelőnyösebben a felforgó viszonyok közt. Ezekről a munkálatoktól visszariadnunk nem szabad, ha mindjárt sok utánjárást kívánnak is, mert csakis a helyszíni észleletek s a reális összehasonlítások alapján érhetünk el komoly becslő eredményeket. Az is nagyon kívánatos volna, hogy minden rendezett erdőgazdaságban jelöljenek ki és tartsanak nyilván mennél nagyobb számban olyan mintaterületeket, amelyek a szabályosság követelményeinek lehetőleg megfelelnek, s amelyek a fatermés figyelemmel tartását s a kezelési módok befolyásának határozott értékekkel való kifejezését lehetővé teszik. Ha különféle termőhelyeken, különféle koru faállományokban ilyen területek állnának rendelkezésünkre, a helyi fatermési táblák kérdésének sikeres megoldása sem ütköznék olyan akadályokba mint most, amikor a kellő támasztópontok hiányában gyakran igazán csak a pusztá találgatások bizonytalan talaján vagyunk kénytelenek mozogni. Tankönyveink is hangoztatják annak a szükségét, hogy a fatermési elővizsgálatok alkalmával kitűzött mintaterék állandósítsanak (többek közt azzal a célzattal, hogy a kezdő becslő a különböző termőhelyeken nőtt, teljes sűrűségű faállományokról helyes képet alkothasson), a gyakorlatban azonban többnyire senki sem tudja, hol is található tulajdonképpen ezek a mintaterék? Pedig, ha már egyszer ki voltak tűzve, nem lett volna sem nehéz, sem költséges dolog állandósítani a határaikat, s jegyzékbe foglalva őket, nyilvántartani a helyüket.

Ha azonban mulasztások történtek a múltban, még nagyobb mulasztás volna azokat helyre nem hozni a jövőben. A német fatermési táblák tanulmányozása s a helyi viszonyokkal való összehasonlítása nemcsak közvetlen gyakorlati haszonnal járna, hanem nagy mértékben bővítené az erdő fejlődéséről szerzett ismereteinket s tágítaná látókörünket. Ha továbbá meggondoljuk, hogy nálunk Magyarországon a jövedelmezési számítások az erdőszet terén csaknem ismeretlenek, s hogy azokhoz addig-hozzá sem foghatunk, amíg megfelelő fatermési tábláink nincsenek, be

kell látnunk, hogy az óhajtott ujitások ebből a szempontból is rendkívül kívánatosak.

Teljesen tisztában vagyok azzal, hogy erdészetünk fejlesztése terén még rengeteg egyéb teendőnk is van, s a fatermési táblák fontosságának a kidomborításával korántsem szeretnék olyan színben feltűnni, mintha azzal szemben minden másnak csak másodrendű szerepet tulajdonítanék. De viszont azt sem tarthatom helyesnek, hogy ha azokat sokan tisztán csak mint tökéletlen becslőeszközt ítélik meg, s jelentőségüket, ebből indulva ki, mértéken alul le kicsinylik. Közről nézve, szűkebb látókörön belül, valóban igényteleneknek tűnhetnek azok fel; ha azonban azt a hasznukat tekintjük, melyet a hozadékszabályozás, az erdőrendezés s így közvetve az egész kezelés irányítása révén nekik méltán tulajdonítanunk kell, lehetetlen elzárkóznunk annak a beismerése elől, hogy a jó fatermési táblák minden rendezett gazdaságban nélkülözhetetlenek. Ha ilyeneknek az utmutatása mellett indulunk el, a fiatalosok ápolása, a gyérités és vigályítás kérdésében sok tekintetben megkimélhetjük magunkat az ötletszerűség káros következményeitől, a pénzügyi számítások, az üzemmód és a vágásforduló megválasztása tekintetében pedig szintén biztosabb alapra helyezkedhetünk, mintha tisztán csak az általános érvényű megfontolások vezetésére vagyunk utalva. A kifogástalan fatermési táblák szüksége eszerint szorosan kapcsolódik olyan gazdasági érdekekhez, amelyek *közvetlenül* is a legnagyobb fontossággal bírnak.

Éppen ezért, amikor arról van szó, hogy a jövő teendőiről gondolkozzunk, mulhatalanul szükségesnek tartom, hogy a békés idők nagyobb erdőgazdasági munkálatainak reformtervezetébe a hazai általános fatermési táblák elkészítése is beleillesztessék!

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

Titkári jelentés.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1915. évi rendes közgyűlésén előadta:
Bund Károly titkár.

Tisztelt Közgyűlés!

Szokatlanul hosszú idő után, teljes két évi szünet elteltével ült ma ismét össze az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlése. A múlt évre is össze volt ugyan hívva, s az a remény kecsegtetett, hogy Kassa szab. kir. város vendégszerető falai között tanulságos kirándulásokkal kapcsolatosan tarthatjuk meg közgyűlésünket; a kitört világháború azonban, amely egész Középeurópával a magyar nemzetet is a létért való fegyveres küzdelemre kényszerítette, már meggátolt ennek a közgyűlésnek megtartásában. S minthogy egyfelől az országnak az ellenség betörése által megzavart közviszonyai s a forgalomban beállott tetemes zavarok gátlóan hatottak, másfelől pedig az egyesület kebelében semmiféle oly esemény nem fordult elő, amely a közgyűlésnek a háború kitörése utáni első hónapokban való összehívását mulhatlanul szükségessé tette volna, az elnökség és az igazgató-választmány úgy határozott, hogy a Kassára kitűzött de a háború kitörése miatt elhalasztott közgyűlést az 1914. évben már egyáltalában nem hívja össze.

Igy állott elő az a rendkívüli helyzet, hogy ma két év eseményeit kell a t. közgyűlés előtt összefoglalni.

Legutóbbi, 1913. év december havában tartott közgyűlésünket követő, még békés néhány hónap egyesületi tevékenységéből elsősorban azt a négy tanulságos felolvasást említem fel, amelyeket *Nemes Károly* m. kir. főerdőtanácsos ur a szomolnoki széldöntvényekről, *Papp László* m. kir. segéderdőmérnök ur az ezek kiszállítására épült erdei vasutról, de *Pottere* Gerard m. kir. főerdőmérnök ur az 1913. évi párisi nemzetközi kongresszusról és *Kolossy Imre* m. kir. főerdőmérnök ur a feketegarami erdei vasutról tartottak s amelyek számos tagtársat vonzottak egyesületünk helyiségeibe.

Az igazgató-választmány tárgyalásaiban foglalkozott *Barthos Gyula* tagtársunknak az 1913. évi közgyűlés elé terjesztett azon

indítványával, amelyekkel egyfelől nyiladékrendszerek alkalmazását kívánta szorgalmazni, másfelől pedig az Erdészeti Zsebnaptárban a vasuti dijszabás mellőzésével, bizonyos faárstatisztika felvételét javasolta. Előbbi indítványára nézve a választmány nézete az volt, hogy ez a műszaki természetű kérdés képezheti megbeszélés tárgyát az egyesület közlönyében, de nem alkalmas valamely egyesületi akció tárgyának.

A másik indítványt szintén nem tehetette az igazgató-választmány magáévá, mivel egyfelől a vasuti dijszabást a zsebnaptár értékes és gyakorlati fontossággal bíró részének tartja, másfelől átlagos faáraknak kimutatása, amely csak két év előtti időre vonatkozhatnék, viszont gyakorlati értékkel nem bírna.

Méltóztassék tehát jóváhagyólag tudomásul venni, hogy az igazgató-választmány *Barthos Gyula* tagtárs indítványai felett napirendre tért.

Ismeretes a t. közgyűlés előtt, hogy egyesületünk utóbbi években tanulmányúti ösztöndíjakat szokott adományozni, hogy ezzel arra érdemes szakembereknek módot nyújtson érdekes bel- és külföldi erdőgazdaságok tanulmányozására. A múlt évben is pályázatot hirdettünk ily ösztöndíjra, amelyet *Erlicz János*, az osztrák-magyar államvasutttársaság erdőmérnöke nyert el azzal a kötelezettséggel, hogy Svájc erdőgazdaságát tanulmányozza.

Sajnos azonban: erre már nem került a sor, mert kitört a háború, amely az egyesület elnökségét, illetőleg igazgató-választmányát is több rendkívüli intézkedés tételére kényszerítette s az egyesület számos függőben lévő régi ügyének dűlőre jutását hosszabb időre elodázta.

Az egyesület elnöksége a háború kitörtével a Kassára összehívott közgyűlést, amint már említettem, elhalasztotta. Az egyesület személyzetének katonai szolgálatra bevonult tagjaira nézve ugy intézkedett, hogy azok, illetőleg visszamaradt családtagjaik, további rendelkezésig járandóságaik élvezetében maradjanak. Bevonultak *Pukács Endre* segédtitkár, *Lehoczky János* irnok és *Libohorszky József* egyesületi szolga. Sajnos, utóbbiról csakhamar az a szomorú hír érkezett, hogy Rawaruszkánál, Galicziában elesett. Az egyesület tisztességes, jóra való alkalmazottat veszített benne.

Az egyesület elnöksége akkor, amikor a társadalom áldozatkészsége a Magyar Vörös Kereszt Egyletnek és a hadbavonultak hátramaradottjainak jelentékeny összegeket juttatott, úgy vélte, hogy ezen a téren egyesületünk sem maradhat vissza és az említett célokra 1000—1000 K-t adományozott s azóta is több kisebb összeget adományozott hadsegélyezési célokra.

Az egyesületnek módjában volt, hogy a háboru által sujtott erdőtiszteknek és erdőőröknek, valamint azok özvegyeinek és árváinak jótékony alapítványaink kamatain *kivül* is érdemleges segílyt nyújtson. Egyfelől Németországból, a Gayer Károly-emlékbizottság 854 K-t bocsátott egyesületünk rendelkezésére abból az összegből, amely Magyarországból folyt be Gayer Károly emlékére; másfelől a Dekret-emlék céljaira gyűjtött összegből 1700 K-t adott át az illetékes bizottság egyesületünknek oly célból, hogy hadbavonult és főként hősi halált halt erdőtisztek hátramaradottjai és az ellenséges betörés folytán kárt szenvedett erdőtisztek segílyben legyenek részesíthetők. Mindkét adakozót őszinte köszönetünk illeti. Egyesületünk ezen összegekből 11 erdőtisztet, illetőleg özvegyet részesített 200—250 K segílyben, tekintet nélkül arra, hogy az illetők tagjai voltak-e az egyesületnek, vagy nem.

Hogy azonban az erdőőri személyzet reászorult tagjai is hathatós segílyben legyenek részesíthetők, az igazgató-választmány egyfelől az altiszti segílyalaprak 1915. évi kamatait, másfelől azt az összeget, amely mint az Erdő című lap pénztári feleslege 1914. végével ehhez az alaphoz lett volna csatolandó, segílyezésre fordította. Ekként 2060 K állott rendelkezésre, amelyekből 22 erdőőr, illetőleg erdőőri özvegy részesült 50—125 K segílyben.

Ha az egyesület ilyképen tőle telhető módon igyekezett a maga hatáskörében a háboru nyomán járó nyomort enyhíteni, másfelől hazafias kötelességét azáltal és igyekezett teljesíteni, hogy minden rendelkezésre álló anyagi eszközét hadi kölcsönbe fektette. Összesen 50.000 K-t jegyzett az egyesület az eddigi három hadi-kölcsönből.

A háboru természetesen nem maradt befolyás nélkül az egyesület jövedelmeire sem. Nevezetesen a hirdetések utáni jövedelem mutatott — különösen az első időben — igen érzékeny visszaesést, de egyéb jövedelmek is lassabban folynak be. Erre, vala-

mint a nyomdák csökkent teljesítőképességére való tekintettel az igazgató-választmány elrendelte, hogy időlegesen az egyesület lapkiadványai havonként csak egyszer jelenjenek meg.

Méltóztassék mindezen, a háboruból folyó intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul venni.

A háboru eleinte teljesen bénítólag hatott az erdőgazdaságra, Az északkeleti megyékben csakhamar az ott folyó hadműveletek zártak ki minden munkát, egyebütt az első zavar leküzdése után a munkáshiány s az élelmezés nagy nehézségei gátolták meg az erdei munka felvételét. Fűrésztelepeinken és egyéb rakodóinkon nagy készletek állván még akkor rendelkezésre, a termelés szünetelése eleinte nem okozott érezhető hiányt. Amidőn azonban a hadsereg maga nem várt mértékben lépett fel mint fafogyasztó s a háboru is hosszabb időre terjedt ki, semmint azt előre látni lehetett volna, az ország imminens érdekévé vált a fatermelés újból való felvétele, folytonosságának biztosítása a háboru egész további tartamára is, nehogy az ország lakossága tűzifa nélkül maradjon, szénbányáink üzemét a bányafahiány veszélye fenyegetse, vasutaink pedig talpfa nélkül maradjanak.

De ép oly fontossággal bír fűrészüzemeink fentartása, a cellulózefatermelés stb., szóval az erdei üzemet egész terjedelmében meg kell újra indítani, ha nemcsak gazdasági érdekeinket, hanem a hadviselés érdekeit sem akarjuk kitenni végzetessé válható károsodásoknak.

Ime tehát az erdőgazdasági üzem folytonossága a háboru elnyulásával főfontosságú követelménynyé vált, amely azonban ma már csak rendkívüli intézkedésekkel érhető el, mert a munkáshiány a katonai behívások által rendkívül fokozódott s nemcsak a netalán termelt újabb, hanem a régiebb készletek kiszállítását is a fuvarhiány gátolja, mely részben az ígás lovak katonai igénybevételéből és az ökrösfogatok eladásából származik, részben azonban onnan is ered, hogy a fogatos gazdák, nem lévén reászorulva a keresetre, a még meglévő fuvarerővel sem akarnak munkába állani.

Egyesületünk tehát nem csupán egyes választékok termelése, hanem az egész erdei termelés folytonossága érdekében feltereszéssel fordult a földmivvelésügyi miniszter urhoz, kérve mind

azon rendkívüli, de a viszonyok által megokolt intézkedések megtételét, amelyek egyfelől az erdőben fekvő s romlandó fa kiszállítását, másfelől új erdei termékek előállítását biztosíthatják. Ez intézkedések közül legyen elég röviden a következőket jelezni: az erdei munkával foglalkozó 43—50 éves népfelkelők behívásának mellőzése, a népfelkelői szolgálatot már teljesítő munkások egy részének legalább az erdei termelés időszakára való szabadságolása; erdei munkában járatos hadifoglyok átengedése; az így nyert munka- és fuvarerőnek katonai fegyelem alá való helyezése s a munkásosztagoknak az erdőbirtokosok között való igazságos megosztása; a termelés és szállítás vezetésére és ellenőrzésére nélkülözhetetlen erdőtisztek és erdőőrök katonai felmentése; erdei vasutak létesítésének megkönnyítése az engedélyezési eljárás gyorsítása és a kisajátítások sürgősségének kimondása által, végül a munkásélelmezési bajok és a vasuti kocsihány megszüntetése.

Felső helyről már több idevágó részleges rendelkezés történt, az égető kérdések egész komplexuma azonban megoldva még nincsen. Valóságos erőpróbája lesz ugy erdészeti szervezetünknek, mint hiányos szervezetű, tulong-tulterhelt közigazgatásunknak, ha az ország szükségletei által támasztott követelményeknek meg tud felelni.

Az ország jövő gazdasági fejlődésére a háboru után felmerülő nagy kérdések döntő befolyással lesznek. Bizonyára számos erdőgazdasági kérdés is megoldást fog kívánni, melyek tanulmányozására már most figyelmet kell fordítanunk.

Bizonyos tekintetben azonban már most is békés munkát végez a magyar erdészet; értem azt a rekonstruáló tevékenységet, amely az ellenség által feldult északkeleti hegyvidéki falvainak helyreállítását célozza s amelyben *Téglás Károly* min. tanácsos tagtársunk, mint miniszteri megbízott vezetése alatt számos tagtársunk fejt ki eléggé nem méltányolható hazafias tevékenységet.

A háboruval függ össze egyesületünknek még egy kezdeményezése. A háboru folyamán az erdészeti alkalmazottak köréből is többen rokkanttá lesznek. Ezek érdekében az igazgató-választmány elhatározta, hogy

1. felhívást intéz az ország erdőbirtokosaihoz, kérve, hogy rokkanttá vált alkalmazottjaikat, ha könnyebb erdészeti foglalkozásra

még alkalmasak, fogadják vissza szolgálatukba s lehetőleg helyezzenek el uradalmukon másutt vissza nem fogadott egy-két rokkantat is; felkéri továbbá az igazgató-választmány az erdőbirtokosokat, hogy az erdészet rokkantjainak jövőjét kedvezményes bérletek, ingyenes vagy csekély áru lakások nyújtásával, tűzifajárandóság, legeltetési jog engedélyezésével és ehhez hasonló kedvezményekkel is tegyék türethetőbbé.

2. Elvállalja a szükséghez képest a rokkantak elhelyezésének közvetítését.

3. Az igazgató-választmány magáévá tette és országosan szervezni kívánja Eranosz Antal János budapesti kir. erdőfelügyelőnek saját hivatala kerületében biztató sikerrel megindított azt a nemes célú kezdeményezést, amelynek célja az erdőbirtokosok és a favásárlók hozzájárulásai útján az erdészet köréből kikerülő munkaképtelen, vagy nagy mértékben rokkant volt katonák segélyezésére alapot gyűjteni. Minthogy pedig idővel, ha az alap jövedelme állandónak bizonyulna, a rokkantak száma pedig fokozatosan csökken, az alap más irányu érvényesítéséről is gondoskodni kell, ezt a másodsorban tekintetbe jövő rendeltetést az igazgató-választmány a nem állami erdészeti alkalmazottak gyermekei nevelésének támogatásában jelöli meg.

A gyűjtéshez szükséges kormányengedélyért még a nyáron folyamodtunk, eddig azonban választ nem kaptunk. Így egyelőre további lépést ebben a nemes célú ügyben nem tehattünk.

Áttérve már most az egyesület szorosabb értelemben vett adminisztratív ügyeire, tisztelettel jelentem, hogy az 1913. évi közgyűlés által módosított alapszabályaink elnyerték a kormány jóváhagyását.

Jótékony alapítványaink száma az elmúlt két évben egygyel szaporodott. N. Hirsch István ny. közalap. miniszteri tanácsos, igazgató-választmányunk régi buzgó választmányi tagja, folyó év tavaszán elhalálózván, végrendeletében 20.000 K-t hagyományozott egyesületünk kezelése alá, amelynek kamataiból erdőtisztek, esetleg azonban más állami tisztviselők özvegyei vagy hajadon leányai lesznek segélyben részesítendőek.

Az alapítványra vonatkozó alapító levél legközelebb fog a kormány jóváhagyása alá bocsáttatni.

A Szantner-Gyula-alapítvány, melyről már a legutóbbi közgyűlés alkalmával megemlékeztem, még szintén nem folyt be egyesületünk pénztárába, alapítólevele azonban már a kormány előtt fekszik.

A Horváth-Sándor-alapítvány 1915. évi jutalomdíját az igazgató-választmány tegnapi ülésében egyhangulag *Török Sándor* tagtársunknak ítélte oda, az alsóbb erdészeti szakoktatás terén szerzett kiváló érdemeinek elismeréséül.

A Bedő-Albert-alapítvány mindkét ösztöndíja le van foglalva. Élvezői azonban a harctéren lévén, az ösztöndíj kifizetése egyelőre szünetel.

Segélyalapjainkból 1913. végével 75 erdőtiszt és 6 altiszt özvegynek 3707 K, 26 erdőtiszt árvának 1286 K, 12 erdőtisztnek és 8 altisztnek 2032 K segélyt, 1914. év végével pedig 75 erdőtiszt és 6 altiszt özvegynek 3748 K, 22 árvának 1248 K és 13 erdőtisztnek és 8 altisztnek 2032 K segélyt nyújtottunk.

Egyesületünk vagyona 1913. év végével 1,025.549 K 24 f, 1914. év végével ellenben 1,046.604 K 36 f volt, mely összegekben az egyesületi székház értéke 400.000 K-val szerepel.

Folyó évi bevételeink a mai napig 88.714 K 38 f, kiadásaink 59.762 K 14 f.

Tagjaink létszáma ma 875 alapító és 1196 rendes tag, ami az 1913. évi állapothoz képest az alapító tagoknál némi szaporodást, a rendes tagoknál ellenben 29 taggal való apadást jelent.

Tagjaink létszámának ezt az apadását az a fájdalmas körülmény okozza, hogy míg a háború következtében új tag aránylag kevés lépett utóbbi időben egyesületünk kötelékébe, nem csupán a természetes halál, hanem a harctéren elszenvedett hősi halál is számos rést ütött tagjaink sorában.

Igazgató-választmányunk maga is három kiváló és régi tagját veszítette el: *Hirsch Istvánt*, *Lászlóffy Gábort* és *Török Gábort*, akik évek hosszú során át voltak annak buzgó tagjai s a magyar erdészet tevékeny munkásai.

A harctéren áldozták fel ifju életüket a hazáért és mindannyiunkért:

Baumgartner Emánuel, *Bechine Ferencz*, *Bocsor Dezső*, *Böhm István*, *Daday Gábor*, *Grossmann Imre*, *Győrössy Endre*, *Jurán*

Miksa, *Jurovich* Ottó, *Kakódy* Dániel, *Lányi* Ákos, *Litassy* István, *Matthény* Róbert, *Michaelis* Frobert, *Rákossy* Márton, *Toperczer* Oszkár, *Villányi* Ambrus, *Wunder* Jenő és *Zsuffa* Béla.

Az igazgató-választmány bizonyára módot fog keresni arra, hogy a háboru befejeztével hőseink emlékét maradandóan megörökítse.

Többi halottaink:

a) Alapító tagok:

Herczeg *Batthyány-Strattmann* Ödön, *Biloveszky* József, dezséri *Bobok* Tivadar, *Bokor* Róbert, *Csipkay* János, *Eleőd* Jósa, *Eleőd* Simon, hathalmi *Gabnay* Ferencz, neuseei *Hirsch* István, *Hoffmann* Brunó, *Járos* János, Kisbudafai *Kalmár* Tivadar, *Kőváry* László, *Lászlóffy* Gábor, *Maubach* Ottó, *Molcsányi* Ernő, *Ötvös* Lajos, *Rutska* Tivadar, *Simon* Gyula.

b) Rendes tagok:

Asbóth Mihály, ifj. *Benkő* Rezső, *Bidló* Ignác, *Danielisz* Elek, *Egyed* Miklós, *Hartman* Sándor, *Hámon* József, *Herdina* László, *Juron* Bernát, *Kajdos* József, *Keleti* Lajos, N. *Kiss* Ernő, *Kossányi* Béla, *Kostenszky* Béla, *Koschätzky* Rezső, *Kőrös* László, *Linszky* Antal, *Mairovitz* Mór, *Nagy* Vincze, *Pap* Sándor, *Pataki* József, *Pfundtner* Károly, *Piatsek* János, *Puskás* Ferencz, *Reithofer* Ferencz, *Seenger* Lajos, *Seidner* Bernát, *Sóska* Gyula, *Szentpály* Kázmér, *Szép* Géza, *Szmik* Gábor, *Thuránszky* Béla, *Török* Gábor, *Török* László, *Uitz* Mátyás, *Ujsághy* Zsigmond, *Varinszky* József, *Zachár* István.

Méltóztassék mindannyiuk elvesztése feletti őszinte részvétünket a közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatni.

Jelentésemet azzal fejezem be, hogy egykori alelnökünk, boldogult *Wagner* Károly emlékét az elmúlt két évben is kegyeletes gondozásban részesítettük.

II.

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának Budapestén, 1915. évi december hó 11-én tartott rendes üléséről.

Jelen voltak: dr. *Bedő* Albert I. alelnök, *Horváth* Sándor II. alelnök, *Almásy* Andor, *Arató* Gyula, *Hering* Samu, *Hoffmann* Antal, *Jákói* Géza, *Kaán* Károly, *Kiss* Ferencz, nemeskéri *Kiss* Pál, *Osztrólczky* Géza, *Péchy* Kálmán, *Schmidt* Károly, *Tomcsányi* Gyula, *Vadas* Jenő vál. tagok és az egyesület tisztikara.

Távolmaradásukat kimentették: báró Tallián Béla elnök, Bittner Gusztáv, Csik Imre, Csupor István, Gaul Károly, Havas József, Hubay Zsigmond, Krajcsovits Béla, Laitner Elek, Muzsnay Géza, Szabó József, Tavy Gusztáv és Téglás Károly vál. tagok.

I. Dr. *Bedő* Albert I. alelnök az ülést megnyitva, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Horváth* Sándor II. alelnököt és *OsztróLuczky* Géza vál. tagot kéri fel.

II. A pénztár állásáról a titkár a következő jelentést terjeszti elő: az egyesület bevételei az év elejétől az ülés napjáig 88.714 K 38 f a kiadás ugyanezen idő alatt ----- 59.762 K 14 f

Rendkívüli befizetések czimén befolyt: kötelezvényekben tett alapítványok törlesztésére 132 K; a Wagner-Károly-alapítvány javára, ujévi üdvözetek megváltása czimén 179 K — f.

A mult választmányi ülés határozatából 15.000 K n. é. III. hadi-kölcsönkötvény vásároltatván, az erről szóló ideiglenes elismervény a Magyar Földhitelintézetnél levő letétünkhöz csatoltatott.

A VII. kiadási rovaton (székház) 700, a XXI. rovaton (egyéb kiadások) 500 K póthitel engedélyezését kéri a titkár, az év végén várható pénztári feleslegre nézve pedig azt a javaslatot teszi, hogy az a jövő évben való szükség szerinti felhasználás céljából letétbe helyeztessék.

Az egyesület személyzetéből ez idő szerint egyedül Pukács Endre teljesít katonai szolgálatot; minthogy egyesületi járandóságainak további kiutalványozása nem bir indokoltsággal, a titkár javasolja, hogy azok 1916. január 1-től állásának ujból való elfoglalásáig beszüntettessenek.

A számadásvizsgáló-bizottság az egyesület pénzkezelését folyó évi december hó 3-án váratlanul megvizsgálta s azt rendben lévőnek találta.

Az igazgató-választmány a titkár jelentését tudomásul véve, a kért póthiteleket engedélyezi és Pukács Endre fizetését 1916. január 1-től állásának ujból való elfoglalásáig beszünteti. Az év végén várható feleslegre nézve ugy határoz a választmány, hogy az a jövő évi szükséglethez képest leendő felhasználás céljából letétbe helyeztessék.

III. A számadásvizsgáló-bizottság a behajthatatlan követelések törlesztésére és az 1916. évi költségvetésre vonatkozólag a következő javaslatot terjeszti a választmány elé:

Javaslat behajthatatlan követelések törlésére.

Indítványozzuk, hogy mint behajthatatlan hátralékok a következő összegek írassanak le:

A) Alapító tagok:

	Tőke K	Kamat K
n. Dipold Imre	320.—	48.—
n. Héczey Lajos	320.—	48.—
n. Hollós Ferencz	120.—	24.—
n. Mikó Béla	200.—	40.—

B) Rendes tagok:

	Tagdíj K		Tagdíj K
n. Bechine Ferencz	64.—	Mialovich József	48.—
n. Dezső János	48.—	n. Pap Sándor Péter	8.—
Geiszler Frigyes	48.—	n. Szeniczky Gyula	16.—
n. Juron Bernát	16.—	n. Szentpály Kázmér	16.—
n. Kostenszky Béla	16.—		

C) Hirdetési díjak:

Cservicsék Béla	24.55	Fodor István	5.55
Szlávik Nándor	6.80	Szimeiszter József	8.55

Javasoljuk azonban, hogy az A), B) és C) alatt kimutatott összegek oly kikötéssel töröltessenek, hogy a megnevezett és még életben levő tagok egyszersmind a tagok sorából is töröltessenek; a kitüntetett összegekkel együtt természetesen az esetleg előírt perköltségek, valamint az 1915-re eszközölt előírások is törlendők lesznek.

Egyidejűleg van szerencsénk bemutatni az 1916. évi költségvetés tervezetét, melynek minden egyes tételét a viszonyok gondos mérlegelése alapján állapítottuk meg.

*Az Országos Erdészeti Egyesület
1916. évi költségvetése.*

B e v é t e l	Tényleg befolyt az 1914. évben		Elő- irányoz- tatott 1915. évre		Elő- irányoz- tatik 1916. évre	
	K	f	K	f	K	f
A) Rendes bevételek.						
I. Az egyesületi székház bérjövödelme	14580	—	14500	—	14500	—
II. Az alapító tagok által kötelezvényben tett alapítványok kamatai	2200	35	2000	—	1500	—
III. A rendes tagok által fizetett tagsági díjak	18447	65	18600	—	16000	—
IV. Az állam által adott segély	3000	—	6000	—	6000	—
V. Az egyesület állandó kiadmányainak jövedelmei:						
a) Erdészeti Lapok	8217	52	7500	—	7500	—
b) Erdészeti Zsebnaptár	3720	—	3400	—	2000	—
c) Erdészeti Rendeleték Tára	10	50	100	—	1000	—
d) „Az Erdő” című lap után	14790	76	12500	—	10000	—
VI. Az egyesület közlönyében megjelenő hirdetések díjai	11197	55	10000	—	6000	—
VII. Az egyesület terhére kiadott nem állandó irodalmi kiadmányok eladásából befolyó jövedelmek	20	—	50	—	50	—
VIII. Az alaptőke, valamint a folyó jövedelmekből begyűlt pénztári készletek kamatai	7345	62	8000	—	8500	—
IX. A Deák-Ferencz-alapítványbevétele	1100	—	1100	—	1100	—
X. A Wagner-Károly-alapítvány bevétele	3324	—	3324	—	3366	—
XI. A gróf Tisza-Lajos-alapítvány bevétele	2032	—	2032	—	2032	—
XII. A Bedő-Albert-alapítvány bevétele	1714	—	1715	—	1719	—
XIII. Az Erzsébet-királyné-alapítvány bevétele	948	—	948	—	948	—
XIV. A Luczenbacher-Pál-alapítvány bevétele	424	—	424	—	424	—
XV. A Horváth-Sándor-alapítvány bevétele	660	—	655	—	660	—
XVI. Faragó Béla alapítványának bevétele	338	—	338	—	338	—
Átvitel	94069	95	93186	—	83637	—

B e v é t e l	Tényleg befolyt az 1914. évben		Elő-irányoztatott 1915. évre		Elő-irányoztatik 1916. évre	
	K	f	K	f	K	f
Áttétel	94069	95	93186	—	83637	—
XVII. A titkári nyugdíjalap bevétele...	3522	—	3800	—	4100	—
XVIII. Az altiszti segélyalap " ...	438	—	438	—	560	—
XIX. A báró Bánffy-Dezső-alapítvány bevétele	863	—	862	—	897	—
XX. A székesfehérvári ismeretlen alapítvány bevétele	81	—	81	—	81	—
XXI. A „Hirsch Istvánné sz. Kraft Anna” alapítvány bevétele	—	—	—	—	800	—
XXII. Postaköltség és más térítmények	481	01	—	—	300	—
XXIII. Megítélt és behajtott perköltségek	51	20	—	—	50	—
XXIV. Egyéb bevételek	48	40	—	—	50	—
B) Átfutó bevételek.						
XXV. Új alapító tagok által készpénzben tett alapítványok és a kötelezvényben tett alapítványok törlesztésére befizetett összegek	4292	90	2000	—	2000	—
XXVI. Az egyesület külön rendeltetéssel bíró alapítványainak növelésére vagy hasonló alap. alkotására tett adományok	70	60	100	—	100	—
XXVII. Az egyesület által a szerzők terhére kiadott szakkönyvek és más iratok eladásából befolyó jövedelmek	3526	16	1000	—	200	—
XXVIII. Más átfutó bevételek, beleértve a letétképen kezelendő összegeket is	3416	79	2000	—	2000	—
Összes bevétel	110861	01	103467	—	94775	—

K i a d á s		Tényleg kiadatott az 1914. évben		Elő-irányoztatott 1915. évre		Elő-irányoztatik 1916. évre	
		K	f	K	f	K	f
A) Rendes kiadások.							
I. Személyi járandóságok:							
a)	a titkár fizetése és pótléka	8800	K				
b)	2 segédtitkár fizetése	3000	"				
c)	a pénztáros fizetése	2500	"				
d)	az írnokok fizetése	2400	"				
e)	szolga és házmesteri fizetés	1240	"				
f)	jutalmak és segélyek	1500	"				
g)	Nyug- és kegydíjak	924	"	18412	09	19000	—
II. Ügyviteli költségek:							
a)	irodai és postaköltségek, nyomtatványok és távbeszélő	4200	K — fill.				
b)	ügyvédi költségek	600	" — "	6346	34	8000	—
c)	közgy. és útikölts.	2200	" — "	150	—	500	—
III. Leltári tárgyak beszerzésére							
IV. A könyvtár gyarapítására és szaklapokra							
				953	25	1000	—
V. Állandó kiadmányok költségei és pedig:							
1. Erdészeti Lapok:							
a)	nyomtatási költségei	8600	K — fill.				
b)	expediciója	2000	" — "				
c)	írói díja	2400	" — "				
2. Erd. Zsebnaptár előállítási költsége							
		3000	" — "				
3. Erd. Rend. Tára előállítási költsége							
		1000	" — "				
4. Az „Erdő” ösz-szes költségei							
		8000	" — "	33632	62	35000	—
VI. Az egyesület terhére kiadott nem állandó irodalmi kiadmányok költségei							
				817	50	1000	—
VII. A székházat terhelő kiadások:							
a)	állami adók	4656	K — fill.				
b)	községi adó, házbérkrajczár	1851	" — "				
c)	vízvezetési illeték	668	" — "				
d)	udvarvilágítás és áramfogyasztás	1300	" — "				
e)	tűzkárbiztosítás	125	" — "				
f)	ablaküveg	100	" — "				
g)	javítások, tisztog. és kéményseprés	1300	" — "	10352	95	9700	—
Átvitel		70664	75	74200	—	63864	—

K i a d á s	Tényleg kiadott az 1914. évben		Elő-irányoztatott 1915. évre		Elő-irányoztatik 1916. évre	
	K	f	K	f	K	f
	Attétel	70664	75	74200	—	63864
VIII. Illetékegyenérték és az egyesületet mint ilyent terhelő adó	900	20	900	—	900	—
IX. A Deák-Ferencz-alapítvány irodalmi pályadíjai	1100	—	1100	—	1100	—
X. A Wagner-Károly-alapítványból adandó segélyek	3324	—	3324	—	3366	—
XI. A gróf Tisza-Lajos-alapítványból adandó segélyek	2032	—	2032	—	2032	—
XII. A Bedő-Albert-alapítv.-ből adandó ösztöndíjak	1600	—	1600	—	1600	—
XIII. Az Erzsébet-királyné-alapítványból adandó segélyek	948	—	948	—	948	—
XIV. A Luczenbacher-Pál-alapítványból adandó segélyek	424	—	424	—	424	—
XV. A Horváth-Sándor-alapítványból adandó jutalom	660	—	655	—	660	—
XVI. A Faragó-Béla-alapítv.-ből adandó segélyek	300	—	300	—	300	—
XVII. A titkári nyugdíjalapnak átadandó kamatok	3522	—	3800	—	4100	—
XVIII. Az altiszti segélyalapnak átadandó kamatok	438	—	438	—	560	—
XIX. A báró Bánffy-Dezső-alapnak átadandó kamatok	863	—	862	—	897	—
XX. A székesfehérvári ismeretlen alapnak átadandó kamatok	81	—	81	—	81	—
XXI. A „Hirsch Istvánné sz. Kraft Anna” alapítványból adott segélyek	—	—	—	—	800	—
XXII. Egyéb kiadások	6143	44	3000	—	2500	—
<i>B) Átfutó kiadások.</i>						
XXIII. A törzsvagyonhoz csatolandó új alapítványok és a kötelezvényben tett alapítványok beváltására fizetett összegek	4292	90	2000	—	2000	—
XXIV. Az egyesület külön rendeltetéssel bíró alapítványainak növelésére tett adományok és az ezen alapítványokhoz csatolandó egyéb összegek	6405	29	4753	—	6257	—
XXV. Az egyesület által a szerzők terhére kiadott szakmunkák és iratok kiadási költségei	—	—	1000	—	—	—
XXVI. A folyó bevételek feleslegéből a törzsvagyonhoz csatolandó összeg	—	—	50	—	386	—
XXVII. Egyéb átfutó kiadások	7162	43	2000	—	2000	—
Összes kiadás	110861	01	103467	—	94775	—

Az 1915. évre előirányzott 103.467 K bevétellel és kiadással szemben az 1916. évre 94.775 K bevételt és kiadást irányoztunk elő, azaz 8692 K-val kevesebbet.

Az 1915. év tapasztalatai szerint a háborús állapot miatt az egyesület jövedelme nem folyik be oly rendszeren, mint máskor; ezért az alapítványok kamataitól eltekintve, amelyek egy új tétellel, a Hirsch Istvánné szül. Kraft Anna alapítvány kamataival (800 K) gyarapodtak, majdnem az összes bevételi rovatokat kisebb összegekkel kellett előirányozni, mint eddig. A kisebb bevételnek megfelelően a kiadási rovatok legtöbbször is megszorításokat kellett eszközölni, sőt a VI. és XXV. kiadási rovatokon az 1916. évre semmit sem irányoztunk elő. Megjegyezzük azonban, hogy amennyiben az 1916. évben a VI. vagy XXV. rovat alá tartozó könyvkiadási költség felmerülne, az a letéti számadás terhére akadálytalanul fedezhető lenne.

A kiadási rovatok közül egyeseket azonban emelni is kellett. Így a személyi járandóságok rovatán (I.) az elhunyt szolga özvegyének nyugdíját (624 K) és özv. Tuba Andrásné újból folyósított kegydíját (300 K) kellett előirányoznunk; nemkülönben a két egyesületi írnok fizetésének a mai súlyos megélhetési viszonyok között szükséges javítása címén 540 K-val emeltük ezt a rovatot. Megjegyezzük, hogy a nyugdíjnak ezen a helyen, a folyó bevételek terhére történő előirányzását azért hozzuk javaslatba, hogy a nyugdíjalapot annak kamatai csonkítatlanul növelhessék.

Új rovatként (XXI.) a Hirsch Istvánné szül. Kraft Anna alapítvány kamatai itt is szerepelnek.

Pénztári feleslegként ekként a XXVI. (kiadási) rovaton 386 K volt előirányozható.

Budapesten, 1915. évi november hó 29-én.

A számadás-vizsgáló bizottság:

Szalai Ernő.

Balogh Ernő.

Térfi Béla.

Barsy Richárd.

A költségvetési javaslattal kapcsolatosan dr. *Bedő Albert* I. alelnök utal arra, hogy az állami alkalmazottakat a törvényhozás az 1916. évre 20%-os háborús segélyben s illetve drágasági pótlékban részesíti és más szolgáltatók is igyekeznek megszabott jövedelmű tisztviselőiken hasonló módon segíteni. Ugy véli, hogy a nagy drágasági viszonyokra való figyelemmel az egyesület sem

zárkózhatik el ez elől s indítványozza ezért, hogy az egyesület az 1916. évi költségvetésben, az állandó jellegű fizetési javításban részesülő irnokokon kívül, — összes alkalmazottjainak az 1916. évre 20%-os fizetési többletet engedélyezzen, általában az állami alkalmazottakra vonatkozóan alkalmazandó szabályok értelmében és a költségvetésünk keretében a jövő évben elérhető bevételi többletek és megtakarítható kiadások terhére.

Az igazgató-választmány a behajthatatlan követelések törlésére vonatkozó javaslatot és az 1916. évi költségvetést változtatlanul elfogadja és a közgyűlés elé terjeszteni rendeli. Ugyiszintén egyhangulag magáévá teszi dr. *Bedő* Albert I. alelnöknek azt a javaslatát, hogy az egyesületi alkalmazottaknak — a két irnok kivételével — az 1916. évre, az állami alkalmazottakhoz hasonlóan, a fizetés 20 (husz) %-át kitevő drágasági pótlék engedélyeztessék a remélhető bevételi többletek, illetőleg a kiadásokban elérhető megtakarítások terhére s hogy az iránt a jövő évi költségvetéssel kapcsolatban a közgyűlés felhatalmazása kéressék.

IV. A titkár bemutatja a Franklin-Társulat és a „Pátria“-nyomda értesítéseit, mely szerint az „Erdő“, illetőleg az „Erdészeti Lapok“ előállítási egységárait az összes anyagok árának s a munkabéreknek emelkedése folytán 30, illetőleg 32%-kal emelni kénytelenek.

Az igazgató-választmány a felforgó rendkívüli viszonyokra való tekintettel az árak emelését az egyesület részéről teendő további intézkedésig tudomásul veszi.

V. A Horváth-Sándor-alapítvány 1915. évi 1000 K-ás jutalomdíját az igazgató-választmány 15 szavazattal, tehát egyhangulag a tagok sorából ajánlott egyetlen jelöltnek, *Török* Sándor m. kir. főerdőtanácsosnak, a vadászerdei erdőőri szakiskola igazgatójának ítélte oda az erdőőri szakoktatás körül szerzett kiváló érdemeiért.

VI. Az igazgató-választmány a következő segélyeket szavazza meg:

a) a Wagner-Károly-alapítványból 68 erdőtiszt és 4 altiszt özevgynek 40—84 K segélyt, összesen 3430 K-t;

b) a Luczenbacher-Pál-alapítványból 8 erdőtiszt özevgynek 40—100 K-t, összesen 424 K-t;

c) az Erzsébetkirályné-alapítványból 21 erdőtiszt árvának 40—80 K-t, összesen 948 K-t;

d) a Tisza-Lajos-alapítványból 11 erdőtisztnek 100—200 K-t, 4 altisztnek 52—100 K-t, összesen 2152 K-t;

e) a Faragó-Béla-alapítványból Szalai Annának és özv. Sável Sándorné fiának 100—100 K-t. A harmadik 100 K-ás segélyre az igazgató-választmány az alapító jogutódjának az alapszabályok értelmében Szécsi Eugeniát hozza javaslatba.

VII. A néhai Hirsch István választmányi tag által tett alapítvány szabályzatára nézve az erre felkért bizottság a következő tervezetet terjeszti elő:

Alapítólevél-tervezet.

Az Országos Erdészeti Egyesület elvállalja a néhai neuseei Hirsch István nyugalmazott m. kir. közalapítványi miniszteri tanácsos, budapesti lakos által végrendeletileg kezelése alá rendelt *Hirsch Istvánné, szül. Kraft Anna segélyalapítvány* kezelését, az evvel járó jogok gyakorlását és köteleességek teljesítését azon határozatok értelmében, melyek egyrészt az alapító végrendeletének és e végrendelet végrehajtása tárgyában létrejött egyezségnek az alábbi 1. pontban szószerint idézett rendelkezéseiben, másrészt az ezen rendelkezések helyes értelmezéséről és végrehajtásáról szóló 2—10. pontokban foglaltatnak.

1. Néhai neuseei Hirsch István, nyug. közalapítványi miniszteri tanácsos, budapesti lakos 1911. évi április hó 22-én kelt végrendeletében a segélyalapítványra vonatkozóan szószerint következőképen rendelkezett:

„A Budapest II. kerület Viziváros, Donáti-utcában 67. szám alatt fekvő boldogult első nőm Kraft Annától örökölt 2774. helyrajzi számú ház eladásából befolyandó vételárát illetőleg mindenkéltől előrebocsátom, hogy nevezett boldogult nőm rendelte, hogy abból saját rokonai: Kraft Jenőnek, Eckhardt született Kraft Piroskának és Tas (azelőtt Kraft) Kálmánnak egyenként 4000 K, összesen tehát 12.000, azaz tizenkettőezer korona hagyomány fejében kiszolgáltassék. Magától értetődik tehát, hogy azon esetre, ha a házat még életemben nem adnám el, boldogult nőmnek ebbeli végakarata teljesítendő, illetve az eladandó ház vételárából a kérdéses hagyományok kifizetendők lesznek. Mely tekintetben megjegyzem, hogy a hagyományokra a birtokom-

ban lévő szabályszerű nyugták szerint már előlegeket adtam, amelyek természetesen az illetőknek hagyományába betudandók lesznek, úgy hogy az illetőknek kezéhez a hagyománynak csak az előleg levonása után mutatkozó maradéka leszen kiszolgáltatandó. A negyedik hagyományos Szabó Jánosné született Szén Lina kiskoru gyermekei részére járó 4000, azaz négyezer K-át kiskoruságukra való tekintettel a székesfővárosi gyámpénztárba már előre letettem.

Ami a még ki nem elégitett hagyományok kifizetése utáni vételári maradékot illeti, ebből mindenekelőtt 20.000, azaz huszezer K készpénzbeli összeg a következő célra kihatandó ugyanis:

Téessék le ez az összeg mint alapítványi összeg az „Országos Erdészeti Egyesület“ kezéhez Budapesten és viselje az boldogult első nőm „Hirsch Istvánné, született Kraft Anna“ nevét. Rendelem pedig, hogy ezen örök alapítvány évi kamatai az alantabb megjelölt állásu egyéneknek, illetve özvegyek egyenlő részekben kiszolgáltatassanak és pedig mindig csak (2) két egyén közt egyenlő részekben felosztva és pedig a következő sorrendben ugyanis:

Elsősorban szolgáltatassanak ki az alapítvány kamatai állami, közalapítványi erdőtiszteknek, másodsorban, amennyiben a fenti kategóriába tartozók nem jelentkezének, más állami tisztviselőknek és ha ilyenek sem jelentkeznek, harmadsorban oly magánjellegű erdőtisztek özvegyeinek és ilyenek hiányában hajadon leányainak, akik az Országos Erdészeti Egyesületnek tagjai voltak. Az illetők azonban a kamatok élvezetében csak akkor részesíthetők, ha teljesen vagyontalanok és keresetképtelenek, vagy legalább is csak oly csekély nyugdíjat vagy kegydíjat élveznek, amelyek az Országos Erdészeti Egyesület felfogása szerint az életfentartásra nem elégségesek.

Továbbá feltétlenül kikötöm azonban, hogy a részesülő pályázó róm. kath. hitfelekezetű legyen és rendelem, hogy valamennyi pályázó közül elsőbbségük legyen azoknak, kik budapesti első vagy második kerületben születtek.

Azon nem várt esetre, ha a nevezett Országos Erdészeti Egyesület ezen alapítvány kezelését el nem vállalná, azt a „Budai Jótékony Nőegylet“-re ruházom mindazon rendelkezési joggal együtt, amelyeket fennebb e részben megállapítottam. Azon esetre

megint, ha az nem vállalná az alapítvány kezelését, akkor az oly állami felügyelet alatt álló, vagy teljesen önálló jótékonyági egyletnek engedtessek át, mely rendeltetésénél és alapszabályainál fogva az Országos Erdészeti Egyesülethez legközelebb áll. Ennek megállapítását a magyar királyi közalapítványi ügyigazgatóságra bízom.

Rendelem azonban, hogy az illető egyletet az alapítvány kezelése körül teljes autonómia illesse meg, menten tehát a közalapítványi ügyigazgatóságnak, vagy bármely állami intézet felügyeletétől, vagy bárminemű beavatkozástól.

Ezen alapítvány terhére azonban rendelem, hogy szeretett mostani nőm, született Hilbert Emiliát az alapítvány kamatainak felerésze életfogytiglan megillessen, úgy hogy nőm egész életén keresztül a kamatoknak csak felerésze kerülhet kiszolgáltatásra egy-egy egyén kezébe.

Azon esetre, ha a szóban lévő házért elérendő vételár nem volna oly magas, hogy a levonandók levonása után az egész 20.000 K alapítványi tőkét fedezné, ezen esetre természetesen csak az illető maradék fog alapítványi tőkéül szolgálni, egyéb tekintetben fentartván mindazon rendelkezéseket, melyeket ezen alapítványra nézve fennebb tettem“.

Az alapítványozó a budapesti II. kerületben 2774. helyrajzi szám alatt nyilvántartott ingatlant életében el nem adván s annak eladása az alapítónak 1915. évi márczius hó 24-én bekövetkezett halálát közvetlenül követő időben a háborus viszonyok következtében czélszerűen eszközölhető nem lévén, az alapítványt kezelő Országos Erdészeti Egyesület és az alapító özvegye, szül. Hilbert Emilia urnő között dr. Sümeghi László, mint dr. Rónay Károly kir. közjegyző kirendelt helyettese előtt Budapesten, 1915. évi július hó 3-án 118/1915. hagy. ügyszám alatt iktatott hagyaték-tárgyalási jegyzőkönyvben szószerint a következő egyezség jött létre, melyhez a kir. közalapítványi ügyigazgatóság a hagyatéki tárgyaláson szintén résztvett képviselője, dr. Bozóky Kálmán utján hozzájárult:

„Kraft Jenő, Eckhardt Györgyné Kraft Piroska, Tas (ezelőtt Kraft) Kálmán összesen 12.000 K erejéig vannak mint örökhagyó első felesége hagyományosai érdekelve akként, hogy örökhagyó

a hagyatéki ingatlan eladásából befolyandó vételárból rendeli eme összegnek a kifizetését.

Örökhagyó azonban Kraft Jenőnek még életében 280 K-t Eckhardt Györgyné Kraft Piroskának 200 K-t, Tas Kálmánnak 400 K-át kifizetvén,

Kraft Jenő követelése kitesz...	3.720 K-t
Eckhardt Györgyné Kraft Piroska követelése...	3.800 K-t
Tas Kálmán követelése	3.600 K-t
összesen	11.120 K-t

tesz ki.

Minthogy ugyancsak a kérdéses ingatlan vételárából az Országos Erdészeti Egyesület 20.000 K-t kitevő alapítványa volna kifizetendő, s a maradék vételár özvegy Hirsch Istvánné Hilbert Emiliát illetné meg, az utóbb nevezett özvegy és az Országos Erdészeti Egyesület között oly értelmű egyezség jött a mai napon létre, hogy a kérdéses ingatlant — lehetlenség lévén a mostani körülmények mellett annak értékesítése — özv. Hirsch Istvánné Hilbert Emilia veszi át s kifizeti azonnal a kérdéses ingatlant terhelő Kraft Jenő és társait megillető 11.120 K követelést, valamint az Országos Erdészeti Egyesület alapítványát, az utóbbit azonban az alant irt feltételek mellett:

Özv. Hirsch Istvánné Hilbert Emilia mindezek folytán ezen jegyzőkönyv aláírása alkalmával Kraft Jenőnek 3720 K-t, Eckhardt Györgyné Kraft Piroskának 3800 K-t, Tas Kálmánnak 3600 K-t és ezen tőkének az örökhagyó halála napjától a mai napig járó 5%-os kamatait kifizette, akik követeléseik teljes kiegyenlítését ezennel el is ismerik.

Az erre vonatkozó, a hagyatéki ingatlanra bekebelezett zálogjogoktelekkönyvi törlesztését a telekkönyvi hatóságnál külön kérelmezték.

A leltár 68. t. a. felvett, a Budapest székesfőváros budai részének 1768. sz. tkvi betétben felvett A. 1. sor 2774 hr. számú ingatlant az özvegygyel történt megállapodás folytán átveszi özv. Hirsch Istvánné Hilbert Emilia, miért is a tulajdonjog a Budapest székesfőváros budai részének 1768. számú tkvi betétben foglalt A. 1. sor 2774 hr. számú egész ingatlanra Hirsch Istvánné Hilbert Emilia javára a kebelbeli telekkönyvi hatóság útján telekkönyvileg bekebelezendő.

Eme tulajdonjog bekebelezésével egyidejűleg azonban az Országos Erdészeti Egyesület kezelése alatt álló „Hirsch Istvánné Kraft Anna” alapítvány javára 20.000 K és a kifizetésig járó 4⁰/₀ kamat erejéig a zálogjog telekkönyvileg bekebelezendő lészen első helyen.

Özv. Hirsch Istvánné Hilbert Emilia köteles a fent irt hagyományi összeget az általános békekötést követendő 1¹/₂ év után vagy a sajátjából, vagy pedig az ingatlan eladása esetén a vételárból teljesen kifizetni.

Köteles özv. Hirsch Istvánné Hilbert Emilia az Országos Erdészeti Egyesületnek, illetőleg ennek a pénztárába az alapítvány kamatjárandósága fejében évi 400 koronát ¹/₄ évenkénti 1915. augusztus hó 1-től kezdve előleges részletekben minden lakbérnegyed tizenötödik napján pontosan megfizetni.

Az alapítvány javára eszközendő zálogjog bekebelezésével és annak idejéni törlesztésével járó összes költségeket özv. Hirsch Istvánné Hilbert Emilia fizeti.

A közalapítványi kir. ügyigazgatóság kijelenti, hogy a fenti megállapodásokhoz a vallás- és közoktatásügyi minisztérium jóváhagyásának fentartásával hozzájárul és kéri, hogy az Országos Erdészeti Egyesület az alapítólevél kiállítására köteleztessék“.

2. Az alapítvány rendeltetésére nézve az alapító özvegyének meghallgatása után megállapítatik, hogy az alapító célja első- és másodsorban nem maguknak az állami és közalapítványi erdő-tiszteknek, illetőleg egyéb állami tisztviselőknek segítése volt, amely értelemben a végrendeletet magyarázni lehetne, hanem, hogy alapító segítézésben az állami és közalapítványi erdő-tisztek, illetőleg más állami tisztviselők *özvegyeit és hajadon leányait* kívánta részesíteni, épügy, amint ezt a végrendelet harmadsorban a magánszolgálatban álló erdő-tisztek özvegyeire és hajadon leányaira vonatkozólag kétséget kizáróan megállapítja.

Az alapítvány kamataiból tehát az 1916. évtől kezdődően az alapító özvegyének életében évenként egy, azontul évenként két egyenlő összegű segély adatik ki, amelyben elsősorban állami és közalapítványi erdő-tisztek özvegyei, vagy ezek hiányában hajadon leányai, ilyen jelentezők hiányában másodsorban más állami tisztviselők özvegyei, illetőleg hajadon leányai, végül harmadsorban

magánjellegű erdőtiszték özvegyei illetőleg hajadon leányai részesíthetők, ha róm. kath. hitfelekezetűek, továbbá teljesen vagyontalanok és keresetképtelenek, vagy legalább is csak oly csekély nyugdíjat, kegydíjat vagy egyéb jövedelmet élveznek, amely az Országos Erdészeti Egyesület megítélése szerint az életfentartásra nem elégséges.

Az állami, közalapítványi és magánerdőtiszték özvegyeinél, illetőleg hajadon leányainál a segélyezés további feltétele, hogy férjük, illetőleg atyjuk haláláig az Országos Erdészeti Egyesület tagja volt és tagsági kötelezettségének halála napjáig eleget tett. Valamennyi segélyre jogosult között egyenlő reászorultság esetén azok birnak elsőbbséggel, akik a budapesti első vagy második kerületben születtek, a hajadon leányok közül egyébként egyenlő körülmények között azok, akik egészen vagy félig árvák.

Amennyiben a segélyek vagy azok egyike a fenti feltételeknek megfelelő folyamodók hiányában nem lenne kiadható, a fennmaradó összeg külön-külön segélyként a következő évben vagy években fordítatik a kitűzött segélyezési célokra, amidőn arra érdemes segélyezendők jelentkeznek.

Az adott segélyek mindig egyszer s mindenkorra, vagyis csupán az illető évre szólnak s elnyerésük sem előnyt, sem jogot nem ád a következő évben kiosztandó segélyekben való részesülésre.

3. A segélyeket az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmánya minden év december havában osztja ki s evégből minden év október havában az egyesület közlönyéül szolgáló Erdészeti Lapokban, valamint a hivatalos lapban (Budapesti Közlöny) s esetleg más hírlapokban is nyilvános felhívást bocsát ki, hogy azok, akik segélyezésre igényt tartanak, okmányokkal igazolt kérelmüket, melyben a vagyoni viszonyok és a segélyre szorultság indokai is kimutatandók, az egyesület titkári hivatalához beküldjék.

4. A Hirsch Istvánné, szül. Kraft Anna segélyalapítvány tőkéje, mely önkéntes adományokból és esetleges hagyományokból növelhető, annak befolyása után az Országos Erdészeti Egyesület által a bevételek és a kiadások tételenkénti kitüntetésével számadásszerűen nyilvántartandó.

5. Az alap vagyonát az Országos Erdészeti Egyesület az ingatlan értékesítése után magyar földhitelintézeti záloglevelekbe

vagy magyar állampapírokba fekteti, az esetleges készpénzmaradványt pedig valamelyik budapesti takarékpénztárnál (banknál) helyezi el betétként. Az alapítvány tulajdonát képező értékpapírok megőrzés végett a Magyar Földhitelintézetnek adatnak át.

6. Az Országos Erdészeti Egyesület a fentiek értelmében kezelendő alapítványra nézve a vagyoni felelősséget elvállalja, anélkül azonban, hogy az alapítvány tulajdonát képező értékpapírok árfolyamkülönbözetéből előálló értékcsökkenést s általában az alap vagyont az egyesület hibáján kívül háboru, elemi csapás, vagy más vis major következtében érthető kárt az alapítványnak megteríteni tartoznék.

7. A kormányt megillető főfelügyeleti jog gyakorolhatása végett az Országos Erdészeti Egyesület az alapítvány jövedelmének mikénti felhasználását ismertető számadási kivonatot minden év végével a közalapítványi kir. ügyigazgatóságához beterjeszti s ennek kapcsán az alapítvány tulajdonát képező értékpapírok nemét, címletét és sorszámát, továbbá az esetleges betéti könyvek megnevezését és számát mindenkor kimutatja.

8. Az alapítványt peres vagy perenkívüli jogügyekben a kezelő Országos Erdészeti Egyesület képviseli, mely azonban fentartja magának azt a jogot, hogy a képviselést bármikor a közalapítványi kir. ügyigazgatóságra ruházhassa át.

9. Arra az esetre, ha az Országos Erdészeti Egyesület felszlanék, az alapítvány az alapító végrendeletének szellemében a „Budai Jótékony Nőegylet“ kezelésébe megy át s ha ez nem vállalná az alapítvány kezelését, vagy abban az időben már szintén nem állana fenn, akkor a m. kir. közalapítványi ügyigazgatóság által megállapított oly más jótékonsági egylet veszi át az alap kezelését, mely rendeltetésénél és alapszabályainál fogva az Országos Erdészeti Egyesülethez legközelebb áll.

10. Jelen alapítólevél három eredeti példányban állittatik ki, s az Országos Erdészeti Egyesület pecsétjével ellátva aláíratott.

Budapest, 1915. évi december hóban.

Horváth Sándor s. k.

Péchi Kálmán s. k.

Arató Gyula s. k.

Az igazgató-választmány az alapítólevél tervezetét elfogadja s elrendeli, hogy az a közalapítványi ügyigazgatóságnak bemutattassék.

VIII. A titkár jelenti, hogy két erdőbirtok vezető erdőtisztjé-
től azt az értesítést kapta, hogy az alsó közigazgatási hatóságok
erdei munkások katonai felmentése ügyében beadott kérelmüket
jogalap hiányában visszautasították. Szóbeli úton még egy harmadik
ily esetről értesült. Minthogy tényleg történtek rendelkezések az
iránt, hogy a fenyegető fahiány elkerülése végett erdei munkások
és fuvarosok is mentesíttessenek a népfelkelői szolgálat alól, csak
a hiányos közzétételnek tulajdoníthatja az előfordult eseteket,
amelyekre nézve javasolja, hogy azok a földmivelésügyi miniszterrel
közöltessenek.

Hering Samu előadja, hogy a Coburg hercegi uradalomban
260.000 m^3 szél- és hótörött fatömeg áll feldolgozás alatt, orosz
hadifoglyok segítségével. A legnagyobb nehézséget azonban a
kiszállítás kérdése okozza. A vidékbeli fuvarosok a keresetre nem
lévén rászorulva, nem vállalnak munkát. Kéri, hogy az egyesület
ily esetekre is kiterjeszkedve, a fuvarosoknak közmunkaerőként
való kirendelését kérelmezze.

Hasonló viszonyokat ismertet *Hoffmann* Antal a stomfai urada-
lomra vonatkozólag.

Horváth Sándor, *Pécs* Kálmán és *Osztrólczy* Géza fel-
szólalása után az igazgató-választmány elhatározza, hogy a titkár
által említett eseteket a kormány tudomására hozza, ugyszintén
ujból szorgalmazni fogja, hogy a fuvarosok ott, ahol önként nem
állanak munkába, közmunkaerőként kirendeltessenek.

IX. *Boór* Károly rendes tag a közgyűlés elé terjesztendő indit-
ványt küldött be, amelyben árvízvédelmi szempontból völgyzáró-
gátak létesítését szorgalmazza.

Az igazgató-választmány az indítványt azzal a javaslattal ter-
jeszti a közgyűlés elé, hogy azt elintézés végett neki adja ki.

X. *Eleöd* Ákos földbirtokos, mint néhai Eleöd Józsa fia és
Solti Andor m. kir. erdőszámellenőr, mint néhai Solti Arnold fia
kéri atyjuk alapító tagsági jogainak átruházását.

A kérelem az alapszabályok értelmében teljesítettik.

XI. Új tagokként felvétetik: a) alapító tagnak 300 K tőkével

kötelezvényben *Kirchknopf* Ernő végzett erdőmérnökhallgató, aj. Krippel Móricz;

b) rendes tagnak: *Rusz* Dénes uradalmi főerdész, aj. Ráduly János; *Zavitsa* József kir. alerdőfelügyelő, aj. Garlathy Oszkár.

K. m. f.

III.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1915. évi december hó 12-én Budapesten tartott rendes közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Dr. *Bedő* Albert első alelnök, *Horváth* Sándor második alelnök, *Bund* Károly titkár, *Czillinger* János segédtitkár és *Gaál* Károly pénztáros, továbbá:

Almásy Andor, *Almássy* István, *Ambrus* Lajos, *Arató* Gyula;

Balogh Ernő, dr. *Bartóky* József, *Béky* Albert, *Biloveszky* Béla, *Bíró* Zoltán, *Borbély* Sámuel;

Csupor István;

Dezsényi Jenő, *Dezső* Zsigmond, *Doroszlai* Gábor;

Bránosz Antal János;

Fehér Pál, *Fekete* Béla, *Fritz* Rezső, *Fuhrmann* Pál;

Gaál Károly;

Hammersberg Géza dr., *Hangai* Géza, *Hantos* Ernő, *Hering* Samu, *Héjas* Kálmán, *kamenitzi Hoffmann* Antal, *Hohoss* János, *Horváth* Sándor;

Illés Viktor, *Intzedy* Géza;

Jákói Géza, *Jankó* Sándor;

Kaán Károly, *Kacsanovszky* József, *Kallivoda* Andor, *Kelecsényi* Ferencz, *Kelemen* Béla, *Kincses* József, *Kiss* Ferencz, *Kondor* Vilmos, *Konok* Tamás, *Körmendy* Károly, *Kozma* István, *Kováts* Aladár, *Kovács* Gábor, *Krajnyák* János, *Kuzma* Gyula;

Ladányi Frigyes, *Levitzky* Albert;

Martian Livius, *Meitner* Dezső, *Mezey* Rezső, ifj. *Molcsányi* Gábor;

Nádas Jenő, *Nemes* Károly;

Ocsárd Károly, *Osztroluczky* Géza;

Pájer István, Petényi Keresztély, Petrás Jakab, Péch Kálmán, Pfeifer Gyula, Pirkner Ernő, Piso Kornél, de Pottere Gerard;

Ráduly János, Ratkovszky Károly, Rochlitz Dezső, Roth Gyula, Rutényi Károly;

Sándor Imre, Sándor Jenő, Schmid Ernő, Schmidt Károly, Selymessy Ferencz, Sipos Mihály, Skultéty Győző, Somogyh Lajos, Spettmann János;

Szokmáry Ferencz, Szalai Ernő, Szarkássy János, Szénássy Béla, Szilágyi Ernő, Szokolóczy József;

Tarcsányi Kálmán, Téglás Károly, Teodorovits Ferencz, Térfi Béla, Timók János, Tomasovszky Imre, Tomcsányi Gyula, Tompa Kálmán, Török Sándor, Trsztjányszky László;

Ujfalussy Mihály, Ulreich Gyula;

Vadas Jenő, Várjon Géza;

Weinert Tivadar, Wilhelmb Gyula;

Zólyomi Imre.

Dr. *Kálnoki Bedő* Albert első alelnök: Mélyen tisztelt közgyűlés! Az Országos Erdészeti Egyesület ez évi rendes közgyűlése a mai napra, a jelen órára és erre a helyre lett összehívva. Az összehívás az alapszabályokban előirt módon és rendelkezések szerint történt és a t. közgyűlés tanácskozásait az alapszabályok értelmében megkezdheti.

Részemről melegen üdvözlöm az igen tisztelt megjelent tagtársakat, üdvözlöm a földmivelésügyi miniszter ur öcczellenciájának képviselőit: *Bartóky* József öcczellenciáját és *Téglás* Károly ömértóságát, valamint a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr képviselőjét, *Szalai* Ernő főerdőtanácsos urat, nemkülönben a vidéki erdészeti egyesületek és más testületek és uradalmak megjelent küldötteit is, megköszönve, hogy közgyűlésünket érdeklődésükkel megtisztelni szivesek voltak (Élénk éljenzés.)

Méltóztassanak megengedni annak bejelentését, hogy báró *Tallán* Béla ur ő exczellenciáját a közügyekben való elfoglaltsága sajnálatunkra akadályozta a mai közgyűlésünkön való megjelenésében, minélfogva az alapszabályok értelmében én vagyok szerencsés mai közgyűlésünkön az elnöki teendőket végezni (Élénk éljenzés.), a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig *Osztróluczky Géza* és *Hangay* Géza tagtárs urakat kérem fel.

Következik a tárgysorozat első pontja: Jelentés az egyesület működéséről a legutóbbi közgyűlés óta.

Bund Károly titkár: Mélyen tisztelt közgyűlés! Mielőtt beszámoló jelentésemhez hozzáfognék, méltóztassék megengedni, hogy névszerint felsoroljam azon urakat, akik itt mint a hatóságok, illetve az egyesületek képviselői megjelentek. A földmivelésügyi és vallásügyi miniszter urnak képviselőin kívül sorainkban tisztelhetjük a horvát-szlavon erdészeti egyesület képviselőjében *Ulreich* Gyula főerdőtanácsos urat, Borsod, Gömör, Heves megyék erdészeti egyesülete, valamint a Coburg hercegi uradalom képviselőjében *Hering* Samu erdőigazgató és *Szénássy* Béla erdőrendező urakat, a szepesvármegyei erdészeti egyesület képviselőjében *Selymessy* Ferencz m. kir. erdőtanácsos urat, a baranya-, somogy-, tolnavármegyei erdészeti és vadászati egyesület képviselőjében *Pánczél* Ottó kir. erdőfelügyelő urat, Pozsony szab. kir. város részéről *Fehér* Pál városi erdőmester urat, Selmech- és Bélabánya szab. kir. bánya város részéről *Zólomy* Imre városi tanácsnok, erdőmester urat és Szeged szab. kir. város részéről *Kiss* Ferencz m. kir. főerdőtanácsos urat. Az arad-temes-déva-lugosvidéki erdészeti egyesület csekélységemet kérte fel képviselésére (Élénk éljenzés. Ezután felolvassa a titkári jelentést. Helyeslés.)

Elnök: Tisztelt közgyűlés! Ha a titkári jelentéshez senki sem kíván hozzászólni, akkor határozatilag kimondom, hogy a közgyűlés a titkári jelentést általánosságban tudomásul veszi. *Mindenekelőtt* pedig hazafiúi hálás érzéssel és kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében a súlyos áldozatokat kívánó európai háboruban elesett tisztelt tagtársaink emlékét, akik szép jövőre jogosító ifju életüket a harctéren áldozták fel hazánkért és így mindannyiunkért. Ugyancsak mély fájdalommal vesz tudomást a közgyűlés a titkári jelentés azon részéről, amely a múlt közgyűlés óta elhunyt t. tagtársainkra vonatkozik. Ezek elvesztése felett is a közgyűlés őszinte részvétét és kegyeletes érzését fejezi ki.

Továbbá jóváhagyólag tudomásul veszi a közgyűlés, hogy a múlt évben Kassára összehívott közgyűlés a háboru miatt nem tartatott meg;

hogy az egyesület a Magyar Vörös Kereszt Egyesület céljaira és az elesettek özvegyeinek és árváinak alapjára külön-külön ezer koronát adományozott;

hogyan az „Erdő” című lap bevételi fölöslege és az altiszti segélyalap 1915. évi kamatai a háború következtében szorult anyagi viszonyok közé jutott erdőörök és azok özvegyei és árvái segélyezésére fordítottak;

hogyan az egyesület lapkiadványai egyelőre csak havonként egyszer és szűkebb terjedelemben jelennek meg;

jóváhagyólag tudomásul veszi a közgyűlés, hogy az igazgatóválasztmány *Barthos Gyula* tagtársnak az 1913. évi közgyűlés elé terjesztett indítványai felett napirendre tért s

végül helyeslőleg veszi tudomásul a közgyűlés azokat az intézkedéseket, amelyeket az igazgatóválasztmány a hadbavonult egyesületi alkalmazottak illetményei tárgyában tett. (Élénk helyeslés.)

Következik a tárgysorozat második pontja: Elnök, két al-elnök, 42 választmányi tag és a számadást vizsgáló bizottság választása és pedig a múlt évi közgyűlés elmaradására, az időközi elhalálozásokra és a választmánynak az új alapszabályok értelmében történt kiegészítésére való tekintettel az elnökség és a számadás-vizsgáló bizottság tagjai két évre, 15 választmányi tag négy évre, 17 választmányi tag 3 évre, öt-öt pedig két, illetőleg egy évre választandó.

A szavazatszedő-bizottság tagjaiul a közgyűlés szíves hozzájárulásával *Török Sándor* főerdőtanácsos ur elnöklése alatt *Balogh Ernő* és *Térfi Béla* tagtárs urakat kérem fel. (Helyeslés.) Kérem a bizottságot, szíveskedjék a szavazás tartamára összeülni, a szavazatokat összeszedni, az eredményt megállapítani és arról a közgyűlésnek jelentést tenni. Ennek megtörténteig a tárgyalást fel-függesztem.

Szünet után.

Elnök: Tisztelt közgyűlés! A szavazatszedő-bizottság a szavazatokat a t. tagtársaktól átvette és elkészült jelentésével. Ennélfogva a közgyűlést újból megnyitom és folytatjuk tárgyalásainkat. Felkérem a szavazatszedő-bizottság elnökét, szíveskedjék a szavazás eredményét kihirdetni.

Török Sándor, a szavazatszedő-bizottság elnöke: Tisztelettel jelentem, hogy elnöknek egyhangulag megválasztatott báró *Tallián Béla* v. b. t. t. öxczellenciája. (Zajos éljenzés.) I. alelnöknek

egyhangulag: dr. *Kálnoki Bedő* Albert nyug. földm. államtitkár. (Zajos éljenzés.) II. alelnöknek egyhangulag: *Horváth* Sándor miniszteri tanácsos. (Zajos éljenzés.)

Elnök: A nevezetteket megválasztottaknak jelentem ki.

Török Sándor: Tisztelettel jelentem továbbá, hogy a választmányi tagok közül négy évre választottaknak tekintendők, akik a legtöbb szavazatot nyerték; minthogy azonban csak 15 választandó négy évre, és 26-an kaptak egyenként 73 szavazatot, sorshuzás útján kell dönteni. (A sorshuzás megtörténik.)

Elnök: Négy évre megválasztott választmányi tagoknak jelentem ki a sorsolás eredményeképen a következőket: *Almásy* Andor, *Balás* Sándor, *Bittner* Gusztáv, *Csupor* István, *Eránosz* Antal János, *Fekete* Lajos, *Karsai* Károly, *Kiss* Ferencz, *Krippel* Móricz, *Muzsnay* Géza, gróf *Pálffy* József, *Szabó* József, *Temesváry* Béla, *Térfi* Béla és *Ulreich* Gyula urakat.

Három évre megválasztottaknak jelentem ki a fennmaradt következő 11 tagot: *Balogh* Ernő, *Bodor* Gyula, *Fischer-Colbrie* Emil, *Gaul* Károly, *Hoffmann* Antal, *Kallivoda* Andor, nemeskéri *Kiss* Pál, *Krajcsovits* Béla, *Mikolás* Vincze, *Osztroluczky* Miklós és *Szalai* Ernő urakat.

A három évre választandó választmányi tagok közé a 72 szavazatot nyertek közül kisorsoltatik még a következő hat tag: *Giller* János, *Jankó* Sándor, *Kovács* Gábor, *Rochlitz* Dezső, *Róth* Gyula és *Tavy* Gusztáv.

A két évre megválasztandók közé a 72 szavazatot nyertek közül kisorsoltatik a következő öt tag: *Csik* Imre, de *Pottere* Gerard, *Szentimrey* Dániel, *Téglás* Károly, *Tomcsányi* Gyula.

Végül egy évre megválasztatnak a következő tagok: *Havas* József, *Jákói* Géza, *Laitner* Elek, *Nemes* Károly és *Osztroluczky* Géza. (Élénk éljenzés.)

A nevezetteket megválasztottaknak jelentem ki.

Török Sándor: A számadásvizsgáló-bizottság tagjaivá egyhangulag a következők választattak: *Hinfner* György, *Lipcsey* László, *Marsovszky* Ede, *Papp* Béla, *Petényi* Keresztély, *Spettmann* János, *Tomassek* Miklós. (Éljenzés.)

Elnök: A nevezetteket megválasztottaknak jelentem ki.

A választások teljesítettén, áttérhetünk a tárgysorozat 3. pontjára: Jelentés az 1913. és 1914. évi számadások megvizsgálásáról és az 1916. évi költségvetés megállapításáról.

Titkár: Tisztelt közgyűlés! A múlt évben közgyűlés nem tartatván, igazgató-választmányunknak intézkednie kellett, hogy a folyó évi költségvetésről gondoskodás történjék. Igazgató-választmányunk a maga részéről a számadásvizsgáló-bizottság jelentése alapján az 1915. évi költségvetést arra való tekintettel, hogy az 1914. évi közgyűlésileg jóváhagyott költségvetéstől alig tért el, életbeléptette, s így a folyó évre pénzügyi ügyvitelünk ezen alapult. Természetesen a háborus viszonyokra tekintettel, a legszigorubb takarékoságot tartottuk szem előtt úgy, hogy kiadásaink az előirányozottnál jóval kisebbek maradtak. (Helyeslés.)

Elnök: Méltóztatnak jóváhagyólag tudomásul venni, hogy az igazgató-választmány az 1915. évi költségvetést életbe lépiette?

Levitzy Albert nyug. főerdőtanácsos: Csak azt vagyok bátor kérdező, vajjon nem ütközik-e ez az alapszabályokba?

Titkár: Amennyiben az 1914. és 1915. évi költségvetés között csak a szükségszerűen módosuló tételekben van eltérés, az igazgató-választmány eljárása nem alapszabályellenes. Egyébként a valóságban a legtöbb rovaton úgy a bevétel, mint a kiadás jóval mögötte maradt úgy az 1914., mint az 1915. évi előirányzatnak.

Levitzy Albert: Akkor tudomásul veszem.

Titkár: Az 1913. és 1914. évi számadásokra vonatkozó jelentés kinyomattatván, a közgyűlés t. tagjai között szétosztott és közöltetett az Erdészeti Lapokban is. Méltóztatik-e kívánni, hogy azokat részletesen felolvassam? (Felkiáltások: Nem kívánjuk!)

Elnök: Ha nincs ellenvetés, akkor az 1913. évi 1914. évi számadásokat felolvasottnak tekintjük.

Titkár: Méltóztassék e számadásokat jóváhagyni és a felelős számadóknak a felmentvényt megadni.

Tisztelettel kérem továbbá, hogy 1913. és 1914. évi zár számadás kapcsán javaslatba hozott törléseket, a behajthatatlannak bizonyult alapító és rendes tagsági díjakra vonatkozólag méltóztassék elrendelni. (Felolvassa a törlésre javasolt tételeket, amelyek az Erdészeti Lapokban már közöltettek.)

Végül, t. közgyűlés, kérem, hogy az 1916. évről készített és szintén szétosztott költségvetést, amely 94.775 K bevételt és ugyanannyi kiadást tüntet fel, szintén jóváhagyni méltóztassék.

Bátorkodom egyuttal jelenteni, hogy az igazgató-választmány, amely ezt a költségvetést tegnapi gyűlésében tárgyalta, dr. Bedő Albert alelnök ur ömé.tóságának javaslatára a költségvetéssel kapcsolatosan azt a határozatot is hozta, hogy a t. közgyűléstől felhatalmazást kér arra, miszerint a költségvetés keretén belül, vagyis a remélhető bevételi többlet és a kiadásoknál elérendő megtakarítások terhére az egyesület személyzete részére — ide nem értve az állandó jellegű fizetésjavításban részesülő irnokokat — az 1916. évre 20% drágasági pótlék adassék az állami alkalmazottakra vonatkozóan érvényes szabályok értelmében. (Helyeslés.)

Méltóztassék az általam előterjesztett két zárszámadást, az 1916. évi költségvetést s a törlési javaslatokat elfogadni és jóváhagyni.

Elnök: Kiván valaki észrevételt tenni?

Horváth Sándor min. tanácsos, II. alelnök: Tisztelt közgyűlés! Egyik tagtársunk a titkár ur előadása közben azt a kérdést vetette fel, vajjon nem ütközik-e az alapszabályokba az igazgató-választmánynak az az intézkedése, hogy egy évig a rendes módon készült költségvetés nélkül vezette az egyesület ügyeit. Bátorkodom megnyugtanni t. tagtársunkat és azt hiszem, az egész közgyűlést is, hogy ez nem ütközik semmiféle szabályba, amennyiben az alapszabályoknak 101. §-a arról a következőképen intézkedik:

„Ha rendkívüli körülmények miatt valamely év folyamán a következő évre szóló költségvetés megállapítható nem volna, az új év kiadásai a költségvetés megállapításáig a megelőző év költségvetési keretében teljesítendőek“.

Tehát az alapszabályokból csak az következik, hogyha ez a rendkívüli eset beáll, akkor a közgyűlésnek utólag kell a költségvetést megállapítania. Ezért, minthogy felmerült ez a kérdés, az lenne a további lépés, hogy mikor jóváhagyjuk a számadásokat, akkor egyszersmind utólag megállapítjuk a költségvetést is, amelynek alapján a számadás megbirálandó.

Elnök: A t. közgyűlés tárgyalta az 1913. évi zárszámadást és az 1915. évi költségvetést, továbbá az 1914. évi zárszámadást.

Ennélfogva ez a megállapítás itt már meg is történt. Az 1913. évi zárszámadással együtt az 1915. évi költségvetés is kinyomatott és itt szétosztatott, így ezt is ismerjük (Felkiáltások: Elfogadjuk!)

Kijelentem tehát ennek elfogadását és ebben benne van egyzersmind a megállapítás is.

Most tehát az előadottak alapján kijelentem, hogy a közgyűlés az 1913. és 1914. évi zárszámadásokat jóváhagyja és a felmentvényt megadja. Az alapító és rendes tagok sorából javasolt törléseket elrendeli. Jóváhagyólag tudomásul veszi az 1915. évi költségvetést, amelyet az igazgató-válaszmány életbeléptetett, amely szerint az egyesület ez évben gazdálkodott és amely közzé volt téve, továbbá elfogadja a közgyűlés az 1916. évi költségvetést is, valamint az igazgató-választmány azon javaslatát, hogy az egyesület alkalmazottjainak 1916. évre 20% drágasági pótlékot ad a kiadásokból várható megtakarításokból és a remélhető bevételi többletből (Élénk helyeslés!)

Mindezek elfogadását tehát határozatként kimondom.

Következik a tárgysorozat 4. pontja: Jelentés a Deák-Ferenczalapítvány kamataiból kiirt irodalmi pályázatokról.

Titkár: Tisztelt közgyűlés! Az elmúlt két évben a régebben kiirt pályázatainkra újabb pályamunka egyesületünkhöz be nem érkezett, erre nézve tehát jelentenivalóm nincs. Ami a Deák-Ferenczalapítvány folyó év jövő évi kamatait illeti, erre nézve az igazgató-választmánynak az a javaslata, hogy méltóztassanak hozzájárulni, hogy ezek a kamatok egyelőre letétbe helyeztessenek s rendeltetésük később állapíttassék meg.

Elnök: Méltóztatnak ezt elfogadni? (Felkiáltások: Elfogadjuk!) Akkor határozatként kijelentem, hogy a közgyűlés az igazgató-választmány javaslatát jóváhagyólag tudomásul veszi.

Következik az 5. pont: Indítvány az 1916. évi közgyűlés helyére és tanácskozási tárgyaira nézve.

Bund Károly titkár: Tisztelt közgyűlés! Azt hiszem, hogy a mai rendkívüli viszonyok között nem áll módunkban határozatot hozni arra nézve, hogy a jövő évben mikor és hol tartsunk közgyűlést. Sajnos, jelenleg nincs kilátásunk arra, hogy valahol vidéken, erdei szemlékkel kapcsolatosan tarthatnók meg a közgyűlést.

Tiszteletteljes javaslatom tehát az volna, hogy erre nézve az elhatározást az igazgató-választmányra bizni méltóztassék. (Helyeslés.)

Elnök: A közgyűlés ezt az indítványt elfogadja és az intézkedést az igazgató-választmányra bizza.

Következik a 6. pont: Indítványok az egyesület céljainak előmozdítására általában.

Bund Károly titkár: Egyetlenegy indítvány érkezett be az alapszabályszerű időben Boór Károly m. kir. főerdőmérnök tagtársunktól, mely a következőkép szól:

Indítvány!

Az árvizek megfékezése érdekében fordulok az Országos Erdészeti Egyesülethez azon kérelemmel, hogy tegyen lépéseket az illetékes fórumoknál, hogy völgyelzárók minél nagyobb mértékben — idővel törvényhozásilag kötelezőleg — létesíttessenek.

Indokolás:

Tapasztalatból állíthatom ugyanis, hogy meredekebb hegyoldalakon egyedül az erdő a víz lefolyását annyira meg nem akadályozza, hogy árvizek ne keletkezzenek; másrészt a völgyelzárók, gátak létesítése által keletkezett tavakat halastavaknak, esetleg öntözésre; a vizesés (nyomás) erejét ipari célokra gyümölcsözőleg felhasználni lehetne. Isten által juttatott adományt a vizet ekkép — ami most legnagyobbbrészt rombol s pusztít — áldásossá változtathatnók át.

Milliókra menő hadifoglyokat áldásosabban felhasználni nem is lehetne, mint gátak építésére.

Az Országos Erdészeti Egyesületet tartom ezen ügy országos érdekeihez mérten a legalkalmasabbnak, leghivatottabbnak arra, hogy ezzel a kellő időben helyen és módon foglalkozzon s azt édes hazánk érdekében érvényre juttassa.

Njemci, 1915. évi december hó 8-án.

Boór Károly

m. kir. főerdőmérnök.

Ezt az indítványt, amely nem szorosán az Országos Erdészeti Egyesület működési körébe tartozó tárggyal foglalkozik, az igazgató-választmány az idő előrehaladottsága miatt érdemlegesen még nem tárgyalhatta, amennyiben az csak tegnap reggel érkezett. Tisztelettel javaslom, hogy az indítvány elintézés végett az igazgató-választmánynak adassék ki.

Elnök: Ha nincs ellenvetés, a közgyűlés Boór tagtársunk indítványát elintézés végett az igazgató-választmánynak adja ki.

Van-e még valakinek valami előterjesztése? Bár ez már csak napirenden kívüli indítvány lehet és annak részletes tárgyalásába a közgyűlés most már nem is bocsátkozhatik, hanem esetleg csak az igazgató-választmánynak adhatja ki.

Zólyomi Imre városi erdőmester: Méltóságos Elnök Ur! Mélyen tisztelt Közgyűlés! A városi törvény megállapítja és kimondja, hogy a városi erdőtisztek, altisztek, általában tisztviselők és a szolgák is ugyanoly elbánásban részesülnek minden tekintetben, mint a vármegyeiek.

A kereskedelmi kormány, mint méltóztatnak tudni, kiadta a rendeletét, hogy az összes állami tisztviselők féláru arczképes igazolványt kapjanak, valamint a törvényhatósági és rendezett tanácsu városok tisztviselői is. De kimondja, hogy csupán tisztviselők kapják meg ezt a kedvezményt, tehát az altisztek és szolgák ki vannak e kedvezményből zárva.

Tekintettel az előbbi jögalapra, kérem a t. közgyűlést, méltóztassék ezt az ügyet felkarolni és az erdőaltisztek és szolgák érdekében méltóztassék e kérdést az igazgató-választmánynak kiadni és oda hatni, hogy az erdészeti altisztek és szolgák, miként az államiak, ebben a kedvezményben szintén részesüljenek.

Elnök: Ha nincs ellenvetés és méltóztatnak ezt az indítványt elfogadni — melyet t. tagtársunk sziveskedjék írásban is beadni —, akkor azt elintézés végett a közgyűlés kiadja az igazgató-választmánynak.

Ha nincs senkinek más előadni valója, nekem van a t. közgyűléshez egy kérésem: amint méltóztatnak emlékezni, báró *Tallián* Béla elnök ur őexczellenciája a közügyekben való elfoglaltsága miatt akadályozva volt a mai gyűlésen való megjelenésben. Most, hogy a választások megtörténtek és őexczellenciáját az egyesület elnökévé újból egyhangulag megválasztottuk, azt hiszem a t. közgyűlés szívesen és örömmel járul hozzá ahhoz, hogy a választás eredményét őexczellenciájával üdvözetünknek, tiszteletünknek kifejezése mellett táviratban közöljük. (Zajos éljenzés!)

Eszerint ezt határozatilag kimondom.

Több tárgy nem lévén, a közgyűlést bezárom, a megjelenteknek szíves érdeklődésüket a magam és a választmány nevében hálásan köszönöm. (Felkiáltások: Éljen az elnök!)

IV.

MEGHIVÓ.

Az Országos Erdészeti Egyesület helyiségében (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) 1916. évi február hó 18-án (pénteken) délután 6 órakor *Róth Gyula* m. kir. főerdőmérnök, a központi erdészeti kísérleti állomás adjunktusa

„A természetes erdőfelujtásról“

vetített képek bemutatása mellett felolvasást tart, melyre a t. Czimet tisztelettel meghívja

Budapest, 1916. január hóban

az Országos Erdészeti Egyesület
elnöksége.

A felolvasást a Schuller-féle vendéglőben (V., Alkotmány-utca 31.) barátságos összejövetel követi. (Étkezés étlap szerint.)

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

FELHIVÁS

a tavaszi erdészeti államvizsga tárgyában.

Az 1916. év tavaszán erdészeti államvizsgát tenni szándékozók felhivatnak, hogy kérvényüket az ehhez szükséges engedély iránt legkésőbb *1916. évi február hó végéig* a m. kir. földmivelésügyi minisztérium I/A főosztályának címére (Budapest, V., Zoltán-u. 16.sz.) bérmentve küldjék be.

Az erdészeti államvizsgához való bocsátásra ez alkalommal — a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola tanulmányrendje és rendszabályai IV. fejezetében foglalt erdészeti államvizsgálati szabályzattól (IV. fejezet, 64. § *d*) pontjától) eltérően — kivételesen azok is igényt tarthatnak, akiknek gyakorlati szolgálata, a vizsga idejéig számítva, a két évet nem éri el, ha igazolják azt, hogy a szabályzatban megkívánt két évi gyakorlati szolgálatban mutatkozó hiányosság önhibájukon kívül, valamely — a háborúval kapcsolatos — méltánylást érdemlő ok következtében állott elő.

Budapest, 1916. évi január hó 5-én.

Horváth Sándor s. k.
miniszteri tanácsos,
a vizsgáló-bizottság elnöke.

KÜLÖNFÉLÉK.

Üdvözet hadifogságban lévő szaktársainktól. Az Országos Erdészeti Egyesület Krasnojarskból, Szibériából mult hó 15-én következő sürgőnyt kapta: „Krasnojarski hadifogoly erdőmérnökök a távoli Szibériából legszívélyesebb kollégialis üdvözetüket küldik. *Zimay* János, *Krauss* János, *Barsi* Nándor, *Faili* Ernő (?), *Horváth* Béla, *Gerecze* Sándor, *Erdődy* Miklós, *Erdődy* Zoltán, *Kovacsik* Dezső, *Mihalowicz* Sándor, *Apáti* László (?), *Székely* Géza, *Nagy* Ferencz, *Gondos* Jenő, *Péterffy* Andor, *Hedbawny* Károly, *Széles* István“.

A hazájuktól távol, hadifogságban szenvedő szaktársak üdvözetét az Országos Erdészeti Egyesület megleghangu táviratban köszönte meg és viszonzta.

Ujabb sürgönyben *Zimay* hadnagy erdészeti könyveket, folyóiratokat és naptárakat kér. Az egyesület a lehetőség határai között természetesen készséggel eleget tesz ennek a kívánságnak, remélve, hogy a küldemény rendeltetési helyét el is éri.

Katonai kitüntetések. *Erlicz* János, az osztrák-magyar államvasutttársaság erdőmérnöke, tart. huszár főhadnagy mult év junius havában hadsereg főparancsnoksági dicséretben részesült, november hóban pedig a signum laudis-szal lett kitüntetve.

Signum laudis-ban részesültek még: *Binder* Béla m. kir. főerdőmérnök, főhadnagy, *Földes* Tibor m. kir. segéderdőmérnök, cs. és kir. tüzérfőhadnagy és *Pukács* Endre m. kir. erdőmérnök, főhadnagy.

Rövid hírek a hadbavonult kincstári erdőtisztekről. *Kitüntetést kaptak:* *Barna* Endre m. kir. segéderdőmérnök, cs. és kir. tartalékos tüzérhadnagy (signum laudist), *Eröss* Gyula m. kir. segéderdőmérnök, m. kir. tartalékos honvédfőhadnagy (signum laudist), *Fogarasi* Béla m. kir. erdőmérnökgyakornok, cs. és kir. tartalékos hadapród (II. oszt. vitézségi érmet), *Jávorszky* Zoltán m. kir. erdőmérnök, cs. és kir. tartalékos tüzérfőhadnagy (signum laudist), *Szeőts* Béla m. kir. erdőmérnök, cs. és kir. tartalékos árkászfőhadnagy (signum laudist), *Szepesi* Arthur m. kir. erdőmérnök, cs. és kir. tartalékos honvédfőhadnagy (signum laudist).

Megsebesültek : *Adriányi* Pál m. kir. segéderdőmérnök, cs. és kir. tartalékos hadnagy. *Fodor* Vincze kir. segéderdőmérnök, m. kir. tartalékos honvédhadnagy (másodizben). *Kovács* Tivadar m. kir. segéderdőmérnök, cs. és kir. tartalékos hidászhadnagy. *Miletič* Žarkó m. kir. erdőmérnökgyakornok, cs. és kir. egyéves önkéntes.

Meghalt : a harctéren szerzett betegség következtében *Sukič* Ferencz kir. segéderdőmérnök, m. kir. tartalékos honvédtüzérhadnagy.*)

Halálozások. *Gyuriss* Emil m. kir. erdőmérnökgyakornok, az Országos Erdészeti Egyesület rendestagja Zsolnán mult év december havában,

hajnóczfalvi *Hajnóczy* Zsigmond, hercegi uradalmi főerdész (Szenta) 66 éves korában mult év december hó 10-én,

Járos János ny. m. kir. erdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja december hóban, végül

Sziklai Emil m. kir. főerdőtanácsos, debreczeni kir. erdőfelügyelő, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja folyó évi január hó 2-án elhunyt.

Béke hamvaikra!

Ujévi üdvözlések megváltása címén az Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly alapítványa javára f. hó 9-éig a mult füzetben kimutatott összegeken kívül befizetett:

Bevelaqua István 10 K, Muzdeka Döme 2 K, Aáron Oktávián 4 K, Plech József 5 K, Danieck Géza 5 K, Jüngling János 5 K, Babós József 10 K, Fuherr János 12 K, Medveczky Ernő 5 K, Kelemen Béla 5 K, Lengyel Viktor 5 K, Szabó József 10 K, Mike Imre 6 K, Winkler Miklós 6 K, Beyer Jenő 4 K, Szeleczy János 3 K, Fischer Károly 3 K, Huszár Kornél 2 K, Soltész Gyula 3 K, Zseleznyák Leó 1 K, Mihalsics Boskó 1 K, Pausinger Károly 10 K, Pokorny István 4 K, Bécsy Dezső 20 K, Blickhardt József 3 K, Klausberger Károly 5 K, Ulreich Gyula 10 K, Ružička Ágoston 5 K, Rozmanith Albert 5 K, Krájnyák János 5 K, Zaje Carmelo

*) A kincstári erdők központi vezetőségének szíveségéből vagyunk abban a helyzetben, hogy a hadbavonult kincstári erdőtiszték sorsáról teljes képet nyújtó rövid hírekkel szolgálhatunk. Megismételjük azt a már többször kifejezett kérésünket, hogy a többi államerdészeti szolgálati ágak és a magánuradalmak hasonló módon értesítsék az Erdészeti Lapokat katonai szolgálatot teljesítő tisztviselőik sorsáról, mert ezekre vonatkozó híreink eddig nem teljeselek. Szerk.

3 K, Sztripszky Ágost 3 K, Krizan Mihály 3 K, Jovics Lázár 10 K, Baretics Bertalan 2 K, Bella János 3 K, Polaček Károly 5 K, Horvát Fülöp 2 K, Miljus Péter 3 K, Visujié Milan 3 K, Ambrózi Roman 10 K, Nyitray Ottó 5 K, Zvickelsdorfer János 5 K, Volczer Árpád 10 K, Kandrát Emil 5 K, Schaab Bálint 5 K, Steller Ede 5 K, Lahner Károly 3 K, Balen József 4 K, Sztromszky László 5 K, Brausil Miksa 3 K, Bészler Kálmán 5 K, Loványi Heribert 5 K, Belházy Gyula 5 K, Besztercei erdőigazgatóság 20 K 80 f, Bund Károly 10 K, Förster Gyula 3 K, G. F. (Ortmann) 10 K, Gaal Károly 4 K, Gombossy József 5 K, Henel Béla 6 K, Kondor Vilmos 10 K, Liptóújvári főerdőhivatal 21 K 60 f, Majerszky István 5 K, Nagyszebeni erdőhivatal 12 K, Partos Gyula 5 K, Róth Gyula 6 K, Scholtz Gyula 5 K, Temesváry Béla 10 K, Török Sándor 20 K, Ujfalussy Mihály 4 K, Várnay Ödön 10 K, Hering Albert 4 K, Lukács József 5 K, Kócsy János 10 K, Horváth Sándor 10 K, Téglás Károly 15 K, Péch Kálmán 6 K, Ratkovszky Károly 3 K, Gruber Gyula 2 K, Szécsi Imre 2 K, Arató Gyula 5 K, Rochlitz Dezső 5 K, Doroszlai Gábor 4 K, Czillinger János 4 K, Dezsényi Jenő 4 K, Ráduly János 4 K, Selymessy Ferencz 4 K, Intzedy Géza 4 K, Vidos Miklós 1 K, Spettmann János 3 K, Ambrus Lajos 2 K, Biloveszky Béla 2 K, Schmidt Károly 5 K, Tichy Kálmán 4 K, Kaán Károly 5 K, Pájer István 4 K, Biró Zoltán 2 K, Szokolóczy József 3 K, Sándor Jenő 3 K, Lipcsey László 2 K, Kacsanovszky József 5 K, Petényi Keresztély 4 K, Kmetőnyi Emil 2 K, Somogyi Lajos 3 K, Kozma István 5 K, Kovács Aladár 4 K, Korok Tamás 3 K, Tomassek Miklós 2 K, Tomasovszky Imre 2 K, Kovács Gábor 5 K, Pfeiffer Gyula 4 K, Béky Albert 2 K, Balogh Ernő 4 K,

500 év óta gyógyítanak csu^zt, köszvényt, ischiast stb.

Trencsénteplicz

radioaktív kénes hőforrásai és iszapfürdői. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azéri egész éven át nyitva. Hidegvízgyógyintézet. Diétetikus konyha. *Uj fürdők. Uj szállodák. Uj iszapfürdők.* Házikurához: Kénes iszap- és vizszétküldés.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai és azok hozzátartozói a június 15-től szeptember 1-ig terjedő idő kivételével napi 8 koronáért szobát, ellátást, fürdővágy iszapkezelést kapnak. Aki ezt a kedvezményt nem veszi igénybe, de a fürdőigazgatóság házaiban lakik, a lakásnál és fürdőknél 50% kedvezményt élvez. Iszapszéküldésnél 10%.

Martian Livius 4 K, Héjas Kálmán 3 K, Fröhlich Brunó 2 K, Szilágyi Ernő 2 K, Molcsányi Gábor 2 K, Klement Károly 2 K, Csik Imre 5 K, Térfi Béla 4 K, Biró János 4 K, dr. Hammersberg Géza 5 K, Ormai Kálmán 10 K, Lágler Gyula 5 K, Becker Róbert 4 K, Draskovich József 2 K, Osterlamm Ernő 1 K, Nechay Oszvánd 1 K, Vaitzik Ede 1 K, Puchreiner Henrik 2 K, Huszár Rezső 1 K, Rónay Imre 2 K, Sikó Áron 1 K, Bögözy Antal 5 K, Révay Ferencz 1 K, Neumann István 1 K, Hollós Gyula 2 K, Héjj J. István 2 K, Cseleji József 5 K, Cseres Gyula 5 K, Tompa Ferencz 2 K, Schillinger Béla 2 K, Imreh Ferencz 4 K, Krajcsovits Ferencz 10 K, Lonkay Antal 5 K, Pauer Jenő 5 K, Zsarnóczai erdőhiv. közp. tisztviselői 28 K, Eranosz A. János 5 K, Ajtay Jenő 2 K, Hajdu Gyula 5 K, Szadeczky Miklós 10 K, Emericz Győző 10 K, Gyarmathy Mózes 5 K, Hoós Ernő 2 K, Kolozs József 2 K, Lőfi Jenő 2 K, Miskolczy János 5 K, Glós László 2 K, Nyul Sándor 5 K, Borka László 1 K, Jamniczky Antal 2 K, Koppányi Lajos 2 K, dr. Zacher Emil 1 K, Bohuniczky Endre 3 K, Hamernyik Béla 2 K, Kovásy Kálmán 3 K, Szabó Endre 5 K.

Fogadják az adományozók az egyesület őszinte köszönét!

A régi nyugdíjasok segélyezése. A régi nyugdíjtörvény (1915. évi XI. t.-cz.) értelmében nyugdíjazott állami tisztviselők és altisztek, valamint azok özvegyei és árvái az Országos Hadsegélyző Bizottság 1915. évi december hó 17-én kelt 5353. sz. határozata értelmében ezen bizottság részéről egyszer és mindenkorra szóló pénzsegélyben részesülhetnek, ha azért f. hó végéig kérvényt nyújtanak be a bizottsághoz.

A célszerűtlenül rövid határidő miatt valószínű, hogy sok nyugdíjas nem nyer idején tudomást erről az intézkedésről. Tájékoztatásul tehát mi is megemlékszünk arról s kérjük, hogy nyugdíjas erdőtisztai és altisztai körökben, különösen pedig az özvegyek körében e tájékoztatást terjeszteni sziveskedjék.

Kérvényblankettát azon állami pénztárnál lehet kapni, amely az illetőnek nyugdíját kifizeti. A kérvényen a számfejtő számvevőség az élvezett nyugdíj összegét igazolja. Az így kiállított bélyegtelen kérvény a hadsegélyző bizottsághoz Budapestre küldendő be

január 31-ig. Egyszerű levélben küldve portómentes, ajánlottan portóköteles.

Az engedélyezett segílyt az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete (Bpest, II., Albrecht-ut 11. szám) fogja kifizetni.

Hadi évek beszámítása az állami erdészeti személyzetnél.
A múlt év december hó 10-én Ő Felsege a király által kiadott hadiparancs, amely a hadi éveknek a nyugdíj kiszabásánál való számításbavételéről szól, a határbiztosító szolgálatnál közreműködött állami erdészeti személyzetre is kiterjed.

Azok az állami erdőtisztek és erdőőrök tehát, akik a múlt évben legalább 3 havi határbiztosító szolgálatban résztvettek, harczban állottak, megsebesültek vagy szolgálatképtelenné váltak, arra számíthatnak, hogy a nyugdíjuk kiszabásánál tényleges szolgálati idejükhöz egy hadi év is hozzászámíttatik.

Ha ugy 1914-ben, mint 1915. évben teljesítettek évenként legalább 3 havi ily szolgálatot, vagy ha szolgálati időre való tekintet nélkül ez évek mindegyikében harczban állottak, vagy ha megsebesültek vagy szolgálatképtelenné lettek, akkor két hadi év beszámítására tarthatnak igényt.

A fatermeléshez szükséges munka- és fuvarerő biztosítását célzó intézkedések a következőkben foglalhatók össze:

Fennállanak azok a rendelkezések, amelyeket m. évi november hó 15-iki füzetünkben (563. old.) ismertettünk. Az ott mondottakhoz csak annyi a hozzátenni valónk, hogy a legénységi állománybeli népfölkelők 3 hónapot meg nem haladó időtartamra való felmentése a honvédelmi miniszter m. évi 14600. elnöki számú rendelete alapján történik.

A hivatkozott rendelkezésekhez járul a földmivelésügyi miniszternek lapunk legutóbbi számának Erdészeti Rendeletek Tára cz. rovatában között 109321. sz. rendelete, amely bizonyos meghatározott választékok (tüzifa, bánya- és talpfa) termelésére helyez kilátásba kedvezményeket, ha az erdőbirtokos, vagy a fát tövön vevő faterkeskedő előzetesen városokkal, egyéb közintézményekkel, vasutakkal, bányavállalatokkal a szállítandó szükségletekre nézve egyezsége lép, hasonlóan, amint az a főváros tüzifaszükségletének fedezésére nézve egyes czégekkel történt.

Ezen feltételek betartása mellett a felmentési kérvények — eltérően a novemberi füzetünkben ismertetett eljárástól — közvetlenül a földművelésügyi minisztérium I/A/4. ügyosztályánál nyújtandók be. (L. a rendelet teljes szövegét legutóbbi füzetünkben.)

Míg tehát a régebbi s ma is még érvényes felmentési eljárásnál a termelt választék nem játszik szerepet és az erdőbirtokos (fatermelő) a még nem is termelt árut nem kénytelen előzetesen lekötni, addig a 109321. sz. rendelet mindkét tekintetben korlátokat állít fel. Az Országos Erdészeti Egyesület egyik utóbbi felterjesztésében reámutatott arra, hogy a munkaeő biztosítására ma már nem csupán egyes választékokra szorítottan, hanem általában (tehát az épület- és műfára, fűrészüzemre, cserkéregtermelésre vonatkozóan is) szükség van s ezért a régebbi (novemberi füzetünkben ismertetett) eljárás fentartását kérte, felemlítve azt is, hogy a még csak termelendő anyagok előzetes lekötése nem mindig lehetséges, sőt az erdőbirtokosra (termelőre) káros is lehet.

Az eddig említett rendelkezéseken kívül meg kell még ezen összefoglaló sorokban emlékeznünk a honvédelmi miniszter urnak mult füzetünkben (651. old.) már közölt azon rendelkezéséről, amelylyel az erdei munkásokat és fuvarosokat a hadiszolgáltatások alól mentesíti.

A honvédelmi kormány azonban még tovább ment. Ugyanis 17888. elnöki szám alatt intézkedett, hogy „a fakitermeléshez fűződő közgazdasági érdekek, különösen a tűzifaszükséglet kielégíthetése céljából a fakitermeléshez, erdei termékek szállításához és feldolgozásához és egyéb erdei munkákhoz is az 1915. évi 7258. elnöki számú rendeletem értelmében — a szokásos napszám biztosítása mellett — 20 emberből álló munkáscsoportok 14 napig terjedő időre községeknek és egyes birtokosoknak, illetőleg fakitermelőknek és vállalatoknak rendelkezésre bocsátassanak.

A munkáscsoport kirendelése iránti kérvény a községi eljáróság, illetőleg városi hatóság által láttamozandó és a járási tisztviselő, illetőleg városi hatóság útján ahhoz a legközelebbi állomásparancsnoksághoz intézendő, ahol a póttest van“.

Ezekben foglaltuk össze a számos, bár nem teljesen egységes intézkedést. Az, hogy vajjon elérik-e céljukat a kívánatos mértékben, az lényegileg a végrehajtástól függ. Már mult számunkban s

az Országos Erdészeti Egyesület jelen füzetében közölt választmányi jegyzőkönyvben kifejezésre jutott, hogy ebben a tekintetben nem egészen megnyugtató a helyzet. Ujabban a Weisz Hugó és társa temesvári fakereskedő cég üzemvezetőjétől, Weisz Károly urtól kaptunk erre vonatkozó sorokat, amelyekben a helyzet s az eddig történt, előttünk ismeretes intézkedések leírása után többek között a következő tapasztalatait adja elő:

„Hiábavaló minden kedvezmény, ha azzal nem lehet élni. Mit használhat a 3511/915. M. E. sz. alatti kormányrendelet 10. §-a alapján kiállított tengeribevásárlási engedély a tüzfatermelőnek, ha a szolgabiroóságok, mikor annak előmutatásával tengerit akar vásárolni munkásai élelmezésére, a tengeri bevásárlását erre való tekintet nélkül egyszerűen és rövid uton beliltják, más rendeletre

PÖSTYÉN

A HÁBORU DACZÁRA
NYITVA ✪

Az összes FÜRDŐK,
az összes SZÁLLÓK

teljes üzemben. Normális
vasuti forgalom (Budapest-
ről 3¹/₄ óra közvetlen gyors-
vonattal). ✪ ✪ ✪ ✪ ✪ ✪

Egyesületünk tagjai az
eddig kedvezmények-
ben most is részesülnek.

való hivatkozással. Így a közmunkaerő kirendeléséről szóló 109321/I/A/4. sz. alatti miniszteri rendelet helyes czélzata is a legtöbb esetben kárba vész, mert az illető helyi hatóságok nem akarnak erélyesen fellépni a kényszermunkától idegenkedő fuvaros ellen, aki ritka jólétnek örvendve, nem veszi szívesen az ilyen kényszert. A felmentések és szabadságolások eszközlésénél is rengeteg nehézségeket gördítenek a kérelmező termelők útjába, úgy hogy a kellő felügyeleti személyzetre sem tehet szert, munkásokról nem is szólva.

Itt csak rögtöni czéltudatos és erélyes intézkedés segíthet már a bajon és e tekintetben csakis a földmivelésügyi minisztériumtól várhatunk orvoslást, mert egyedül ez illetékes szaktekintetben és mert egyedül ennek van meg a hatalma ahhoz, hogy az általa elvileg helyesnek és szükségesnek talált engedményeknek a gyakorlatban minden akadály ellenében is érvényt szerezzen, még pedig huzamosabb időre.

Mert, habár nem könnyű dolog a mostani viszonyok között fát termelni, de ennél még sokkal nehezebb vállalkozás annak az erdőből való kihazatala és a vasuti állomásra való szállítása. Nem elég a fát dönteni, felapritani és rakásba rakni, ami 3—4 hónap alatt megtörténhetik, de annak a csuszatókhoz való közelítése, maguknak a csuszatóknak építése és a fa csusztatása, végre az iparvasuton vagy uszató csatornán a vasúthoz való kiszállítása sokkal bonyolultabb és hosszadalmasabb eljárás, mint a fa termelése.

A mostani viszonyok között örülhetünk, ha e munkálatokat a jövő télig sikeresen befejezhetjük, mert alig van munkás, csak gyerek, vagy öreg ember és azok is alig állnak munkába, mert termékeiknek magas áron való értékesítése folytán oly jó módra tettek szert, hogy nem kaphatók munkára.

Ezért csak félintézkedés lenne, ha a most szabadságolt vagy felmentett munkásokat, munka- és üzemvezetőket csakhamar ismét behívnák katonai szolgálatra, miáltal a munka folytonossága megszünnék.

Nem szabad szem előtt téveszteni azt sem, hogy a tüzifa-szükséglet nemcsak télen áll fenn, hanem sok ipar, így például a sütőipar egész nyáron át állandóan tüzifát fogyaszt, eltekintve attól, hogy a főzéshez is a vidéken kizárólagosan fát használnak.

Más időkben, amikor készletekkel rendelkezünk, ez nem játszik nagy szerepet, de most, mikor tényleg elfogyott az utolsó készlet is, még nyáron is beállhat az a kalamitás, hogy a pécek egyszerűen beszüntetik üzemüket fahiány miatt. Már most ősszel is volt oly eset, hogy egyik sütőde épületfát volt kénytelen tüzelésre felhasználni.

Ezért erős kézzel kell a dolgot megfogni és rövid uton, ugyszólván katonásan érvényt kell szerezni a szükségesnek látott engedményeknek, mert ezek, ha tényleg érvényesülnek a gyakorlatban, a baj orvoslására alkalmasak.

A fűrészáru újabb áremelkedése. A Standard magyar fa-termelők részvénytársasága, mely név alatt tudvalevően főként az erdélyi fakereskedők egyesültek kartellé, f. hó 3-iki érvénnyel újabb áremelést léptetett életbe, amely köblábanként 20—50 f-t tesz ki, köbméterenként tehát 6·32—15·80 K-t. Az osztályozatlan luczfenyődeszka köbmétere 24 mm vastagság mellett szélesség szerint 116·92—142·83 K-ba kerül, a 12 mm-es deszka ára 157 K 37 f-ig emelkedik. Oly árak ezek, amelyek lehető voltát néhány év előtt mindenki kétségbevonta volna.

Lovak mérgezése az ákáczfa kérge által. A „*Zeitschrift für Veterinärkunde*“ közli, hogy a délkeleti harctéren gyakran fordulnak elő a lovaknál mérgezési tünetek, amelyek oka az ákáczfa-törzseknek a lovak által való megrágására vezethetők vissza. Így pl. egy ezredben 9 drb. ló hullott el ezen mérgezés hatása alatt.

A mérgezési tünetek kezdetén a lovak igen nyugtalanok, a kólikához hasonló jelek mutatkoznak, ehhez járul még a hátsó végtagok megmerevedése is. A gyógykezelés céljából igen hathatós segílyt nyújt az érvágás és még Arecol hydrobromi befecskendezése is, amire pár hét múlva a teljes gyógyulás bekövetkezik. Az ákáczfakéreg ezen mérgező hatását egy igen mérges *Albumin* okozza, amelyből az ákáczfa kérge 1·66⁰/₁₀₀-ot tartalmaz. Emellett igen sajtáságos dolog, hogy sem a levelek, sem pedig a levelek kocsánai mérgező hatással nem bírnak, sőt mint lombtakarmány az ákáczfa lombja igen értékes.

Lenhárd A.

Kérelem. A „Népszerű Erdészeti Növénytan“ I. füzeté iránt, amely a könyvkereskedelemben már nem kapható, bizonyos kereslet

mutatkozik. Kérjük azon t. olvasóinkat, akik e füzetet esetleg nélkülözhetik, hogy azt az Országos Erdészeti Egyesületnek ajánlani sziveskedjenek, mely néhány példányt 3 K-val szivesen megvált.

Köztelek Zsebnaptára 1916. évre. Huszonkettedik évfolyam. Szerkesztik: *Rubinek Gyula*, az OMGE. igazgatója és *Szilassy Zoltán* országgy. képviselő, OMGE. szövetségi titkár. Két kötet. Ára: 4 korona. A Zsebnaptár első kötete, amely a naptári részt és a gazdasági feljegyzések számára szükséges rovatos jegyzékeket tartalmazza, az előző évek kipróbált változatlan formájában és terjedelmében jelent meg. A szakközleményeket tartalmazó második kötetben azonban sok, a háborus viszonyok által indokolt, új közlemény és utmutatás foglaltatik. Így különösen a takarmányok kihasználása, a csekélyebb értékű anyagoknak a feltárás utján állattáplálásra való felhasználhatósága, az abraktakarmányok hiányának pótlása, a műtrágyázás, a háborus törvényhozás és közigazgatás újabb rendelkezéseinek ismertetése, a gazdálkodás összes viszonyaira kiterjedő régibb kiegészített és javított ismertetések mellett a munkának értékét és használhatóságát nagy mértékben emelik. Mindkét kötet a háborus viszonyok által előidézett technikai nehézségek dacára a régi kezelhető és diszes kiadásban jelent meg. Gazdáinknak melegen ajánljuk. Beszerezhető bármely könyvkereskedésben.

Az 1916. évi Gyermeknaptár. Az Országos Állatvédő Egyesület által kiadott Gyermeknaptár 1916. évi folyama beküldetett. A naptár igen diszes kiállításban 64 lapon 25 közleményt és 41 igen csinos képet hoz és legkiválóbb írók tollából állatvédő és erkölcsös irányu olvasmányokat nyújt. Az írók közül megemlítjük Szabolcska Mihályt, Benedek Eleket, Gaál Mózeset, Pásztor Józsefet, K. Nagy Sándort.

A Gyermeknaptár az országban már oly közkedveltségnek örvend, hogy az 1913. és 1914-iki évfolyamok egy-egy negyedmillió példányban keltek el; az 1915-iki pedig, dacára a háborus viszonyoknak, 156.000 példányban talált megrendelőkre.

Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv 1916. évre. Tizenhatodik évfolyam. Szerkeszti: *Szilassy Zoltán* országos képviselő, az OMGE. titkárja. Budapest, 1916. Ára: 1 korona. Megrendelhető minden könyvkereskedésben.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére *Wallandt* Frigyes főerdőőrnek nyugalomba helyezése alkalmából, sok évi hű és hasznos szolgálata elismeréséül, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozom.

Budapest, 1915. évi november hó 28-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

BÁRÓ ROSZNER ERVIN s. k.

A hercegprimás uradalmainak erdőtanácsosát, *Csupor* Istvánt folyó év január 1-től saját kérelmére állandó nyugalomba helyezte és a főerdőtanácsosi címmel tüntette ki.

A primási főerdőhivatal vezetését *Schmid* Erdő főerdőmérnök vette át, aki Nagysallóról Esztergomba helyeztetett át.

Kummer Károly urad. erdőmester (Szepesolaszi) nyugalomba vonult.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Percz* Vilmos kir. főerdőmérnököt Susakról Zagrebbe (pénztári ellenőrnek), *Márics* Antal kir. segéderdőmérnököt pedig Kosinjból Susakra (pénztári ellenőrnek).

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Mamira* József m. kir. segéderdőmérnököt Csikszeredáról Fehértemplomba és ideiglenesen megbizta a fehértemplomi vagyonközségi pénztárnoki teendők ellátásával.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Spangel* Ernő m. kir. segéderdőmérnököt Besztercebányáról Tótsóvárra.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Garlathy* Oszkár m. kir. erdőmérnököt Gödöllőről Galgamácsára s megbizta a galgamácsai m. kir. erdőgondnokság vezetésével.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Borovánszky* György díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokot Sátoraljaujhelyről Beszterczére és beosztotta a besztercei m. kir. erdőigazgatóságához.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1915. évi december hóban.

A rövidítések magyarázata :

Az ákáczia monografiája	— — — — —	Am.	Hirdetési díj az E. L.-ban	— — — — —	hd.
Alapítványi kamat	— — — — —	ak.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	— — — — —	Ehd.
Alapítványi tőketörlesztés	— — — — —	att.	Hirsch Istvánné, szül. Kraft Anna	— — — — —	segélyalapítvány
Áltiszti segélyalap	— — — — —	Asa.	— — — — —	— — — — —	H. I. a.
Aftutó bevétel	— — — — —	áb.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	— — — — —	ik.
Báró Bánffy D. alapítvány	— — — — —	BBa.	Kedvezményes lapdíj	— — — — —	kld.
Bedő Albert alapítvány	— — — — —	BAA.	Készpénzalapítvány	— — — — —	k. a.
Bükkközifa romlása stb.	— — — — —	Btr.	Külföldi fajok tenyésztése	— — — — —	Kft.
Egyéb bevétel	— — — — —	Egy.	Lakbér	— — — — —	lb.
Erdői facsemeték nevelése	— — — — —	Ecs.	Lapdíj (Erd. Lapok)	— — — — —	ld.
Erdészeti Géptan	— — — — —	Egt.	Legelő-erdők berendezése	— — — — —	M. L.
Erdészeti Lapok egyes fizetési	— — — — —	EL.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	— — — — —	EOT.
Erdészeti Növénytan II. rész	— — — — —	Nvt. II.	Népszerű növénytan	— — — — —	N. Nvt.
Erdészeti rendeletek tára	— — — — —	Ert.	Perköltség	— — — — —	Prk.
Erdészeti zsebnaptár	— — — — —	Npt.	Postaköltség	— — — — —	pk.
„Erdő” című lap	— — — — —	Eld.	Rendkívüli bevétel	— — — — —	rb.
Erdőbecslés tan. II. kiadás	— — — — —	Ebt.	Rendszeres növénytan I. R.	— — — — —	Rnt. I.
Erdőőr	— — — — —	Eő.	Rokkant segélyalap	— — — — —	Ra.
Erdőrendezéstán (Bel.)	— — — — —	Rz.	Szantner Gyula	— — — — —	Sza.
Erdőrendezéstán (Fekete)	— — — — —	Rzf.	Szállaló Erdők Berendezése	— — — — —	Szeb.
Erzsébet királyné alapítvány	— — — — —	E. a.	Székesfehérvári ism. alap	— — — — —	Sz. i. a.
Értékpapírok kamatai	— — — — —	Ék.	Tagsági díj	— — — — —	td.
Értékesítések az erdőrendezés köréből	— — — — —	Ée.	Tangens-táblázatok	— — — — —	Tt.
A fenyőfélék fájának összehasonlító	— — — — —	Föz.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	— — — — —	TLa.
szövevény	— — — — —	Föz.	Titkári nyugdíjalap	— — — — —	t. ny. a.
Fából készült cukor és alkohol	— — — — —	Fcza.	Tölgy és Tenyésztése	— — — — —	Töt.
Hadisegély	— — — — —	Hdsg.	Wagner Károly alapítvány	— — — — —	Wka.
Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	— — — — —	H. F.			

Ambrus Lajos td. 12.—. Apatini erdőhiv. hd. 39-58. Ajtay Sándor ak. 15.—.
Gróf Andrassy Sándor erdőhiv. ld. 8.—. Aáron Oktavián td. 16.—, Wka. 4.—.
Állami számszék ld. 16.—. Adler min. tan. Hfi. 2.—. Arz Károly td. 16.—. Ács
Ferencz ld. 16.—. Boeriu Virgil Wka. 2.—. Biloveszky Béla td. 16.—. Bíró
Zoltán td. 8.—. Brannich Gyula td. 10.—. Balla Albert Eő. 6.—, pk. —55. Bálint
Ferencz td. 16.—. Bedő Zoltán td. 16.—. Berzenkovits Antal Wka. 5.—. Bevelaqua
István Wka. 10.—. Beocseli Ferencz Eő. 6.—, pk. —55. Budapest főváros ak.
12.—. Bendik J. Gyula td. 16.—. Balogh György npt. 2.—, pk. —45. Béky
Albert td. 16.—. Babós József Wka. 10.—. Bécsy Dezső Wka. 20.—. Blickhardt
József Wka. 3.—. Bogsch Árpád td. 16.—, pk. 45.—, npt. 2.—. Bóna Andor
td. 8.—. Beregszászi erdőhiv. npt. 10.—, pk. 2-25. Bészler Kálmán Wka. 5.—.
Besztercezi erdőhiv. npt. 38.—, pk. 1-14. Bustyaházi erdőhiv. ld. 192.—. Csoma
Gusztáv td. 8.—. Czeizel Ignác ld. 16-60. Czákó József Eő. 6.—, pk. —55.
Crausz Géza npt. 2.—, pk. —12. Cséti Viktor ld. 8.—. Doroszlai Gábor td.
16.—. Dianovszky Pál ak. 16.—. Doleschall Aladár td. 16.—. Dudácsek Sándor
npt. 3.—, pk. —45. Özv. Domokos Sándorné att. 20.—. Danieck Géza Wka.
5.—. Gróf Degenfeld Pál att. 100.—. ak. 10.—. Dévai erdőhiv. npt. 30.—, pk.
—12. Eranosz A. János npt. 2.—. Epstein Jenő npt. 3.—. Engel Géza td. 16.—.
Ersekcsanád község Ra. 21-92. „Az Erdő” cz. lapra 313-20. Földhitelintézet
ék. 799.—. Dr. Fenyő Kornél Eő. 6.—. Földes Tibor npt. 2.—. Forgácskutí
g. k. egyház hd. 10-45. Fodor Lipót hd. 39-03. Fogassy Gyula td. 16.—. Fekete

Zoltán td. 32.—. Fakeresk. rt. npt. 3.—, pk. —45. Ferenczffy József td. 16.—. Furherr János WKa. 12.—. Firbas Adolf td. 16.—. Fábry Alajos td. 16.—. Felsőpián község hd. 38'05. Früstök László td. 16.—, npt. 2.—, pk. —45. Főherceglaki fgi jószágig. ld. 16.—. Gruber Gyula td. 10.—. Gaal Imre td. 16.—. Goró Ferencz npt. 2.—, pk. —45. Grün Lajos ld. 8.—. Gibbon és Tsa npt. 6.—. Gödöllői erdőhiv. npt. 16'12. Gere Andrásné áb. 60.—. Gotthard József npt. 2.—, pk. —45. Hamar László WKa. 3.—. Héjas Kálmán td. 10.—. Halmács János Eő. 6.—, pk. —55. Horváth Sándor td. 16.—, WKa. 4.—. Horváth József td. 20.—. Özv. Hajdu Józsefné att. 20.—. Özv. Huszár Józsefné ak. 11.—. Hors János td. 16.—. Hodácsék Pál npt. 5.—, pk. 12.—. Dr. Hoffmann Gyula td. 16.—, npt. 2.—, pk. —20. Hinfner György td. 16.—. Hauter Alajos npt. 3.—, pk. —50. Haberfelner Béla td. 16.—. Halmi László npt. 2.—, pk. —45. Irinyi Aurél td. 25.—. Illés Vidor WKa. 10.—. Ilosvay Dezső td. 16.—. Jellmann Béla WKa. 4.—. Özv. Joerges A. npt. 6.—, pk. —12. Jüngling János WKal 5.—. Krippel Móric npt. 6.—, pk. —72. Kozma István td. 16.—. Kmetonyi Emi. td. 48.—. Klausberger József td. 16.—. Koren Ödön td. 24.—. Kolozsvári erdőig. npt. 38.—. Kasztó község hd. 19'05. Kiss Ferencz npt. 2.—, pk. —20. Özv. Kern Györgyné ak. 12.—. Özv. Krausz Gézáne ak. 5.—. Özv. Kremnitzky Aladárne ak. 8.—. Koreny Gyula td. 16.—. Kocsér község Ra. 64'09. Krippel Mórítz td. 18.—. Kotzmann Géza att. 15'40, ak. 7'60. Kőfalussy Győző td. 30'40. Kövesi Antal td. 16.—. Kaszás János npt. 2.—, pk. —45. Kudzsir község hd. 30'35. Kelemen Béla WKa. 5.—. Köllő Pál td. 16.—. Klausberger Károly WKa. 5.—. Kuzma Gy. és Rózsavölgyi npt. 5.—. Kolozsvári erdőhivatal npt. 4.—, pk. —72. Kováts Albert td. 16.—, npt. 2.—, pk. —45. Kocza János npt. 2.—, pk. —20. Lochián Viktor ld. 16.—. Lehoczky János lb. 60.—. Lipcsey László td. 16.—. Letz Lajos td. 16.—. Lázár Benő npt. 3.—, pk. —45. Lostorfer Rezső npt. 3.—. Lipschitz Béla Gta. 5.—, pk. —12. Lányi Aladár npt. 2.—, pk. —45. Lippai főerdőhiv. npt. 39.—, pk. —12. Liptóújvári erdőőri szakiskola npt. 28.—, pk. 1'41. Lenhard Antal att. 320.—. Lengyel Viktor WKa. 5.—. Loványi Heribert WKa. 5.—. Mike Mihály Eő. 6.—, pk. —55. Melcsiczky Pál WKa. 10.—. Mattyasovszky Emil td. 32.—, WKa. 2.—. Medriczky János npt. 14.—, pk. —72. Müller József td. 14.—. Muzdeka Döme WKa. 2.—. Magyar fakereskedő npt. 3.—, pk. —12. Majerszky István td. 16.—. Márton Benedek td. 16.—. Medveczky Ernő WKa. 5.—. Magyargoroszló község hd. 23'65. Mirt és Sebess npt. 5.—. Marsovszky Ede td. 16.—. Machay Sylvester td. 20.—. Munkácsy István npt. 3.—, pk. —45. Merreider István td. 8.—, npt. 2.—, pk. —45. Nagy Károly főerdőtan. td. 16.—. Nasicí tanningyár ld. 4.—. Nagyszebeni erdőhiv. npt. 14.—, pk. —12. Nagybányai főerdőhiv. ld. 48.—. Orosz Zoltán td. 24.—. Ondrus Gyula td. 8.—. Ormay Gyula att. 60.—. Orsovai erdőhiv. npt. 26.—, pk. —12. Ollé Pál td. 16.—. Persián Iván lb. 53.—. Özv. Pruzsinszky Károlyné att. 20.—. Özv. Pfundtner Károlyné td. 16.—. Plech József WKa. 5.—. Pécsi erdőhiv. npt. 12.—, pk. —72. Gróf Pálffy urad. hd. 12'15. Pausinger Károly WKa. 10.—. Pokorny István WKa. 4.—. Pékh József npt. 4.—, pk. —55. Pomarius Alfréd npt. 2.—, pk. —45. Paukovits Béla npt. 2.—, pk. —45. Pirkner Ernő kld. 6.—. Hg. Pálffy Miklós batorkeszi urad. Ra. 360'88. Rosner Soma ld. 16.—. Ruzicska A.

Eő. 6.— Rényi Károly npt. 3.— Rimaszombati erdőhiv. npt. 10.—, pk. —12. Róth Gyula td. 16.—. Susáki erdőhiv. WKa. 40.—. Stummer István npt. 2.—, pk. —50. Szigeti Rezső npt. 2.—, pk. —35. Székely Mózes npt. 2.—, pk. —45. Szöllösi Rezső td. 5.—. Szaltzer Lajos WKa. 5.—. Sommer Károly npt. 2.—. Schlosser István td. 8.—. Sikray Samu hd. 4.—. Sámuel Ignáczné eb. —70. Sándor Imre npt. 2.—, pk. —12. Szabó Mihály Eő. 6.—, pk. —55. Sopron város kld. 6.—. Özv. Seeberg Adolfiné ak. 10.—. Süteő Oszkár td. 16.—. Sziklay Lajos att. 20.—, ak. 14.—. Székelyudvarhelyi erdőhiv. npt. 16.—, pk. —12. Szalagyi Emil td. 16.—. Scheibler Emil ld. 16.—, npt. 3.—, pk. —50. Terény Sándor npt. 4.—, pk. —20. Terray Gyula npt. 2.—, pk. —45. Traub Aladár npt. 3.—. Téglás Károly td. 16.—. Tállya község hd. 15.95. Tóbiás Miklós Eő. 6.—, npt. 4.—, pk. —72. Tóth Mihály Asa. 2.—. Tomcsányi Gyula npt. 2.—. Ujfalussy Mihály npt. 2.—, pk. —45. Veszprém város ak. 30.—. Vlaszaty Ödön td. 32.—. Vesza János npt. 2.—, pk. —50. Velancsics István td. 31.45. pk. —55. Vinkovcei főerdőhiv. npt. 4.—. Vusdea Szilárd td. 8.—. Vetró Máttyás Eő. 6.—, npt. 3.—, pk. 1.—. Webel Elek npt. 5.—, pk. —12. Winter Gusztáv npt. 2.—, pk. —45. Zudor Béla WKa. 10.—. Zólyomy Imre npt. 2.—. Zsuffa Antalné ak. 7.—. Zsuppán Ferencz npt. 3.—, pk. —45. Zárkövy Bonifác hd. 17.65. Zselenyák Péter npt. 6.—, pk. —80. Gróf Zichy Béla közp. ig. ld. 16.—. Zagrebi erdőig. WKa. 122.—.

Az „Erdészeti Lapok“ 1916. évi I—II. füzetének
HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttal szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttal szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve		Szigorú lelkiismeretes kiszolgálás
		
(9)		
STAINER GYULA cs. és kir. udvari szállító. Kőrmend (Vas m.)		
Már 53 év óta szállít elismert megbízható minőségben mindennemű : kül- és belföldi fenyő-, lomb- és gyümölcsmagvakat, tű- és lomb- levelű facsemetéket, diszfenyőket, sorfákat, élősvényeket, gyümölcs- vadonczokat és minden szakmába vágó más magvakat. Saját erdészeti csemetetelepek Zalaegerszegen !		
A kontinens legnagyobb és legjobb hírnévnek örvendő hasonló vállalata		

Faeladás. 199830/IV/4. sz. — A boszniai és hercegovinai tartományi kormány erdőgazdasági ügyosztálya az alant megnevezett bosz. gradiskai járásban fekvő erdőrészen, hozzávetőlegesen megállapított famennyiséget tövön versenytárgyalás útján eladja és pedig Prosara erdőkerületen 26.000 tömméter bükkhaszon- és tűzifát. A vasut, mely felé a fa gravitál, Okučani. 10.000 korona bánatpénz leteendő.

Az egykoronás boszniai bélyeggel és az előirt bánatpénzzel ellátott, lepecsételt írásbeli ajánlatok, melyek csak a megnevezett erdőrész egész famennyiségére szólhatnak, legkésőbb 1916. évi

február hó 1-éig délelőtt 11 óráig a tartományi kormány erdőgazdasági ügyosztályánál nyújtandók be.

Az erre vonatkozó részletes hirdetmény, az ajánlati minta, valamint a versenytárgyalási feltételek a tartományi kormány erdőgazdasági ügyosztályánál megtekinthetők, hol kívánatra szóbeli tájékoztatások is adatnak.

Szarajevó, 1915. évi december hó 8-án.

*A boszniai és hercegovinai tartományi kormány
erdőgazdasági ügyosztálya.*

(1. II. 2.)

Faeladási hirdetmény. 126/1915. szám. — Ilinkár Szável és birtokostársai bukovai volt urbéres vásárló közbirtokosság Bukova község határában fekvő, az üzemterv adatai szerint az „A” gazdasági osztályba tartozó mintegy 343 kat. hold területén előforduló: lucz- és jegenyefenyőműfa 12.726 tm^3 , juharműfa 305 tm^3 , berkenyeműfa 750 tm^3 , továbbá bükküzifa 4503 tm^3 és nyirtüzifa 10 tm^3 -re megbecsült faállományát Hunyad vármegye közigazgatási gazdasági albizottságának 809/915. számú véghatározata alapján 1916. évi január hó 31-én délelőtt 11 órakor bukovai községházán tartandó szó- és írásbeli árverésen el fogja adni.

Kikiáltási ár: 97.704 korona.

Bánatpénz: 9770 korona.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek a bukovai községi előljáróságnál, a hátszegi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a dévai m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Bukova, 1915. évi december hó 8-án.

(2)

Bora Jusztin
közb. elnök.

Tölgyfaeladás. A técsői koronavárosi közbirtokosság 1916. évi január hó 31-én d. e. 10 órakor a técsői városháza tanácsstermében tartandó, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja egészben a Fajdos nevű sik fekvésű, a técsői állomástól 3 kilométer távolságra fekvő erdejében 200 kat. hold területen tövön kibélyezgett, a m.-szigeti m. kir. erdőhivatal által 1925 m^3 kéregnélküli műfára és 1246 m^3 tűzifára becsült 2926 drb. tölgyfatörzset.

Kikiáltási ár, mint hivatalosan megállapított becsérték, 51.118 korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10⁰/₀-a.

A részletes fatömeg és értékesítési munkálat, továbbá az árverési és szerződési feltételek betekintheők a m.-szigeti m. kir. állami erdőhivatalnál és a técsői városházán a jegyzői irodában, valamint alulírott birtokossági elnöknél. Feltételes, távirati vagy utóajánlatok nem fognak figyelembe vétetni. Az érdeklődők a helyszíni meg szemlélés végett forduljanak a közbirtokosság elnökéhez.

Técső, 1915. évi december hó 13-án.

(3)

Csik Gábor
elnök.

Faeladási hirdetmény. Az aradvármegyei Keresztespatak községbeli volt urbéres birtokosság tulajdonát képező mintegy 149.2 kat. holdnyi, a természetben kellően ki- és megjelölt erdőrészleten tővön található 17.123 tömörköbméterre becsült bükkből álló fakészlet 1916. évi január hó 26-án délelőtt 10 órakor Zarándbánya község házájánál megtartandó írásbeli zárt ajánlatok benyújtásával egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 42.250 (negyvenkettőezerkettőszázötven) korona, bánatpénz 4225 korona.

A kellően kiállított és lezárt, egy koronás bélyeggel és a jelzett bánatpénzzel — készpénzben vagy óvadékképes magyar állami értékpapirokban — felszerelt zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverést megelőzően nyújtandók be az árverelő bizottság elnökéhez, postán megküldhetők: Körjegyző Zarándbánya, u. p. Nagyhalmágy czimen. A postán beadott ajánlatokra reájegyzendő: Ajánlat az urbéres erdőre. A kellően fel nem szerelt, illetve a feltételektől eltérő ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek Zarándbánya község házájánál és az aradi m. kir. erdőhivatalnál és a borossebesi m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekintheők, kívánatra megküldetnek.

Keresztespatak, 1915. évi december hó 17-én.

Buczurka József
volt urbéres jegyző.

(4)

Pág Péter
volt urbéres elnök.

Faeladási hirdetemény. Az aradvármegyei Kishalmágy község-beli volt urbéres birtokosság tulajdonát képező mintegy 185,5 kat. holdnyi, a természetben kellően ki- és megjelölt erdőrészt tővön található 52.855 tm^3 -re becsült bükkből álló fakészlet 1916. évi január hó 27-én d. e. 10 órakor Kishalmágy község-házánál megtartandó, írásbeli zárt ajánlatok benyújtásával egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 67.730 (hatvanhétezerhét-százharmincz) korona; bánatpénz 6773 korona.

A kellően kiállított, egykoronás bélyeggel ellátott, a jelzett bánatpénzzel — készpénzzel vagy óvadékképes magyar állami értékpapirokban — felszerelt zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverést megelőzőleg nyújtandók be az árverező-bizottság elnökéhez; postán megküldhetők: Körjegyző, Kishalmágy, u. p. Nagyhalmágy czimen.

A postán beadott ajánlatokra rájegyzendő: ajánlat az urbéres erdőre. A kellően fel nem szerelt, illetve a feltételektől eltérő ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletek árverési és szerződési feltételek Kishalmágy község-házánál, az aradi m. kir. áll. erdőhivatalnál és a borossebesi m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők és kívánatra megküldetnek.

Kishalmágy, 1915. évi december hó 19-én.

Russz Béla
volt urbéres jegyző.

(5)

Nikula Mihály
volt urbéres elnök.

Füz- és nyárfaeladás tővön. 4355/1915. szám. — Az apatini m. kir. erdőhivatalhoz tartozó palánkai m. kir. erdőgondnokság területében fekvő palánkai Jedek szigeten kijelölt vágásterületen álló füz- és nyárfaanyag, egy csoportban, zárt írásbeli ajánlatok útján kerül eladásra.

Az írásbeli ajánlatok legkésőbbben 1916. évi január hó 25-ik napjának délutáni 4 óráig nyújtandók be az apatini m. kir. erdőhivatalhoz, ahol azok a következő napon délelőtti 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Az eladási feltételek, a kikiáltási ár, ajánlati űrlap és boríték az apatini m. kir. erdőhivatalnál szerezhető be.

Apatin, 1915. évi december hóban.

(6) *M. kir. erdőhivatal.*

Faeladási hirdetmény. Lossonczy Gyula ur 1916. évi márczius hó 15-én délelőtt 11 órakor zárt írásbeli ajánlatok útján eladja a Majinka borsodmegyei községhez tartozó erdőbirtokának következő erdőrészekben, u. m.: 1. Nyárújhegy, 2. Ördögoldal, 3. Nyirbércz, 4. Vároidal, 5. Kerekhegy magánbirtok, 6. Kemesnyehegy, 7. Vizfő, 8. Kiskacsitany és 9. Bogdány nevű erdőrészekben található, főleg bükk, továbbá egyéb fanemekből álló, körülbelül 100.000 ürmétert kitevő fatömeget, melynek körülbelül 30 százaléka hasznófának minősített, tövön ab erdő, 6 vagy 8 évi kitermelésre. Becsérték és kikiáltási ár 600.000, azaz hatszázezer korona. Bánatpénz 60.000, azaz hatvanezer korona, mely összeg készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a zárt írásbeli ajánlattal együtt gróf Zichy Béla ur ömértósága uradalmainak központi igazgatóságánál (Budapest, IV. Ferencz-József-rakpart 27. II. emelet 8.) leteendő, vagy posta útján oda beküldendő. A részletes szerződési feltételek ugyanezen jószágigazgatóságnál betekinthesők.

A fenti erdőbirtok az eger-putnoki vasuti vonalon fekvő nagyvisnói állomástól körülbelül 7 kilométernyire fekszik. Az erdő szelétől a vasuti állomásig köves ut vezet.

Érdeklődők az erdő megtekintése végett forduljanak Veres Pál erdőkerülőhöz (lakik: Málinka, u. p. és távirida Dédes, Borsod megye), aki előzetes értesítés esetén az érdeklődő költségére kocsiról gondoskodik.

Tulajdonos fentartja magának a jogot az ajánlattevők között szabadon választani, vagy, ha megfelelő ajánlat nem tétetnék, az erdőt egyáltalában el nem adni.

Budapest, 1915. évi december hó 24-én.

(7) *Gróf Zichy Béla uradalmainak központi igazgatósága
Budapest, IV., Ferencz-József-rakpart 27.*

Füz- és nyárfaeladás tövön. 4355/1915. szám. — Az apatini m. kir. erdőhivatalhoz tartozó palánkai m. kir. erdőgondnokság kerületében fekvő palánkai Jedek szigeten kijelölt vágásterületen

álló füz- és nyárfaanyag egy csoportban zárt írásbeli ajánlatok útján kerül eladásra.

Az írásbeli ajánlatok legkésőbb 1916. évi január hó 25-ik napjának délutáni 4 óráig nyújtandók be az apatini m. kir. erdőhivatalhoz, ahol azok a következő napon délelőtti 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Az eladási feltételek, a kikiáltási ár, ajánlati űrlap és boríték az apatini m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Apatin, 1915. évi december hóban.

(8)

M. kir. erdőhivatal.

Faeladási hirdetmény. 35/1916. sz. — A volt 13. számú román-bánáti határőrezredből alakult vagyonszövetség részéről közhirrre tétetik, hogy a tulajdonát képező Tiszafa község határában fekvő és az orsovai erdőgondnokság kezelése alatt álló „C” gazdasági osztály VII. vágássorozat IV. tag 5. számú erdőrészletében 1915—1924. években való kihasználásra kijelölt 69:02 kat. holdnyi területen található 2543 m³ tölgy- és 282 m³ bükkhaszonfa és 2836 ürm tölgy- és bükküzifára becsült összes fatömeg zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött versenytárgyalás útján fog kihasználásra eladatni.

Az eladásra bocsátott fatömeg kikiáltási árát képező 41.747 K, azaz negyvenegyezerhét száznegyvenhét korona becsértéken alul nem fog eladatni.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy 4200, azaz négyezer-kettőszáz korona bánatpénzzel felszerelt, ivenként egykoronás bélyeggel ellátott szabályszerű ajánlataikat a román-bánáti vagyonszövetség gazdasági hivatalánál Karánsebesen *legkésőbb 1916. évi február hó 18-án délelőtti 10 óráig* annál is inkább benyujtsák, mert elkésztett, távirati uton és bánatpénz nélkül beadott, valamint utóajánlatok sem fognak figyelembe vétetni.

Ajánlattevő ajánlatában a kihasználás céljából eladásra bocsátott fatömegért megajánlott összes tőárt minden kétséget kizáró módon számokkal és betűkkel tartozik kiírni és kijelenteni köteles, hogy

az eladás tárgyát képező erdőt, illetve annak faanyagát, valamint a részletes faeladási feltételeket ismeri és ez utóbbiakat minden tekintetben elfogadja és magára kötelezőknek elismeri.

A részletes faeladási feltételek a vagyonközösség gazdasági hivatalánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Karánsebes, 1916. évi január hó 4-én.

(10) *A román-bánáti vagyonközösség gazdasági hivatala.*

ERDEI FACSEMETE

== 1916. évi tavaszi szállításra. ==

1,400.000	drb	kétéves luczfenyő, magonc, <i>Picea excelsa</i>
900.000	"	hároméves " " " " " "
20.000	"	" " " " " " " " " " " "
1,200.000	"	kétéves feketefenyő, magonc, <i>Pinus austriaca</i>
290.000	"	hároméves " " " " " "
250.000	"	kétéves erdőfenyő, " " " <i>sylvestris</i>
75.000	"	hároméves " " " " " "
70.000	"	kétéves banksfenyő, " " " <i>banksiana</i>
40.000	"	hároméves " " " " " "
10.000	"	kétéves vörösfenyő, " " " <i>Larix europaea</i>
10.000	"	hároméves " " " " " "
2.000	"	" " " " " " " " " " " "
4.000	"	" " " " " " " " " " " "
1,000.000	"	egyéves jegenyefenyő " " " " " "
900.000	"	kétéves " " " " " " " " " " " "
20.000	"	hároméves " " " " " " " " " " " "
500.000	"	egyéves kocsányos " " " " " "
350.000	"	kétéves " " " " " " " " " " " "
50.000	"	egyéves kőrös, magonc, <i>Fraxinus americana alba</i>
230.000	"	kétéves " " " " " " " " " " " "
35.000	"	négyéves " " " " " " " " " " " "
3.000	"	hároméves " " " " " " " " " " " "
50.000	"	egyéves " " " " " " " " " " " "
13.000	"	kétéves " " " " " " " " " " " "
2.000	"	hároméves juhar, magonc, <i>Acer pseudoplatanus</i>
6.000	"	kétéves éger, magonc, <i>Alnus incana</i>
25.000	"	" " " " " " " " " " " "
1.300	"	hétéves feketedió, " " " " " " " " " " " "
3.300	"	négyéves " " " " " " " " " " " "
45.000	"	kétéves gledicsia, magonc, <i>Gleditsia triacanthos</i>
400.000	"	egyéves akác, " " " <i>Robinia pseudoacacia</i>
40.000	"	kétéves " " " " " " " " " " " "
16.000	"	" " " " " " " " " " " "
10.000	"	nyárfa, dugvány, <i>Populus canadensis</i>
	"	fűzfa, " " " <i>Salix viminalis</i> .

A csemeték minősége elsőrendű.

Árjegyzéket kívánatra küld:

Junghans E. erdőgondnoksága,
Lankás (Lunkasprie), posta Bihardobrosd (Dobrest)

Bihar megye.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 142852/1915/I/B/1. szám. — Az ujhutai m. kir. erdőgondnokság Hollós, Méneslápa és Szarvaskutgerincz nevű erdőrészeiben kitermelt 1198·7 köbméter lucz-, erdei- és vörösfenyőhaszonfa, három eladási csoportban, zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson eladatik.

Az ajánlatok 1916. évi január hó 27-én déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyujtandók be és ugyanott 1916. évi január hó 28-án délelőtt 10 órakor bontatnak fel.

Árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1915. évi december hóban.

(11)

Földmivélésügyi miniszter.

Eladó cser. Budapest-miskolczi fővonal mentén fekvő *Mezőkeresztes-Mezőnyárád* vasuti állomástól 16—18 kilométernyire *Kács* borsodmegyei község határában 270 hold, tulnyomóan tölgyes és cserezésre kiválóan alkalmas erdő faállománya eladó. Talp- és műfának alkalmas magfák is vannak az erdőben. Mezőkeresztes-Mezőnyárád állomás és Kács község között részben állami, részben megyei kőut van. Érdeklődhetni *Kerekes Ferencz grófi titkárnál* Tibolddarócson, Borsod megye. (12)

Faarverési hirdetmény. A szepesszombati m. kir. járási erdőgondnokság székhelyén a szepesszombati Casinó helyiségében 1916. évi január hó 31-én délelőtt 10 órakor nyilvános írásbeli árverésen az alább felsorolt volt urbéres birtokossági erdőkben lévő széltöréses és széldöntvényes fatömeg lesz eladva.

1. Malompatak községi volt urbéres birtokosság „Tátrafüred“ fürdőtelep körül fekvő erdejében mintegy 50.000 *tm*³-re becsülhető lucz-, erdei- és vörösfenyőfatömeg.

Kikiáltási ár haszonfánál 12 K köbméterenként.

Kikiáltási ár luczfenyőkéregnél 15 K métermázsánként.

Bánatpénz 25.000 K.

2. Nagyszalók községi volt urbéres birtokosság „Ujtátrafüred“ fürdőtelep körül fekvő erdejében mintegy 80.000 *tm*³-re becsülhető lucz-, erdei- és vörösfenyőfatömeg.

Kikiáltási ár haszonfánál 12 K köbméterenként.

Kikiáltási ár luczfenyőkéregnél 15 K métermázsánként.

Bánatpénz 40.000 K.

3. Izsákfalva községi volt urbéres birtokosság „Ujtátrafüred“ és „Tátraszéplak“ fűrdőtelepek között fekvő erdejében mintegy 50.000 tm^3 -re becsülhető lucz-, erdei- és vörösfenyőfatömeg.

Kikiáltási ár hasznofánál 12 K köbméterenként.

Kikiáltási ár luczfenyőkéregnél 15 K métermázsánként.

Bánatpénz 25.000 K.

4. Alsóerdőfalva községi volt urbéres birtokosság „Alsótátrafüred“ fűrdőtelep körül fekvő erdejében mintegy 30.000 tm^3 -re becsülhető lucz-, erdei- és vörösfenyőfatömeg.

Kikiáltási ár hasznofánál 10 K köbméterenként.

Kikiáltási ár luczfenyőkéregnél 15 K métermázsánként.

Bánatpénz 15.000 K.

5. Gerlachfalva községi volt urbéres birtokosság „Tátraszéplak“ alatt fekvő urbéri erdejében mintegy 5000 tm^3 -re becsülhető lucz-, erdei- és vörösfenyőfatömeg.

Kikiáltási ár hasznofánál 9 K köbméterenként.

Kikiáltási ár luczfenyőkéregnél 12 K métermázsánként.

Bánatpénz 2500 K.

6. Gerlachfalva községi volt urbéres birtokossági csoport: Horvay Jakab és társai „Tátraszéplak“ és „Diergardt-villa“ között fekvő erdejében mintegy 4000 tm^3 -re becsülhető lucz-, erdei- és vörösfenyőfatömeg.

Kikiáltási ár hasznofánál 8 K köbméterenként.

Kikiáltási ár luczfenyőkéregnél 12 K métermázsánként.

Bánatpénz 2000 K.

A széldöntvényes fatömeg kiszállítási határideje 1919. évi márczius hó 31-én.

Az ajánlatok minden erdőbirtok fatömegére és luczfenyőkéregre külön adandók be a fent jelzett sorrendben, de az ajánlatok a rendelkezésre bocsátandó űrlapok felhasználásával minden erdőbirtokra nézve külön-külön kiállítva egyszerre is beadhatók.

Az ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe: a) ha a hirdetményben kitűzött óra előtt nyujtatnak be; b) ha tisztán kivethető számjegyekkel s egyszersmind betűkkel is kiírva tartalmazzák a megajánlott összeget; c) ha az ajánlat szövege, valamint annak borítéka kívül

az értékesítés tárgyát képező haszonvétel megjelölését szó szerint tartalmazza, úgy amint az a hirdetményben foglaltatik; *d)* ha lepecsételve és ivenként 1 koronás bélyeggel ellátva adatnak be; *e)* ha tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti; *f)* ha úgy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó postaállomás) világosan kiolvasható; *g)* ha a boríték kívül „Ajánlat községi széldöntvényekre“ felirással van ellátva.

Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtnak el.

Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtójára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek a lőcsei m. kir. áll. erdőhivatalnál, az annak alárendelt szepesszombati m. kir. járási erdőgondnokságnál és a birtokosságok elnökeinél tekinthetők meg naponta 11—12 óra között.

A fatömeg és kéregnek Poprádfelka állomásra való leszállítására a tátrai h. é. villamos vasutak vonalai, melyek egész éven át üzemben tartatnak, rendelkezésre állanak, esetleg pedig a fának az erdőben eszközlendő feldolgozására a szükséges motorikus erő is bocsátható a poprádi áramfejlesztő telepből a vasuti vonal mentén lévő vezetékekből.

Szepesszombat, 1916. évi január hó 8-án.

M. kir. járási erdőgondnokság:

(14)

Zimann Ede

m. kir. erdőmérnök.

Főerdészi vagy más megfelelő állást keresek azonnali belépésre. 46 éves, nős, róm. katolikus vagyok. A magyar, német és a tót nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírom és keveset románul is beszélek.

Az erdészet és vadászat összes ágaiban teljes jártassággal bírok. Fáradhatlan szorgalmam és buzgó eredményes munkásságom el van ismerve. Jövedelemszaporítást garantálok.

A háboru befejezéséig helyettesnek is mennék.

Szíves megkereséseket kér Skolka erdőmérnök, Oslány, Bars megye. (15)

Tölgyfaeladási hirdetmény. 1616/1915.sz. — Brassó vármegyében Prázsmár község 1916. évi február hó 29-én délután 4 órakor a községi irodában nyilvános szóbeli és zárt írásbeli ajánlat útján elad 3225 drb. műszaki czélokra alkalmas tölgyfát, mely a hivatalos becslés szerint $3920\cdot93 \text{ tm}^3$ kéregnélküli mífát, $2139\cdot62 \text{ ürm}^3$ hasáb-fát, $1505\cdot14 \text{ ürm}^3$ dorongfát és $2586\cdot91 \text{ ürm}^3$ galyfát és forgácsot tartalmaz.

A hivatalosan megállapított bec ár 72.199·09 K, melynek 10%^o-a bánatpénzül az árverést vezető kezéhez leteendő.

Az erdőrész a brassó-háromszéki helyi érdekű vasutak prázsmári állomásától mintegy hat kilométerre fekszik.

Utak, fuvar- és munkásviszony elég jók.

A részletes becslés, valamint az árverezési és szerződési feltételek alulírott községi előljáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Prázsmár, 1916. évi január hó 6-án.

(16. II. 1.)

Az előljáróság.

Az „Erdészeti Lapok“ 1916. évi I—II. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Fekete Zoltán</i> : Fatermési tábláink	1
EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK. I. Titkári jelentés	49
II. Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választ- mányának Budapesten 1915. évi december hó 11-én tartott rendes ülésétől	42
III. Az Országos Erdészeti Egyesület 1915. évi december hó 12-én Budapesten tartott rendes közgyűlésének jegyzőkönyve	66
IV. Meghívó felolvasásra	76
HIVATALÓS KÖZLEMÉNYEK. Felhívás a tavaszi erdészeti államvizsga tárgyában	76
KÜLÖNFÉLÉK. Üdvözlét hadifogságban levő szaktársainktól. — Katonai kitüntetések. — Rövid hírek a hadbavonult kincstári erdőtiszték- ről. — Halálozások. — Újévi üdvözlések megváltása. — A régi nyugdíjasok segítéyzése. — A hadi évek beszámítása az állami erdészeti személyzetnél. — A fatermeléshez szükséges munkás- és fuvarerő biztosítása. — A fűrészáru újabb áremelkedése. — Lovak mérgezése az ákáczfa kérge által (<i>Lenhard A.</i>). — Kérelem. — Köztelek Zsebnaptár. — Az 1916. évi gyermeknaptár. — Szövet- kezeti és Gazdasági Évkönyv az 1916. évre	77
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből	86
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések (1915. évi december hóban)	8.
HIRDETÉSEK	I—XI

